

RP 200/2020 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till foderlag och till lagar om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och 1 § i lagen om verkställighet av böter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny foderlag. Samtidigt upphävs den gällande lagen med samma namn. I propositionen föreslås det också att 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och 1 § i lagen om verkställighet av böter ändras.

Genom den nya lagen görs de ändringar i foderlagstiftningen som krävs enligt EU-lagstiftningen och de nationella behoven. Bestämmelserna förenhetligas med annan lagstiftning om livsmedelskedjan. Samtidigt görs behövliga ändringar i lagstiftningen på lägre nivå.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	5
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	5
2.1 Tillverkade fodermängder.....	5
2.2 Foderövervakning	6
2.2.1 Tillsynen över primärproducenter av foder.....	6
2.2.2 Tillsynen över kommersiella foderproducenter	7
2.2.3 Personalresurserna inom foderkontrollen.....	10
2.3 Distansförsäljning	10
2.4 Grå ekonomi.....	10
2.5 Tvångsmedel.....	12
2.6 EU-lagstiftningen	12
2.7 Europeiska unionens speciallagstiftning om foder.....	15
2.7.1 Foder- och livsmedelshygien	15
2.7.2 Utsläppande på marknaden och användning av foder.....	15
2.7.3 Bekämpning av sjukdomar.....	16
2.7.4 Offentlig kontroll	17
2.7.5 Fodertillsatser.....	18
2.7.6 Skadliga ämnen och produkter.....	18
2.7.7 Foder för särskilda näringsbehov	19
2.7.8 Foderläkemedel.....	19
3 Målsättning	19
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	20
4.1 De viktigaste förslagen.....	20
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	21
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	21
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	22
4.2.3 Konsekvenser för miljön.....	23
4.2.4 Samhälleliga konsekvenser	23
5 Alternativa handlingsvägar	23
5.1 Alternativ	23
5.2 Foderlagstiftningen i vissa andra länder	24
6 Remissvar	25
7 Specialmotivering	27
7.1 Foderlagen.....	27
7.2 Lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi	61
7.3 Lagen om verkställighet av böter	61
8 Ikraftträdande.....	61
9 Samband med andra propositioner	61
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	61
LAGFÖRSLAG	70
Lag om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.....	95

RP 200/2020 rd

Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	96
BILAGOR.....	97
PARALLELLTEXTER.....	97
Lag om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.....	97
Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	98

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Syftet med foderlagstiftningen är att bidra till att säkerställa att de foder som används för utfodring av djur inte medför fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön. Fodren inverkar på djurens hälsa och välbefinnande i början av livsmedelskedjan och därmed på säkerheten och kvaliteten hos de animaliska livsmedel som produceras. Dessutom har de stor betydelse för verksamhetsförutsättningarna för husdjursproducenterna, eftersom fodren är en betydande produktionsinsats inom animalieproduktionen. En fungerande lagstiftning och övervakningen av den garanterar också likabehandlingen av aktörerna inom foderbranschen och ett jämlikt konkurrensläge. För att syftet med lagstiftningen ska nås krävs det att också aktörerna tar ansvar för att garantera fodersäkerheten och att följa bestämmelserna i övrigt.

Den nya förordningen om offentlig kontroll, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG, nedan *kontrollförordningen*, antogs våren 2017 och den började i huvudsak tillämpas från och med den 14 december 2019. Den nya förordningen föranledde ett behov av att ändra också foderlagstiftningen. En del av ändringar gjordes genom en ändring av foderlagen, 1548/2019. I det skedet sköts de mindre brådskande ändringarna upp till en senare tidpunkt. Förteckningen över användningsområden för djurfoder för särskilda näringsbehov ingick tidigare i kommissionens direktiv 2008/38/EG om upprättande av en förteckning över användningsområden för djurfoder för särskilda näringsbehov. Direktivet har upphävts genom kommissionens förordning (EU) 2020/354 om upprättande av en förteckning över avsedda användningsområden för foder avsett för särskilda näringsbehov och om upphävande av direktiv 2008/38/EG (förordningen om särskilda näringsbehov). Förordningen börjar tillämpas den 25 december 2020.

Mål 2 i regeringsprogrammet för statsminister Marins regeringsprogram, en livskraftig och lönsam livsmedelsekonomi, förutsätter att det arbete för en smidigare reglering och tillsyn som ingick i det förra regeringsprogrammet ska fortsätta. Bilaga 4 i regeringsprogrammet gäller grå ekonomi, som det anses vara befogat att bekämpa också inom fodersektorn. Utifrån skrivningen i regeringsprogrammet har den nationella lagstiftningen om livsmedelskedjan reviderats och fortsätter att revideras samtidigt som foderlagen ses över. Översynen gäller förutom bl.a. en förenhetligad myndighetspraxis i fråga om införandet av kontrollförordningen också bekämpning av grå ekonomi. Genom den nya foderlagen eftersträvas samma förändringar som i fråga om lagstiftningen om livsmedelskedjan samtidigt som avsikten är att utformningen av lagen ska överensstämma med utformningen av den övriga nationella lagstiftningen.

1.2 Beredning

Lagförslaget har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med Livsmedelsverket. När förslaget till proposition bereddes våren 2020 var det inte möjligt att ordna fysiska diskussionsmöten. Två webbsändningar ordnades därför. Vid det senare mötet framförde företrädare för jordbruksproducenterna, foderindustrin och tillsynsmyndigheten sina inlägg. Deltagarna hade möjlighet att framföra kommentarer med hjälp av en meddelandevägg. Inspelningarna från sändningarna finns sparade på jord- och skogsbruksministeriets webbplats. Också en remissbehandling ordnades.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Foderlagen (86/2008) trädde i kraft den 1 mars 2008. Den gäller foder, foderföretagare och tillsyn inom alla stadier i produktions-, tillverknings- och distributionskedjan för foder, från primärproduktionen av fodret tills det släpps ut på marknaden och används. Syftet med lagen är att säkerställa kvaliteten och spårbarheten hos foder samt sakkunnig information om foder för att trygga djurhälsan och kvaliteten på animaliska livsmedel och att se till att övervakningen av dessa är planmässig, rätt riktad, effektiv och behandlar olika aktörer på ett jämlikt och rättvist sätt. Dessutom ska själva lagen också förbättra verksamhetsförutsättningarna för aktörerna i foderbranschen genom tydliga och konsekventa krav.

Lagen innehåller bestämmelser om bland annat allmänna krav på kvalitet, märkning och förpackningar samt krav som gäller verksamhetsutövning inom foderbranschen, till exempel i anknytning till registrering och journaler. Lagen innehåller också bestämmelser om tillsynsmyndigheter och deras uppgifter, om laboratorier samt om tvångsmedel och påföljder. Lagen har ändrats nio gånger på grund av nationella behov och för att EU-lagstiftningen har ändrats. En översyn av lagen behövs för att den ska kunna uppdateras med bibehållande av en konsekvent struktur och för att det ska bli lättare att tillämpa den.

2.1 Tillverkade fodermängder

Enligt Livsmedelsverkets förhandsuppgifter tillverkades i vårt land 1 426 kilogram foderblandningar för produktionsdjur industriellt och den totala tillverkningsmängden var cirka en procent större än år 2018. Även om tillverkningen av foder avsedda för export ökade med nästan 48 procent, uppgick dess andel endast till cirka 2 procent av den totala tillverkningen. Den ökning som tillverkningen av foderblandning avsedda för fjäderfå uppvisat under flera år har nästan stannat av, och 2019 var den endast knappt 0,5 procent större än 2018. Den mängd foderblandningar som tillverkades för svin fortsatte att sjunka och minskningen uppgick till närmare 7 procent jämfört med året innan. Mängden foderblandningar avsedda för nötkreatur ökade med drygt 3 procent från 2018 till 2019. Andelen av dessa foderblandningar i förhållande till den totala tillverkningen är nästan hälften och uppgår till något under 700 miljoner kilogram.

Tillverkningen av foder avsedda för sällskapsdjur uppgick till drygt 12 miljoner kilogram enligt förhandskalkylerna för 2019. Det var cirka 5 procent mindre än året innan. I foderblandningscentraler för pälsdjursfoder tillverkades 338 miljoner kilogram foder, vilket var 3 procent mindre än 2018. Under tioårsperioden 2010—2019 har i genomsnitt 388 miljoner kilogram foder tillverkats i foderblandningscentralerna för pälsdjursfoder.

Den nyaste statistiken som finns att tillgå över foderimporten är från 2018, då den mängd vegetabiliska foderråvaror som importerades från EU-området och från tredje länder uppgick till sammanlagt 656 miljoner kilogram. Mängden var 18 procent större än 2017. Mängden importerade foderråvaror av animaliskt ursprung var 41 miljoner kilogram. Denna importmängd var

nästan en fjärdedel större än året innan. Andra foderråvaror, såsom mineraler, importerades till en mängd av 59 kilogram, alltså cirka 15 procent mer än året innan. Av fodertillsatserna och förblandningarna importerades knappt 26 miljoner kilogram, vilket var en ökning med cirka 13 procent jämfört med 2017.

Mängden genetiskt modifierat foder som importerades från den inre marknaden uppgick till 89,8 miljoner kilogram och utgjordes på samma sätt som under de tidigare åren nästan helt och hållet av sojamjöl. Jämfört med 2017 var mängden knappt 12 procent mindre.

2.2 Foderövervakning

Den ansvariga myndigheten för foderövervakning är Livsmedelsverket, som planerar, styr och utvecklar foderövervakningen på riksnivå och svarar för den riksomfattande tillsynen över efterlevnaden av lagstiftningen. Utöver av Livsmedelsverket sköts tillsyns- och övervakningsuppgifter av närings-, trafik- och miljöcentralerna, regionförvaltningsverken och Tullen. Livsmedelsverket kan dessutom utse auktoriserade inspektörer att utföra särskilt angivna kontrolluppgifter.

Foder och foderföretagare ska enligt gällande lag övervakas objektivt och regelbundet. I fråga om tillsynen hänvisas i foderlagen till kraven i Europeiska unionens foderlagstiftning och i själva lagen. I EU-lagstiftningen understryks det att tillsynen ska vara planmässig, öppen och effektiv. Livsmedelsverket har en skyldighet att upprätta en riksomfattande tillsynsplan för styrningen och samordningen av tillsynen. Tillsynsåtgärderna ska vara ändamålsenliga och på ett lämpligt sätt omfatta alla stadier i produktions-, tillverknings- och distributionskedjan för foder, från primärproduktionen av fodret tills det släpps ut på marknaden och används. Dessutom utarbetar Livsmedelsverket en årlig kontrollplan för organiseringen av foderkontrollen och rapporterar om hur foderkontrollen har genomförts.

2.2.1 Tillsynen över primärproducenter av foder

Foderkontrollen på de gårdsbruksenheter som ansöker om jordbruksstöd är densamma när det gäller tillsynen över efterlevnaden av såväl foderlagstiftningen som tvärvillkoren. Gårdsbruksenheter väljs ut för slumpvisa eller riktade kontroller utifrån de sampel som Livsmedelsverket bestämmer. I sampel för riktade kontroller av animalieproduktionsenheter beaktades 2019 gårdsbruksenhetens produktionsinriktning, mångsidigheten i animalieproduktionen (enheter där det förutom idisslare också fanns svin eller fjäderfä), kontrollresultaten och enhetens storlek. I sampel för riktade kontroller av växtproduktionsenheter beaktades odling av foderväxter och tidigare försummelser. Tyngdpunkten i tillsynen över aktörer inom primärproduktionen i foderbranschen är förlagd till foderhygien och de animaliska proteiner som det är förbjudet att använda som foder.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna utövade 2019 tillsyn över sammanlagt 514 gårdsbruksenheter, varav 347 var verksamma inom växtproduktionen och 167 inom animalieproduktionen (tabell 1). Gårdsbruksenheter som tagits med i ett sampel men upphört med sin verksamhet kontrollerades inte och inte heller enheter som inte anhöllit om jordbruksstöd. Det fanns sammanlagt 6 stycken sådana gårdsbruksenheter. Dessutom konstaterades det att det fanns djur (renar) på två av gårdsbruksenheterna i det sampel som omfattade växtproduktionsenheter. På dessa gårdsbruksenheter kontrollerades utöver foderhygien också användningen av animaliska proteiner. Närings-, trafik- och miljöcentralernas inspektörer kontrollerade gårdsbruksenheterna i enlighet med den plan och de anvisningar som Livsmedelsverket gjort upp. Målet var att kontrollera minst 1 procent av alla gårdsbruksenheter som anhöllit om stöd, vilket också gjordes. Dessutom kontrollerade Närings-, trafik- och miljöcentralerna fyra fiskodlingar på

RP 200/2020 rd

olika håll i landet. Sammanlagt togs 163 foderprov, varav 29 kom från foder blandat på en enhet, 45 från industriella foderblandningar, 49 från spannmål eller proteinfoder och 37 från grovfoder.

Tabell 1. Antalet foderprov 2019 för tillsyn över jordbruksenheter och undersökning med avseende på förbjudna animaliska proteiner

	Mål	Utfall	Genomförda, %
Prov	167	163	98 %
Gårdsbruksenheter	520	514	99 %

Närings-, trafik- och miljöcentralernas inspektörer kontrollerar upplagringsringen av animaliska proteiner och användningen av dem som foder på de animalieproduktionsenheter och de fiskodlingar som hanterar sådana proteiner. På animalieproduktionsenheterna kontrolleras också den användning av mjölkprodukter som foder som kräver att gården är registrerad, identifikationsmärkningen av foderupplagen och iakttaga skadedjur och spår av sådana samt användningen av skadedjursbekämpning. Utöver detta kontrollerar närings-, trafik- och miljöcentralernas inspektörer journalföring av foder med avseende på upplagringsringen av foder och dess spårbarhet på såväl animalie- som växtproduktionsenheter. Dessutom kontrolleras det att fodren har skaffats hos en registrerad producent och att gårdsbruksenheten själv är registrerad som primärproducent av foder. Under 2019 tog närings-, trafik- och miljöcentralernas inspektörer 53 ensilageprov för den nationella selenuppföljningen där det ingår att utreda vilken effekt tillförandet av selen i gödselmedlen har på fodrens selenhalter och därigenom på selenhalten i animaliska livsmedel.

Det sammanlagda antalet registrerade primärproducenter av foder var den 31 december 2019 sammanlagt 63 058, vilket är 223 fler än 2018. Antalet anmälningar som inkom till Livsmedelsverket från primärproducenter av foder om ny registrering, förändringar i registreringsuppgifterna och upphörande av registrering uppgick till sammanlagt 1 166 stycken. Av dessa var nya anmälningar om registrering 392 stycken och om avförande av registrering 215.

Inspektörer som auktoriserats av Livsmedelsverket tog prov från foder på sju animalieproduktionsgårdar för att reda ut källan till ett konstaterat fall av salmonellasmitta 2019. Av de prov som togs konstaterades salmonella i endast ett prov, från gårdens eget krossfoder, och de åtgärder som krävdes i fråga om foderpartiet inkluderades i saneringsplanen för gårdsbruksenheten.

2.2.2 Tillsynen över kommersiella foderproducenter

Livsmedelsverket utövar tillsyn över kommersiella foderproducenter genom inspektionsbesök enligt en plan baserad på en helhetsbedömning av riskerna. Poängsättningen av riskerna har genomförts med hjälp av informationshanteringssystemet Elmo. Utgångsuppgifterna för poängsättningen är tillverkningsmängderna enligt fodertyp, användning av fiskmjöl i tillverkningen, tillverkning av foderläkemedel, tillverkning och distribution av mjölkbaserade biprodukter, godkännande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 om fastställande av krav för foderhygien, den tid som förflutit efter senaste inspektion och de konstaterade bristerna och foderproducentens ansökan om godkännande. Vid valet av de producenter som ska granskas har de anmälningar som gjorts om salmonellafynd vid egenkontroller beaktats.

Livsmedelsverket fäste vid inspektionerna av foderfabriker 2019 särskild uppmärksamhet vid HACCP-systemet och vid att kontrollera om det förekom salmonella och skadliga ämnen vid provtagningen för kvalitetssäkring. I samband med inspektionerna av anläggningar granskades

också hur kontrollen av koccidiostatika- och läkemedelsrester fungerade, att genetiskt modifierat och vanligt foder hölls isär och att foder som innehöll fiskmjöl hölls isär från foder för idisslare.

Tabell 2 anger planerade och genomförda inspektioner inom foderproduktionssektorn 2019. Att döma av rapporterna över de inspektioner som utförs verksamhetsvis överlappar de utförda åtgärderna delvis varandra. I samband med vissa av inspektionerna hos dem som tillverkade foder granskades t.ex. också den import av fodertillsatser som kräver godkännande. Utöver de godkända importörerna och förmedlarna som nämns i tabellen granskades sex aktörer som bedrev foderimport, import av foder från den inre marknaden eller foderförmedling. Av samtliga inspekterade aktörer gällde nio av inspektionerna sådana aktörer som inte tidigare inspekterats.

Sådana inspektioner vid anläggningar som avses i foderhygienförordningen uppgick till 67 stycken 2019. Bland dem ingick fyra inspektioner för godkännande.

Målen för provtagningarna är enligt planen att de ska minska från år till år, eftersom multimetoder har tagits i bruk för provanalyserna och den tillsyn som sker med hjälp av prov har effektiviserats. Målen för provtagningarna fullföljdes i huvudsak inom alla tillsynsriktningar 2019. Salmonellahanteringen av proteinfoder som infördes från tredje länder och den inre marknaden och provtagningen i samband med salmonellahanteringen har ökat avsevärt jämfört med året innan. Dessutom undersöktes fodret med avseende på genetiskt modifierade ämnen i större omfattning än planerat. Under 2019 satsade man också på exportkontroller, och samtliga planerade kontroller genomfördes.

RP 200/2020 rd

Tabell 2. Foderföretagare inom olika sektorer i foderbranschen; Livsmedelsverkets planerade och genomförda inspektioner 2019.

Inspektionsobjekt/verksamhet	Antalet företagare	Inspektioner, plan	Inspektioner, utfall	%
Tillverkning av foder (foderråvaror, foderblandningar, tillsatser, förblandningar)	535	50	48	96
Lagerhållning som huvudsaklig verksamhet	105	8	6	75
Detaljhandel med foder för produktionsdjur (inspektioner utförda av närings-, trafik- och miljöcentralerna)	714	30	31	103
Inspektionsobjekt/företagare				
Anläggningar som ingår i Euroasiatiska ekonomiska unionens system för exportkontroll	17	7	9	<100
Godkända importörer och/eller förmedlare av fodertillsatser	38	13	11	84
Transportföretag vilkas verksamhet kräver godkännande (fr.o.m. 2020 krävs inte längre något godkännande)	37	1	4	<100
Transportmedel (inspektioner utförda av auktoriserade inspektörer; antalet företagare = antalet registrerade transportföretag)	745	55*	34	62
Anläggningar inom mjölksektorn	33	5	4	83
Foderblandningscentraler som tillverkar pälsdjursfoder	13	9	9	100
Uppsamlingscentraler i samband med slakterier**	14	-	-	-
Uppsamlingscentraler, fristående***	5	-	-	-
Behandlingsanläggningar (anläggningar som producerar foderråvaror i kategori 2 eller 3)	13	5	5	100
Anläggningar som tillverkar sällskapsdjursfoder	32	12	11	92
Sammanlagt	2 301	193	172	91

* inspektioner av bulkfoder

** inspekteras av besiktningsveterinärerna vid Livsmedelsverket, inspektionerna sker i enlighet med Oiva-anvisningarna

*** inspekteras av kommunalveterinärerna.

2.2.3 Personalresurserna inom foderkontrollen

Fodersektionen vid Livsmedelsverkets enhet för kemisk livsmedelssäkerhet hade tillgång till personalresurser på sammanlagt cirka 10 årsverken för foderkontroll 2019. Av resurserna i form av auktoriserade inspektörer bedömdes cirka 5 årsverken ha använts för provtagningsuppgifter och cirka 1,2 årsverken för inspektioner av anläggningar, vilket också inbegrep kontroller av ekologiska produkter och av transportmateriel. Av närings-, trafik- och miljöcentralernas inspektörsresurser användes sammanlagt cirka 2,2 årsverken för tillsynskontroller av handel med foder på marknaden och i detaljhandeln samt av gårdsbruksenheter.

2.3 Distansförsäljning

Det har skett förändringar i foderbranschens verksamhetsomgivning. Distansförsäljningshjälpmedlen, i synnerhet nätbutikerna inom livsmedelskedjan har snabbt blivit allt mer allmänna under 2000-talet. På distansförsäljning tillämpas samma krav i foderlagstiftningen som på annan handel inom foderbranschen. I alla led i produktions-, tillverknings- och distributionskedjan för livsmedel ska de ansvariga aktörerna i livsmedels- och foderbranschen inom respektive verksamhet se till att livsmedlen eller fodren uppfyller de krav som lagstiftningen ställer på verksamheten i fråga. Samtidigt ska den som säljer livsmedel eller foder på distans se till, att konsumenten får tillräcklig information om produkterna för att kunna fatta ett köpbeslut.

Tillsynen över distansförsäljningen innebär dock utmaningar, och det är också ett område som är mottagligt för eventuella bedrägerier. För att klara utmaningarna har man sökt lösningar utgående från kontrollförordningen, där det i artikel 36 föreskrivs om provtagning vid distansförsäljning. Myndigheterna ska för tillsynen utan identifiering kunna ta sådana prov vid distansförsäljning som sedan kan analyseras och testas eller bli föremål för verifiering av att bestämmelserna efterlevs. I artikel 138 i kontrollförordningen föreskrivs det om de åtgärder som myndigheterna bör vidta om en aktör inte följer bestämmelserna. En av dem är att beordra att den eller de webbplatser som aktören driver eller använder ska läggas ner under en lämplig tidsperiod.

2.4 Grå ekonomi

Enligt 1 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) ska utredningsenheten producera och sprida information om grå ekonomi och bekämpningen av den. Enligt 6 § i lagen har enheten till uppgift att på begäran utarbeta fullgöranderapporter till stöd för de myndighetsuppgifter som nämns i lagen om organisationer och organisationsanknutna personer. Syftet med fullgöranderapporter är att på basis av i huvudsak sekretessbelagda myndighetsuppgifter ge en helhetsbild av den organisation eller den organisationsanknutna person som är föremål för utredningen och stödja den myndighet som begär rapporten i fullgörandet av sina uppgifter, samtidigt som bekämpningen av grå ekonomi stöds genom att den myndighet som behandlar ärendet får ytterligare information om hur organisationen eller den organisationsanknutna personen har skött sina i lag föreskrivna uppgifter.

Enligt 5 § 4 mom. i lagen ska utredningsenheten i fullgöranderapporten beskriva hurdan verksamhet och ekonomi en organisation eller en organisationsanknutna person med direkt eller indirekt koppling till de förstnämnda har och hur de fullgör sina skyldigheter i anknytning till skatter, lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och avgifter som tullen tar ut. Syftet med fullgöranderapporten är att ge den myndighet som begärt den en helhetsbild av vilket slag av ekonomisk verksamhet den som är föremål för utredningsenhetens rapport bedriver och hur denne har fullgjort de offentlighetsrättsliga skyldigheter som verksamheten ger upphov till. Dessutom framgår det av fullgöranderapporten vilken

förmåga den som är föremål för utredningen har att fullgöra sina skyldigheter och till vilka andra organisationer och organisationsanknutna personer denne är kopplad genom ansvarsställning eller innehav.

Datainnehållet i fullgöranderapporten utgörs i huvudsak av uppgifter som finns i olika myndighetsregister, men som är sekretessbelagda. Enligt 7 § 1 mom. i lagen bestäms datainnehållet i fullgöranderapporten utifrån den rätt den myndighet som begär rapporten har att få sekretessbelagda uppgifter för det ändamål som uppges i begäran. Fullgöranderapporten utvidgar alltså inte den begärande myndighetens rätt till information, utan rapporten utarbetas utifrån de uppgifter och den rätt att få upplysningar för fullgörandet av dem som anges för myndigheten någon annanstans i lag.

Fördelen med en fullgöranderapport framom ett traditionellt utbyte av uppgifter som begärs i ett enskilt fall eller som baserar sig på massinformation är att parterna redan i förväg kommer överens om vilka uppgifter som ska ges, hur de ska presenteras och att uppgifterna är aktuella och fås snabbt. En fullgöranderapport är en informationsprodukt som är avsedd för att ge en helhetsbild av en organisation eller en organisationsanknuten person. Enheten för utredning av grå ekonomi har tillgång till ett informationssystem för utredningarna som gör det möjligt att snabbt skaffa aktuell information hos olika myndigheter. Med hjälp av informationssystemet går det snabbt att under övervakade former skaffa och överlåta information till det myndigheter som behöver den och uppgifterna kan dessutom levereras med ett standardiserat innehåll och i en standardiserad form. Innehållet i en fullgöranderapport är inte, i motsats till ett ordinärt informationsutbyte, bunden till den kunskap den tjänsteman som begär eller överlåter informationen har om datainnehållet i den information som begärs eller överläts. Enheten för utredning av grå ekonomi erbjuder dessutom sina tjänster när det gäller att tolka datainnehållet.

I 6 § i lagen ingår en uttömmande förteckning över de användningsändamål för vilka en fullgöranderapport kan utarbetas. För närvarande möjliggör lagstiftningen inte utarbetandet av en fullgöranderapport för stödjandet av processerna i fodertillsynen.

Utifrån de erfarenheter som internationell forskning och praktiska erfarenheter i andra medlemsstater har gett vet man att livsmedelskedjan är särskilt utsatt för bedräglig verksamhet; risken för att ertappas är liten, vinsterna är ofta stora och de straff som utdöms för konstaterade brott är mestadels blygsamma. Foderbranschen är en del av livsmedelskedjan och samtidigt fruktbar jordmån för bedräglig verksamhet. När bedrägerier som gäller livsmedelskedjan reds ut är det viktigt att kunna ta med hela produktionskedjan från jord till bord. Bekämpning och utredning av bedrägerier som gäller livsmedelskedjan är besvärliga och tillsynsmyndighetens fokus ligger ofta på livsmedelssäkerhet. Antalet livsmedelsbedrägerier ökar dock ute i världen och bedräglig verksamhet upptäcks också i Finland. Några av de mest typiska föremålen för bedrägerier är ursprungsmärkningarna, datumstämplingarna och innehåll som avviker från vad som uppges. När det gäller bedrägerier är det viktigt att produkten och dess råvaror kan spåras. För att effektivisera bekämpningen av bedrägerier har man intensifierat myndighetssamarbetet mellan tillsynsmyndigheterna, polisens utredare av ekonomiska brott, åklagarna vid åklagarämbetet och Tullens utredare av ekonomiska brott. Dessutom styr Enheten för utredning av grå ekonomi myndighetssamarbetet mellan 20 myndigheter för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Tack vare det effektiviserade myndighetssamarbetet har brottmålsundersökningar i större utsträckning än tidigare inletts vid polisinsättningar på olika håll i landet. Också företagarna i livsmedelsbranschen har via sina intresseorganisationer klart uttryckt sin önskan om att få delta i arbetet med att bekämpa bedrägerier. Trots det utökade samarbetet och branschens stöd kommer satsningarna på bekämpning av den brottslighet som gäller livsmedelskedjan att innebära en stor utmaning för hela myndighetsapparaten under de närmaste åren.

2.5 Tvångsmedel

Unionslagstiftningen förutsätter att ändamålsenliga administrativa tvångsmedel och straffrättsliga påföljder sätts in mot verksamhet som strider mot bestämmelserna. Foderlagen innehåller bestämmelser om administrativa tvångsmedel av olika grad och en straffbestämmelse med rubriceringen foderlagsförseelse. När det gäller lindrigare tvångsmedel har det överlåtits åt tillsynsmyndigheterna att pröva vilka tvångsmedel som ska tillämpas. På senare tid har det inom flera lagstiftningssektorer införts administrativ påföljd av straffkaraktär som är lindrigare än de som anges i straffbestämmelsen. Bland annat i utsädeslagen (600/2019), växtskyddslagen (1110/2019) och lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019) har man redan tagit in en bestämmelse om administrativ påföljdsavgift och i livsmedelslagen och andra lagar planerar man att ta in en sådan bestämmelse. En administrativ påföljd är i sak jämförbar med ett straffrättsligt straff och utdöms för lagöverträdelser av en förvaltningsmyndighet.

2.6 EU-lagstiftningen

Europeiska unionens foderlagstiftning har på ett centralt sätt inverkat på Finlands nationella foderlagstiftning. EU:s foder- och livsmedelslagstiftning genomgick i början av 2000-talet en omfattande översyn och utsträcktes till att omfatta hela livsmedelskedjan, från primärproduktion till konsumenten. Man utgick från principen att de åtgärder som gäller livsmedelssäkerhet ska vara vetenskapligt grundade och beslutsfattandet ska vara öppet, konsekvent och verkningsfullt.

Den viktigaste EU-rättsakten är Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet (allmänna livsmedelsförordningen). Genom förordningen fastställs de allmänna definitioner och principer för livsmedel och foder som bildar grunden för de åtgärder som gäller livsmedelssäkerhet på EU-nivå och i medlemsstaterna. För att man ska kunna säkerställa livsmedelssäkerheten är det nödvändigt att behandla hela livsmedelskedjan, inbegripet primärproduktion och foder, på ett enhetligt sätt. Genom förordningen skapar man också ramar för de områden där det inte finns någon gällande speciallagstiftning. Genom förordningen inrättades också Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet, EFSA, som producerar vetenskaplig information för de behov EU-lagstiftningen och politikerna har inom de sektorer som har direkt eller indirekt inverkan på livsmedels- och fodersäkerheten. EFSA sköter också om riskkommunikationen på området.

Inom ramen för kommissionens horisontella program för bedömning av EU-regleringens ändamålsenlighet (Refit) har man rätt ut om den allmänna livsmedelsförordningen fortfarande lämpar sig för sitt ändamål och om de överenskomna metoderna för att uppnå målen har fungerat. De viktigaste målen för förordningen, dvs. skyddandet av konsumenthälsan och en fungerande inre marknad anses ha uppnåtts relativt väl. Den vetenskapliga riskbedömningen ansågs ha blivit bättre, även om och transparensen fortsättningsvis kunde utvecklas. Kommunikationen om riskerna ansågs inte alltid ha varit verkningsfull. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1381 om insyn och hållbarhet i EU:s system för riskbedömning i livsmedelskedjan och om ändring av förordning (EG) nr 178/2002 och åtta sektorspecifika förordningar kommer i huvudsak att börja tillämpas den 27 mars 2021. Genom ändringarna effektiviseras insynen i EU:s riskbedömning och framhävs oberoendet i den vetenskapliga forskningen. De ändringar som anknyter till EFSA:s förvaltning bekräftar myndighetens legitimitet med avseende på riskbedömningsarbetet och det allmänna förtroendet för myndighetens arbete. Genom förordningen stärks också medlemsstaternas roll i EU:s vetenskapliga riskbedömning.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd har ersatts med den nya kontrollförordningen. Förordningen (EU) nr 2017/625 börjades i huvudsak tillämpas från och med den 14 december 2019. Genom kontrollförordningen förenhetligades tillsynen över jordbruks- och livsmedelskedjan. Tillämpningsområdet för den nya kontrollförordningen är mer omfattande än den tidigare på så sätt att det omfattar nästan alla sektorer som gäller livsmedelskedjan. Enligt förordningen ska den offentliga kontrollen vara riskbaserad, regelbunden och verkningsfull och den ska utföras i alla skeden av produktionen och i huvudsak genomföras utan förhandsanmälan. Vid den offentliga kontrollen bör man beakta tillförlitligheten hos aktörernas egenkontroll och resultatet av den och vid behov privata kvalitetssäkringssystem. Dessutom bör uppgifter som antyder att konsumenterna sannolikt vilseleddas tas i beaktande. Kontrollen bör vara planerlig, den ska rapporteras och den ska vara insynsvänlig.

På basis av kontrollförordningen är uppgifterna indelade i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Den offentliga kontrollen innebär närmast att överensstämmelse med kraven konstateras och annan offentlig verksamhet, t.ex. åtgärder i samband med uppföljning och bekämpning av djursjukdomar. I förordningen ingår bestämmelser om den offentliga kontroll och annan offentlig verksamhet som ska utföras av medlemsstaterna, om myndigheternas kompetens och om kraven på att utbilda myndigheterna och utföra revisioner av dem. Det anges mer detaljerat än förut om överföring av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet från myndigheterna till andra instanser. Enligt kontrollförordningen ska medlemsstaterna säkerställa att tillräckliga finansiella resurser finns att tillgå för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Förordningen fastställer också de allmänna principerna för verkställighetsåtgärder och påföljder. Förteckningen över exempel på åtgärder med anknytning till bristande efterlevnad har också utökats. Myndigheterna har möjlighet att bl.a. meddela föreskrifter om utökad frekvens av egenkontroller eller nedläggning av webbplatser som aktören driver eller använder under en lämplig tidsperiod. Också lämpliga ekonomiska påföljder för överträdelse av bestämmelserna med hjälp av bedrägligt eller vilseledande agerande fastställs i förordningen. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns lämpliga arrangemang som kan vidtas för att skydda personer som anmält överträdelse av bestämmelserna mot motåtgärder.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder (*förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder*) tillämpas på genetiskt modifierade organismer (GMO) som används som livsmedel eller foder och på livsmedel eller foder som innehåller, består av eller har framställts av genetiskt modifierade organismer. Syftet med förordningen är att säkerställa människors och djurs hälsa och att skapa ett gott skydd för miljö- och konsumentintressen i fråga om genetiskt modifierade livsmedel och foder. Samtidigt vill man garantera en effektiv inre marknad. Förordningen innehåller bestämmelser om förfaranden som gäller genetiskt modifierade foder. Den innehåller dessutom bestämmelser om gemensamma förfaranden för godkännande av en genetiskt modifierad produkt som används som både livsmedel och foder. Godkännandet av genetiskt modifierade livsmedel eller foder beviljas genom ett öppet och centraliserat förfarande utifrån EFSA:s vetenskapliga riskbedömning under förutsättning att kriterierna för godkännande uppfylls. Godkännande gäller för tio år och produkten kan därefter godkännas för en ny tioårsperiod. De produkter som godkänts införs i registret över godkända genmodifierade livsmedel och foder, där det också införs uppgifter om produkten och undersökningar och analysmetoder som har visat att produkten är säker. När produkten har godkänts ska innehavaren av godkännandet säkerställa att de villkor eller begränsningar som eventuellt uppställts för leverans eller användning av livsmedlet eller fodret uppfylls. Vissa allmänna krav ställs upp för genetiskt modifierade livsmedel och foder i förordningen. Enligt förordningen får en produkt inte utgöra en risk för människors eller djurs hälsa

eller för miljön. Produkten får inte heller vilseleda konsumenten eller användaren. Produkten får inte avvika från motsvarande livsmedel eller foder på ett sådant sätt att den vid normal användning är näringsmässigt ofördelaktig för människor eller djur. Foder får inte skada konsumenten genom att försämra de karaktäristiska egenskaperna hos animaliska produkter. Dessutom innehåller förordningen bestämmelser om märkningskrav i fråga om livsmedel och foder som framställts av GMO. Av praktiska orsaker anges dock ett gränsvärde för oavsiktliga förekomster av genetiskt modifierat material på 0,9 procent. Om detta värde underskrids behöver märkningskraven inte tillämpas.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1830/2003 om spårbarhet och märkning av genetiskt modifierade organismer och spårbarhet av livsmedel och foderprodukter som är framställda av genetiskt modifierade organismer och om ändring av direktiv 2001/18/EG tillämpas på produkter som består av eller innehåller GMO, samt livsmedel och foder som framställts av GMO. Med produkt som framställts av genetiskt modifierade organismer avses enligt förordningen att den helt eller delvis har utvunnits från genetisk modifierade organismer, men inte innehåller eller består av genetiskt modifierade organismer. Med spårbarhet avses att genetiskt modifierade organismer och produkter som är framställda av genetiskt modifierade organismer kan spåras vid utsläppandet på marknaden i alla stadier av produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan. Med hjälp av systemet för spårbarhet blir det lättare att dra bort produkter från marknaden i fall de konstateras skada människors hälsa eller miljön. Systemet underlättar också vid behov riktad övervakning av effekterna på människors hälsa och miljön och på kontroll och verifiering av påståenden i märkningen av genetiskt modifierade produkter. Förordningen ställer flera krav på aktörerna. Aktörerna ska till sin disposition ha system och förfaranden för att reda ut vem som levererar produkten och vem som tar emot den. Aktörerna ska leverera produkten till mottagaren med de unika identitetsbeteckningar som anges i förordningen för alla de genetiskt modifierade organismer som ingår i produkten och uppgift om att ett livsmedel eller foder är framställt av genetiskt modifierade organismer. Aktörerna, med undantag för slutanvändarna, ska bevara uppgifterna under en period på fem år och överlämna dem till de behöriga myndigheterna om dessa begär dem.

Syftet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer är att i enlighet med försiktighetsprincipen och utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i direktiv 2001/18/EG inrätta ett gemensamt anmälnings- och informationssystem för gränsöverskridande förflyttningar av genetiskt modifierade organismer som kan få skadlig effekt på bevarandet och det hållbara nyttjandet av den biologiska mångfalden, även med hänsyn till riskerna för människors hälsa. Ett annat syfte är att säkerställa genomförandet av bestämmelserna i Cartagena-protokollet om biosäkerhet i gemenskapen. I enlighet med förordningen ser exportören till att göra en skriftlig påminnelse till den importerande partens behöriga myndighet före den första avsiktliga gränsöverskridande förflyttningen av en genetiskt modifierad organism som är avsedd för avsiktlig utsättning i miljön. Huvudregeln är, att ingen första avsiktliga gränsöverskridande förflyttning får ske utan att den importerande parten i förväg ger sitt uttryckliga medgivande. Om det är fråga om en genetiskt modifierad organism som är avsett att användas direkt som livsmedel eller foder eller för bearbetning, ska kommissionen informera förmedlingscentret för biosäkerhet om saken.

2.7 Europeiska unionens speciallagstiftning om foder

2.7.1 Foder- och livsmedelshygien

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 om fastställande av krav för foderhygien (*foderhygienförordningen*), innehåller allmänna bestämmelser om foderhygien, spårbarhet av foder och registrering och godkännande av foderföretagare. Principen om att företagarna i branschen har ansvaret för efterlevnaden av lagstiftningen gäller hela foderkedjan, eftersom tillämpningsområdet för foderhygienförordningen omfattar också primärproduktionen och andra än livsmedelsproducerande djur. Förordningen tillämpas emellertid inte på sådana aktörer och företag där det producerade fodret används för utfodring av gårdens egna djur och dessa används för produktion av livsmedel som helt och hållet används för den egna djurhållningen. Registreringen av samtliga företag i foderbranschen behövs för att uppnå en fullständig spårbarhet av fodret. Det förutsätts i förordningen att andra företag i foderbranschen än de som är sysselsatta inom primärproduktionen ska iaktta principerna för faroanalys och kritiska styrpunkter, HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point). I vissa fall krävs det att företagen genomgår ett förfarande för godkännande. Den behöriga myndigheten kan godkänna produktionsanläggningen utifrån ett kontrollbesök på plats. För att förbättra foderproduktionens och utfodringens säkerhet rekommenderas det i förordningen att anvisningar för god hygienpraxis ska utarbetas för primärproduktionen inom hela fodersektorn. Anvisningarna ska utarbetas av företagarna i foderbranschen. I Finland är det Livsmedelsverket som svarar för utvärderingen av de nationella anvisningarna.

Bestämmelser om livsmedelshygien finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien. Förordningen innehåller de allmänna kraven på livsmedelshygien för samtliga företagare i branschen, från primärproduktion till detaljhandel. Förordningen innehåller de grundläggande kraven på processhantering inom livsmedelsproduktionen, dvs. HACCP-kraven, som har angetts som sju principer i enlighet med de internationella hygienprinciperna i Codex Alimentarius. Tillämpningen av principerna är flexibel i fråga om små företag. Det förutsätts i förordningen att alla företagare i livsmedelsbranschen ska registreras. Vissa livsmedelslokaler där livsmedel av animaliskt ursprung hanteras och sådana primärproduktionsställen som bedriver primärproduktion av groddar ska godkännas innan produktionen inleds. Förordningen innehåller allmänna hygienkrav i fråga om primärproduktion, livsmedelslokaler och livsmedelsverksamhet. Det finns också riktlinjer för god praxis på dels nationell nivå, dels unionsnivå i förordningen. Vissa verksamheter i liten skala kan lämnas utanför tillämpningsområdet för förordningen, men det måste finnas nationella bestämmelser om sådana verksamheter. Dessutom kan vissa eftergifter göras i fråga om förordningens krav på livsmedelslokalernas struktur och när det gäller traditionella produktionsmetoder eller på grundval av geografiska begränsningar. Nationella särbestämmelser och anpassningsåtgärder kräver samtycke från kommissionen och en majoritet av medlemsstaterna.

2.7.2 Utsläppande på marknaden och användning av foder

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2009 om utsläppande på marknaden och användning av foder, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 och om upphävande av rådets direktiv 79/373/EEG, kommissionens direktiv 80/511/EEG, rådets direktiv 82/471/EEG, 83/228/EEG, 93/74/EEG, 93/113/EG och 96/25/EG samt kommissionens beslut 2004/217/EG (*förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder*), är det senaste av de 16 förslag till rättsakter som ingår i den vitbok som kommissionen lade fram år 2000 och där ett omfattande program för livsmedelssäkerhet presenterades. Syftet med förordningen var att i överensstämmelse med de allmänna principer som

fastslagits i allmänna livsmedelsförordningen harmonisera villkoren för utsläppande på marknaden och användning av foder för säkerställande av fodersäkerheten och därigenom också av ett gott folkhälsoskydd och för tillhandahållandet av tillräcklig användar- och konsumentinformation och förbättrandet av den inre marknadens effektivitet. I förordningen ingår gemenskapsbestämmelser om utsläppande på marknaden och användningen av foder för såväl livsmedelsproducerande som icke livsmedelsproducerande djur inom gemenskapen samt bestämmelser för märkning, förpackning och presentation.

Den förteckning över foderråvaror som avses i artikel 24 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder fastställs genom kommissionens förordning (EU) nr 68/2013. Aktörerna i foderbranschen får använda förteckningen på frivillig basis. Namnet på en foderråvara som ingår i förteckningen får emellertid endast användas förutsatt att alla relevanta krav som gäller märkningen följs. Foderråvarans botaniska renhet ska vara minst 95 procent. Halterna av botaniska orenheter från tidigare tillverkningsprocesser, såsom resterna av andra oljehaltiga frön eller frukter, får vara högst 0,5 procent av för varje typ av frön eller frukter. Om avvikelser görs från dessa allmänna bestämmelser, fastställs separata nivåer för dessa i förteckningen över foderråvaror.

2.7.3 Bekämpning av sjukdomar

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati (*TSE-förordningen*) fastställs bestämmelser om förebyggande, kontroll och utrotning av transmissibel spongiform encefalopati (TSE) hos djur. Den ska tillämpas på framställning och avyttring, samt i vissa särskilda fall export, av levande djur och animaliska produkter. Enligt förordningen är det med vissa undantag förbjudet att använda protein som härrör från djur vid utfodringen av djur som används för livsmedelsproduktion. Livsmedelsproducerande djur får utfodras med mjölk- och äggprodukter, kollagen och gelatin som härrör från andra djur än idisslare och hydrolyserat protein som härrör från delar av andra djur än idisslare eller hudar och skinn som härrör från idisslare. Dessutom får fiskmjöl, dikalciumfosfat och trikalciumfosfat av animaliskt ursprung och blodprodukter som härrör från andra djur än idisslare användas vid utfodringen av icke-idisslande produktionsdjur på vissa villkor. Fiskmjöl får användas i kommersiell mjölknäring för idisslare som inte är avvanda. Dessutom är bearbetat animaliskt protein (animaliskt protein som härrör från benmjöl, blodmjöl eller bearbetat protein från insekter) tillåtet vid utfodringen av vattenbruksdjur. Kraven sammanhänger med den plikt aktörerna har att anmäla uppgifter för registrering och godkännande. Som ytterligare villkor för godkännande ställs bl.a. att de proteiner som nämns ovan hålls permanent åtskilda från foder för idisslare. Godkännande krävs för sådana gårdsbruksenheter som föder upp både enmagade livsmedelsproducerande djur och idisslare och som vid sin tillverkning av hemmagjorda foderblandningar för de icke-idisslande djuren använder kompletteringsfoder som innehåller fiskmjöl. Godkännande krävs också av alla gårdar som använder fiskmjöl som sådant i sin fodertillverkning.

Syftet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen är att säkerställa att ändamålsenliga och effektiva åtgärder vidtas för att upptäcka och bekämpa salmonella och andra zoonotiska smittämnen i alla relevanta led inom produktion, bearbetning och distribution för att minska dessa smittämnens förekomst och de risker de medför för folkhälsan. Bekämpningen av zoonoser grundar sig på Europeiska unionens mål att minska förekomsten av dessa sjukdomar. För att union ska uppnå sina mål måste medlemsstaterna utarbeta nationella bekämpningsprogram. Bekämpningen inriktas i första hand på primärproduktionen av livsmedelsproducerande

djur, men vid behov också på andra delar av livsmedelskedjan. De program för salmonellabekämpning som gäller djur som används för livsmedelsproduktion måste alltid också omfatta bekämpning av salmonella i foder.

Tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (*förordningen om animaliska biprodukter*) är omfattande och gäller insamling, transport, hantering, utsläppande på marknaden och bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter. Förordningen om animaliska biprodukter tillämpas också på import, export och transitering. Det finns dock vissa undantag från tillämpningsområdet för förordningen. Till tillämpningsområdet hör bl.a. inte vattenlevande djur som fångats i annat än kommersiellt syfte och inte heller frilevande vilt, om djuren inte anses bära på djursjukdomar. Förordningen om animaliska biprodukter ska inte heller tillämpas på färskt sällskapsdjursfoder framställt från djur som slaktats inom det ursprungliga jordbruksföretaget, för privat konsumtion i det egna hushållet.

Animaliska produkter kan kategoriseras som animaliska biprodukter av två orsaker. Om produkterna inte uppfyller lagstiftningens krav på animaliska livsmedel eller det inte finns efterfrågan på produkterna för användning som livsmedel, blir de biprodukter. Biprodukterna och därav framställda produkter indelas i tre olika kategorier utifrån den risk som förknippas med dem på så sätt att kategori 1-material anses innebära störst risk och kategori 3-material minst risk för djursjukdomar. Orsaken till de risker som är förknippade med biprodukter kan vara antingen risk för spridning av djursjukdomar eller kemiska rester i biprodukterna. Kemiska orenheter kan bestå av exempelvis miljögifter eller läkemedelsrester. Möjligheterna att använda animaliska biprodukter och därav framställda produkter och kraven i fråga om användning och bortskaffande av sådana produkter är starkt bundna till i vilken kategori de är placerade.

I förordningen om animaliska biprodukter ingår också krav på registrering och godkännande av aktörer, som i förordningen kallas driftsansvariga, i branschen. De vars verksamhet anses vara förknippad med mindre risk ska göra en anmälan till den övervakande myndigheten för registrering av verksamheten. Däremot ska de som bedriver verksamhet förknippad med större risk först godkännas. Den övervakande myndigheten ska föra en offentlig förteckning över de registrerade och godkända aktörerna. Förordningen innehåller krav på egenkontroller, animaliska biprodukters och därav framställda produkters spårbarhet samt allmänna hygienkrav i fråga om anläggningarna. Detaljerade bestämmelser och verkställighetsåtgärder i förordningen om animaliska biprodukter fastställs genom kommissionens genomförandeförordning ((EU) nr 142/2011).

2.7.4 Offentlig kontroll

I kommissionens förordning (EG) nr 152/2009 om provtagnings- och analysmetoder för offentlig kontroll av foder ingår bestämmelser om sådana metoder. Provtagning för offentlig kontroll av foder ska utföras enligt de metoder som fastställs i bilaga I till förordningen och vid provanalyserna ska metoderna i bilagorna III—VI tillämpas. Förordningen innehåller också bestämmelser om beräkning av energivärden i foderblandningar för fjäderfå.

I kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/1793 om tillfällig ökning av offentlig kontroll av och nödåtgärder avseende införsel till unionen av vissa varor från vissa tredjeländer, om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2017/625 och (EG) nr 178/2002 och om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 669/2009 och genomförandeförordningar (EU) nr 884/2014, (EU) 2015/175, (EU) 2017/186 och (EU) 2018/1660 fast-

ställs en förteckning över de livsmedel och foder av icke-animaliskt ursprung från vissa tredjeländer som omfattas av en tillfällig ökning av offentlig kontroll vid import till unionen. Genom förordningen fastställs också de särskilda villkor som gäller för import från vissa tredjeländer till unionen av vissa livsmedel och foder på grund av risken för kontaminering med mykotoxiner, inklusive aflatoxiner, bekämpningsmedelsrester, pentaklorfenol och dioxiner samt mikrobiologisk kontaminering.

2.7.5 Fodertillsatser

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 om fodertillsatser (*tillsatsförordningen*), anges grunderna för ett gemenskapsförfarande för godkännande av utsläppande på marknaden och användning av fodertillsatser samt antas bestämmelser om övervakning och märkning av fodertillsatser och förblandningar. Förordningen tillämpas på ämnen, mikroorganismer och preparat som avsiktligt tillsätts foder eller vatten. Förordningen tillämpas inte på processhjälpmedel som inte av tekniska skäl kan undvikas i slutprodukten och inte heller på veterinärmedicinska läkemedel enligt definitionen i direktiv 2001/82/EG, med undantag av koccidiostatika och histomonostatika som används i fodertillsatser. Förordningen innehåller också villkor för godkännande av fodertillsatser. Fodertillsatserna indelas i kategorier enligt funktion och egenskaper. En ansökan om godkännande ska överlämnas till EFSA, som avger sitt yttrande inom sex månader. Kommissionen ska i regel inom tre månader från mottagandet av yttrandet om ansökan utarbeta ett förslag till förordning om godkännande eller förkastande. Om fodertillsatsen godkänns, förs den in i unionens register över fodertillsatser som kommissionen har inrättat och håller uppdaterat.

2.7.6 Skadliga ämnen och produkter

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/32/EG om främmande ämnen och produkter i djurfoder ska tillämpas på alla produkter avsedda för djurfoder, inklusive foderråvaror, tillsatser och kompletteringsfoder. I bilaga 1 till direktivet ingår en förteckning över främmande ämnen där det också anges vilka gränsvärden dessa inte får överskrida i foder. De ämnen som nämns i förteckningen är t.ex. vissa tungmetaller (såsom bly och kadmium), dioxiner och vissa bekämpningsmedel. Förteckningen uppdateras med jämna mellanrum i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen. För att bekämpa bedrägerier är det enligt direktivet förbjudet att (i utspädningssyfte) blanda sådana produkter som tillsammans gör att halterna av främmande ämnen överskrider gränsvärdena. Det anges vidare att myndigheterna och verksamhetsutövare i foderbranschen är skyldiga att vidta åtgärder för att identifiera källorna till främmande ämnen i foder om de tillåtna maximihalterna överskrids eller om förhöjda halter av sådana ämnen upptäcks.

Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG upphävs fyra direktiv som gäller gränsvärden för bekämpningsmedelsrester (76/895/EEG, 86/362/EEG, 86/363/EEG och 90/642/EEG) jämte senare ändringar av dem. Genom förordningen fastställs vilka uppgifter olika aktörer har i den process som gäller fastställande av de högsta godtagbara mängderna av bekämpningsmedelsrester. EFSA svarar för riskbedömningen i fråga om bekämpningsmedelsresterna i samarbete med sitt nätverk av experter och med medlemsstaterna och avger yttranden om hur säkra gränsvärdena för resterna är. Kommissionen svarar för riskhanteringen utifrån EFSA:s yttrande. Besluten fattas i en särskild kommitté. Alla gränsvärden för bekämpningsmedelsrester fastställs på unionsnivå. Säkerheten hos alla produkter som införs från länder utanför unionen ska kunna påvisas på samma grunder som när det gäller produkter som sker inom unionen. Lagstiftningen om bekämpningsmedelsrester omfattar inte typiska produkter som används som djurfoder,

såsom grovfoder och produkter som härrör från vattenlevande djur (fiskolja, fiskmjöl). Därför har gränsvärden för bekämpningsmedelsrester också behövts, och ingår i direktivet om främmande ämnen och produkter i djurfoder. Särskild vikt har lagts vid de bekämpningsmedel som är förbjudna inom unionen.

2.7.7 Foder för särskilda näringsbehov

Kommissionens förordning (EU) 2020/354 om upprättande av en förteckning över avsedda användningsområden för foder avsett för särskilda näringsbehov och om upphävande av direktiv 2008/38/EG (nedan *förordningen om särskilda näringsbehov*) ska tillämpas fr.o.m. den 25 december 2020. Foder för särskilda näringsbehov ska till sin kvalitet och sammansättning samt sina övriga egenskaper vara lämpade för att tillgodose särskilda näringsbehov hos djur. Endast sådana foder för särskilda näringsbehov får släppas ut på marknaden vars användningsområden och viktigaste näringsegenskaper motsvarar det syfte som avses i förteckningen över användningsområden för foder avsett för särskilda näringsbehov. I förordningen om foder för särskilda näringsbehov finns allmänna bestämmelser om foder för särskilda näringsbehov och en förteckning över användningsområden där de viktigaste näringsegenskaperna anges. Kommissionen uppdaterar förteckningen på ansökan. Kommissionen kan vid behov begära att EFSA gör en riskbedömning på basis av ansökan. Behandlingen i samband med uppdateringen av bilagan till förordningen sker centraliserat på unionsnivå genom ett kommittéförfarande. Villkoren för utsläppande på marknaden av foder för särskilda näringsbehov och uppdatering av förteckningen över användningsområden anges i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder. Tillsatsämnen i foder avsett för särskilda näringsbehov ska vara godkända i enlighet med unionslagstiftningen.

2.7.8 Foderläkemedel

Rådets direktiv 90/167/EEG innehåller bestämmelser om fastställande av villkor för framställning, utsläppande på marknaden och användning av foderläkemedel inom gemenskapen. Direktivets syfte är att skydda mot de faror som kan uppstå vid användning av foder innehållande läkemedel till livsmedelsproducerande djur. Direktivet innehåller bestämmelser om tillverkning, lagring och utsläppande på marknaden av foderläkemedel. Det innehåller dessutom bestämmelser om godkännande av tillverkare, anteckning av uppgifter om foderläkemedel och förskrivning av foderläkemedel. Direktivet har upphävts genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/4 om tillverkning, utsläppande på marknaden, användning av foder som innehåller läkemedel, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 och om upphävande av rådets direktiv 90/167/EEG. Den nya förordningen om foderläkemedel ska tillämpas från och med den 28 januari 2022.

3 Målsättning

Det yttersta målet för propositionen är att göra regelverket och övervakningen smidigare, samtidigt som en hög fodersäkerhet bibehålls. Verksamhetsomgivningen gör att livsmedelskedjan är underkastad ständig förändring, vilket gör att såväl aktörerna i foderbranschen som tillsynsmyndigheterna ställs inför nya utmaningar. Detta gör att det finns ett behov av att ändra lagstiftningen, vilket beaktas särskilt i propositionen. Genom att utfärda en ny foderlag försöker man också förbättra lagens tillgänglighet genom att omstrukturera innehållet, som på grund av de många tidigare ändringarna är splittrat. Samtidigt uppdateras foderlagstiftningen så att den motsvarar den gällande EU-lagstiftningen och ändras utformningen av bestämmelserna så att den motsvarar utformningen i den övriga lagstiftningen om livsmedelskedjan. Genom att lagstiftningen nu förenhetligas och vidareutvecklas säkerställs det att fodren och därigenom också livs-

medlen är säkra att använda såväl i hälsomässigt som ekonomiskt hänseende. En tydlig lagstiftning ökar tillförlitligheten i verksamheten för företagen och förebygger osund konkurrens. Genom att lagen förtydligas förbättras verksamhetsförutsättningarna för hela livsmedelskedjan.

Genom kontrollförordningen fastställs principen att det primära ansvaret för livsmedels- och fodersäkerheten ligger hos aktören. Det är myndigheternas skyldighet att med egna åtgärder se till att aktörerna fullgör sina skyldigheter. Det föreskrivs redan i den gällande nationella lagstiftningen om verksamhetsutövarnas primära ansvar för produktsäkerheten och skyldigheten att utföra egenkontroll. Genom att utveckla tillsynen och kontrollen stöder man denna princip och skapar förtroende för marknaden. Samtidigt utvecklas förtroendet mellan myndigheterna och aktörerna.

Det centrala när det gäller den offentliga kontrollen är att utveckla dess genomslagskraft och effektivitet. Det ligger i verksamhetsutövarnas intresse att kontrollen avslöjar de aktörer som agerar i strid med lagstiftningen. Ett nytt, snabbverkande tvångsmedel, en påföljdsavgift inom foderkontrollen, ska medverka till att detta mål nås. Det föreslås också att det i den nya lagen tas in nya arbetsmetoder för tillsynsmyndigheterna hämtade ur kontrollförordningen, såsom att utan att identifiera sig ta prov på foder och att göra inspektioner i utrymmen som omfattas av hemfriden. Det föreslås dessutom att myndigheternas rätt att få uppgifter ska förbättras och samtidigt ska samarbetet mellan myndigheterna utvecklas.

Det är viktigt att bekämpningen av den grå ekonomin effektiviseras för att en sund konkurrens och en rättvis arbetsmarknad ska kunna garanteras för företagen i Finland. Bestämmelsen om utredning av livsmedelsföretagarens tillförlitlighet i den nya foderlagen och den rätt till information som den ger myndigheterna stöder bekämpningen av grå ekonomi. Kravet på ekonomisk tillförlitlighet och god förmåga att uppfylla föreskrivna skyldigheter är vid sidan av bekämpningen av brottsligheten inom livsmedelskedjan en effektiv metod för att förbättra verksamhetsförutsättningarna för aktörerna i branschen. Att det krävs ekonomisk tillförlitlighet av alla aktörer i foderbranschen minskar riskerna för att konkurrensen snedvrids och förbättrar därmed verksamhetsförutsättningarna i branschen för alla aktörer som följer reglerna. Detta ligger också i konsumenternas intresse.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

De ändringar som föreslås i lagen beror på att ändringar i EU-lagstiftningen kräver det och att den nationella lagstiftningen behöver vidareutvecklas. Bakgrunden till behovet av att utveckla den nationella lagstiftningen är i synnerhet att de lagar som gäller livsmedelskedjan behöver samordnas.

Lagens syfte och tillämpningsområde motsvarar syftet med och tillämpningsområdet för den gällande foderlagen. Ett ytterligare syfte är att främja verksamhetsförutsättningarna för företagen i foderbranschen.

Begreppet foderföretagare är det centrala begreppet vid tillämpningen av lagen. Definitionen av begreppet preciseras i den nya lagen, samtidigt som syftena med unionens foderhygienförordning beaktas. Begreppen import och export frångås eftersom de strider mot unionslagstiftningen.

Bestämmelserna om myndigheter och laboratorier motsvarar till sitt innehåll i huvudsak bestämmelserna i den gällande lagen. Myndigheterna får rätt att utföra inspektioner i utrymmen

som används för boende av permanent natur och att utan att identifiera sig beställa prov vid handel genom distanskommunikation. Myndigheternas rätt till information utvidgas och utvecklas också i det avseendet att en myndighet på eget initiativ får överlåta informationen till en annan myndighet för att denna ska kunna sköta sina uppgifter. Livsmedelsverkets ställning som sakkunnig utvecklas med avseende på straffprocessen.

De nya bestämmelserna om bekämpningen av grå ekonomi gäller utredande av foderföretagares tillförlitlighet. Också myndigheternas rätt till information utvidgas till att gälla uppgifter som behövs för att reda ut tillförlitligheten. Dessutom får tillsynsmyndigheten tillgång till ett nytt tvångsmedel som innebär att den får avbryta registreringen eller godkännandet av en företagare i samband med försummelser av allvarlig natur, om företagaren inte är tillförlitlig på det sätt som avses i lagen.

Bestämmelserna om administrativa tvångsmedel i den nya lagen motsvarar i stort sett bestämmelserna i den gällande lagen. Som nytt administrativt tvångsmedel föreslås administrativ påföljdsavgift. Syftet med den administrativa påföljdsavgiften av straffkaraktär är å ena sidan att förebygga verksamhet i strid med ett myndighetsföreläggande och å andra sidan att snabbt och effektivt förhindra att sådan verksamhet fortsätter. Ytterligare ett nytt tvångsmedel införs i lagen, nämligen att stänga en webbplats eller en del av en webbplats, om foderförsäljning i strid med myndigheternas förelägganden inte kan förhindras på annat sätt.

Bestämmelser om foder för särskilda näringsbehov finns i fortsättningen i kommissionens förordning och inte i kommissionens direktiv, och det föreslås därför att den nya lagen uppdateras i detta avseende.

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om bedrivande av verksamhet inom foderbranschen (548/2012) ändras så att den motsvarar den nya lagen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

I regeringsprogrammet ställdes som mål för utvecklingen av lagstiftningen att såväl lagstiftningen som tillsynen över den ska bli smidigare. Dessutom togs bekämpningen av den grå ekonomin in som ett centralt element i programmet. Med hjälp av de föreslagna ändringarna i propositionen vill regeringen genomföra regeringsprogrammet på ett sätt som ger positiva effekter för såväl foderföretagare som myndigheterna. Syftet med propositionen är att göra lagstiftningen smidigare genom att lagens tillgänglighet förbättras och dess bestämmelser uppdateras till att motsvara det rådande läget i fråga om EU-lagstiftningen. Dessutom strävar man efter att öka tillsynens verkningsfullhet och främja såväl fodersäkerheten som säkerheten i livsmedelskedjan överlag, men också främja en rättvis konkurrens i branschen. De administrativa tvångsmedlen har anpassats till den rådande omgivningen. Bestämmelserna i anslutning till bekämpningen av den grå ekonomin är ett sätt att garantera säkerheten, verksamhetsförutsättningarna och en rättvis konkurrens i foderbranschen.

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Företagsekonomiska konsekvenser

Det föreslås att en administrativ påföljdsavgift införs bland tvångsmedlen i lagen. Denna påföljdsavgift, som kan variera mellan 300 och 5 000 euro, ska orsaka kostnader endast för foderföretagare som inte följer kraven enligt foderbestämmelserna. Påföljdsavgiften gör det möjligt att ingripa i sådana mindre överträdelser som det inte anses vara ändamålsenligt att förelägga

andra sanktioner för. Genom andra ändringar i fråga om tillsynen, såsom utredning av tillförlitligheten, provtagning utan identifiering i samband med distansförsäljning och inspektioner i utrymmen avsedda för privat boende, förbättras tillsynens verkningsfullhet och verksamhetsomgivningen i foderbranschen.

Konsekvenser för hushållen

Syftet med de föreslagna ändringarna är att garantera fodersäkerheten och foderkvaliteten och att de uppgifter som ges om dem är riktiga. Näthandeln och andra nya försäljningssätt har varit en växande trend redan i många år. Den föreslagna möjligheten att stänga en webbplats förbättrar konsumentskyddet i samband med foderköp. Livsmedelsverket kan förelägga att en webbplats ska stängas om foder som saluförs via den eller uppgifter som lämnas om fodret orsakar eller kan orsaka fara för djurs hälsa eller för kvaliteten på animaliska livsmedel eller vilseleda konsumenter på ett väsentligt sätt eller på något annat sätt väsentligen strider mot foderbestämmelserna. Inom den allt allmännare handeln över internet finns det inget sätt för konsumenten att försäkra sig om kvaliteten hos de produkter som bjuds ut till försäljning förrän varorna har tagits emot. Genom tvångsmedlet får tillsynsmyndigheten en möjlighet att ingripa mer effektivt i sådan verksamhet som strider mot bestämmelserna.

Den andra ändringen i den föreslagna lagen som kommer att förstärka konsumentskyddet och underlätta tillsynsmyndighetens arbete är att det blir tillåtet att utföra inspektioner i utrymmen som används för privat boende. Detta möjliggör bl.a. en effektivare kontroll av fodertillverkare och företagare som bedriver e-handel.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Genom förslaget till proposition ska bestämmelserna och tillsynen göras smidigare, vilket utöver verkningarna för företagarna också inverkar på myndigheternas verksamhet. Genom omstruktureringen av lagen underlättas dess användning vilket också har en positiv inverkan på myndighetsverksamheten. En mer strukturerad helhet är lättare för tillsynsmyndigheterna att använda som arbetsredskap.

Det är numera av mindre betydelse att ha traditionella verksamhetslokaler när verksamheten sker med hjälp av internet, och foderförsäljningen kan bedrivas t.ex. från hemmet medan lagerlokaler finns någon annanstans, t.o.m. utomlands. Att det blir tillåtet att utföra inspektioner också i utrymmen som är avsedda för boende av permanent natur stöder myndigheternas arbete i denna verksamhetsomgivning.

Bestämmelserna om utredning av företagarnas skötsel av offentligrättsliga skyldigheter och annan ekonomisk tillförlitlighet kan i någon mån öka tillsynsmyndigheterna arbetsvolym, om de beslutar sig för att tillämpa dem i större omfattning. När det gäller en utredning av den ekonomiska tillförlitligheten är det dock fråga om myndighetsverksamhet som är underkastad prövning och om ett nytt arbetsredskap avsett att skapa jämvikt och främja en rättvis verksamhet i foderbranschen. Vidareutvecklingen av bestämmelserna om utbyte av information mellan myndigheterna gör det möjligt för tillsynsmyndigheterna att få tillgång till sådana uppgifter som redan har lämnats till andra myndigheter. Extra arbete föranleds bl.a. av analyserna av fullgöranderapporter och de åtgärder detta ger upphov till. Själva fullgöranderapporterna görs upp av Enheten för utredning av grå ekonomi, som också ger experthjälp när det gäller analyserna.

Det föreslagna nya tvångsmedlet, administrativ påföljdsavgift, föreläggs av den behöriga tillsynsmyndigheten. Rättsregistercentralen ansvarar för verkställigheten av påföljdsavgifterna. Eftersom lagen träder i kraft den 1 januari 2021, påförs påföljdsavgifter inte för hela året 2021.

I det inledande skedet av tillämpningen av lagen ligger tyngdpunkten på rådgivningen och på anvisningar till företagarna, varvid påföljdsavgifter i praktiken knappast påförs. I de fall där påföljdsavgifter påförs beräknas den manuella indrivningen av påföljdsavgifterna medföra i någon mån extra arbete för Rättsregistercentralen. Eftersom det antal påföljdsavgifter som presenterats baserar sig på uppskattningar, kommer det eventuella behovet av tilläggsresurser att preciseras först senare. Eventuella behov av tilläggsanslag behandlas i samband med det normala budget- och tilläggsbudgetförfarandet.

Genom de föreslagna lagstiftningsändringarna tryggas myndigheternas förutsättningar att genomföra en tillsyn av hög kvalitet.

4.2.3 Konsekvenser för miljön

Syftet med foderlagstiftningen är att säkerställa att de foder som finns på marknaden är säkra och inte är skadliga för djur eller för miljön. Ur ett internationellt perspektiv är fodersäkerheten hög i Finland och mängden skadliga ämnen i foder är i Finland nästan undantagslöst på en nivå som inte orsakar hälsoproblem. Förslaget till propositionen bedöms inverka positivt på miljön. Genom de föreslagna lagändringarna tryggas myndigheternas förutsättningar att utöva en tillsyn av hög kvalitet i och med att tillsynsmyndigheternas verksamhetsförutsättningar förbättras.

4.2.4 Samhälleliga konsekvenser

Genom att livsmedelslagstiftningen samordnas och vidareutvecklas garanteras produktsäkerheten i hela livsmedelskedjan från jord till bord. En tydlig lagstiftning ökar tillförlitligheten i verksamheten för företagarna och förebygger osund konkurrens. Genom att lagen förtydligas förbättras också verksamhetsförutsättningarna för företagarna i livsmedelskedjan. I allmänna livsmedelsförordningen fastställs principen att det primära ansvaret för livsmedels- och fodersäkerheten ligger hos företagaren. Det är myndigheternas skyldighet att med egna åtgärder se till att företagarna fullgör sina skyldigheter. Genom att utveckla tillsynen understöder man företagarnas verksamhet och skapar förtroende för marknaden samtidigt som tilliten mellan myndigheterna och företagarna ökar. Det ligger i näringsidkarnas intresse att kontrollen avslöjar dem som agerar i strid med lagstiftningen. Ett nytt tvångsmedel med snabb verkan, en administrativ påföljdsavgift, ska medverka till att detta mål nås. När myndigheterna har bättre möjligheter att ingripa i t.ex. misstänkta bedrägerier och förfalskningar som gäller foder och livsmedel förbättras verksamhetsförutsättningarna på marknaden.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Alternativ

EU-förordningarna är till sin natur direkt tillämplig lagstiftning och kräver inte några separata åtgärder från medlemsstaternas sida för att sättas i kraft på nationell nivå. Det kan emellertid krävas åtgärder av medlemsstaterna för att förordningarna ska tillämpas effektivt, bl.a. bestämmelser om behöriga myndigheter eller påföljder. EU-förordningarna tillämpas i princip som sådana i de nationella domstolarna och av andra myndigheter, också när det gäller relationer mellan privata parter. Medlemsstaternas invånare kan i allmänhet hänvisa direkt till bestämmelserna i förordningarna på samma sätt som när det gäller bestämmelser i nationella lagar och förordningar, dvs. de har direkt rättsverkan, om de inte till sitt innehåll är sådana att de inte har någon direkt rättsverkan. De krav som EU:s kontrollförordning ställer på fodermarknaden är i sig direkt tillämplig rätt. Det har ändå ansetts att många av dem behöver införas också på nationell nivå i foderlagen. Behovet av att införa kraven i lagstiftningen kan bero på att saken

behöver regleras närmare, att de ansvariga myndigheterna behöver specificeras eller att rättsläget behöver klargöras. Därför föreskrivs det t.ex. i 41 §, som gäller myndigheternas inspektionsrätt, att myndigheterna har rätt att utföra inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur. Skyddet av hemfriden är av tradition mycket starkt i Finland, och kontroller som ingriper i den sker i allmänhet endast i undantagsfall och begränsas av strikta villkor. De bestämmelser som gäller detta ingår i 5.1 led h i kontrollförordningen och grundlagsutskottets praxis (enligt bl.a. GrUU 39/2016 och GrUU 54/2014) stöder tolkningen att EU:s sekundärrätt i vissa fall har företräde framom rättsgoda som skyddas av den nationella grundlagen, i detta fall skyddet av hemfriden. Om det inte föreskrivs i lag om saken, förblir sammanhanget oklart för tillsynsmyndigheterna och företagarna.

Ett annat exempel på behovet av nationell lagstiftning är bestämmelsen i artikel 138 i kontrollförordningen om att den behöriga myndigheten ska genomföra lämpliga åtgärder, vilket bl.a. inbegriper förelägganden. I den föreslagna 50 § föreskrivs det att tillsynsmyndigheten kan förelägga en företagare att fullgöra sina skyldigheter. Enligt den föreslagna 60 § kan böter utdömas för foderlagsförseelse för brott mot ett föreläggande som meddelats med stöd av 50 §. Med tanke på klarheten i rättsläget är det tydligare och från företagarnas synpunkt lättare att förstå om en straffbestämmelse hänvisar till en skyldighet enligt den nationella lagstiftningen.

5.2 Foderlagstiftningen i vissa andra länder

Foderlagstiftningen i Europeiska unionens medlemsstater är i stor utsträckning harmoniserad lagstiftning. Två andra nordiska länder som har nationell lagstiftning om salmonella samt Estland tas upp till granskning nedan.

Sverige

Sverige har en lag om foder och animaliska biprodukter. Lagen och de förordningar som utfärdats med stöd av den kompletterar de bestämmelser i Europeiska unionens rättsakter som har samma syfte som lagen. Lagen tillämpas inte på privat enskild produktion av foder avsett för sällskapsdjur och på utfodring av sådana djur i enskilda hem. Lagen innehåller också allmänna bestämmelser om bl.a. användningen av (vilda) djur som foder. De administrativa påföljdsavgifternas (sanktionsavgifternas) storlek varierar mellan 1 000 och 10 000 svenska kronor (ca 100—1 000 euro) och kan tas ut hos aktörer i foderbranschen som underlåter att fullgöra sina skyldigheter i fråga om anmälan och journalföring eller annan dokumentation. Den som gör sig skyldig till överträdelse av lagen kan dömas till fängelse i högst två år.

Den myndighet som svarar för meddelandet av föreskrifter och för samordningen och styrningen av övriga fodertillsynsmyndigheters verksamhet är Statens jordbruksverk, som lyder under näringsdepartementet. I jordbruksverkets föreskrifter meddelas detaljerade bestämmelser om foder och animaliska biprodukter. Föreskrifterna innehåller bl.a. nationella bestämmelser i fråga om salmonella och bestämmelser om anmälningskyldighet och rapporter. Det får inte förekomma salmonella i foder och foder för fjäderfä måste ha värmebehandlats vid minst 75° C eller så behövs jordbruksverkets tillstånd för alternativa behandlingsmetoder. Enligt huvudregeln ska också foderföretagare inom primärproduktionen värmebehandla de foderblandningar de tillverkar. Undantag görs för bl.a. framställning av foder av egenodlade foderråvaror eller användningen av värmebehandlade kompletteringsfoder vid fodertillverkning. Länsstyrelserna svarar för kontrollen av foderföretagarna inom primärproduktionen.

Danmark

Enligt Danmarks foderlag (lov om foderstoffer) får miljö- och livsmedelsministern (miljö- og fødevareministeren) eller vem som helst som ministern har bemyndigat, dvs. i praktiken Danmarks veterinär- och livsmedelsmyndighet (Fødevarestyrelsen), utfärda bestämmelser om foder och därigenom få tillträde till privat och offentlig egendom om tillsynen så kräver. När det gäller salmonella föreskrivs det bl.a. om skyldigheterna för foderföretagare att bestämma serotypen för alla salmonellabakterier som påträffas i foder eller miljöprov. I regel gäller att upphettning till 80° C är obligatorisk för foder som är avsett för alla arter av Gallus gallus och för kalkoner. Inom fodertillsynen används en grundavgift som är specificerad enligt verksamhet och som uppgår till högst 1 360 danska kronor (cirka 190 euro) om året. Det finns dessutom ytterligare en årsavgift som grundar sig på mängden producerat foder och försäljning till slutanvändare, och den uppgår till högst cirka 80 euro/100 000 kg torrvara av fodret inom respektive verksamhet.

Estland

Foderlagstiftningen i Estland består av foderlagen (söödaseadus) och författningar på lägre nivå. Strukturmässigt är lagen genomförd så att det i lagparagraferna hänvisas direkt till den eller de unionsförordningar som ska tillämpas. Foderlagen tillämpas på import av annat foder än foder av animaliskt ursprung och bestämmelserna gäller bl.a. gränskontrollstationer. Det finns också närmare bestämmelser om avgifter och överträdelser. En kommersiell företagare som bryter mot bestämmelserna om märkning på foderförpackningarna kan t.ex. åläggas att betala böter på högst 3 200 euro.

Estlands motsvarighet till Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel (Veterinaarja Toiduamet), som lyder under Jordbruksministeriet (Maaeluministeerium), står i egenskap av centralt ämbetsverk inom sitt ansvarsområde för planeringen och ledningen av foderkontrollen. De praktiska kontrollerna genomförs av 15 lokala landskapscenter.

6 Remissvar

Ett utkast till propositionen var ute på remiss 17.6–10.8.2020. Begäran om utlåtande sändes på remiss till jord- och skogsbruksministeriet (naturrensursavdelningen), justitieministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Ålands landskapsregering, Regionförvaltningsverken, Närings-, trafik- och miljöcentralerna, Naturrensursinstitutet, Rättsregistercentralen, Polisstyrelsen, Livsmedelsverket, Institutet för hälsa och välfärd, Tullen, Tulllaboratoriet, Skatteförvaltningen—Enheten för utredning av grå ekonomi, Riksåklagarämbetet, Helsingfors universitet / veterinärmedicinska fakulteten, Helsingfors universitet / agrikultur-forstvetenskapliga fakulteten / husdjursvetenskap, ackrediteringstjänsten FINAS, Animalia, Livsmedelsförbundet rf, Djurens hälsa ETT rf, Centralförbundet för Fiskerihushållning rf, Logistiikkayritysten Liitto ry, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Renbeteslagsföreningen, Proagria Keskusten liitto, Finlands dagligvaruhandel rf, ProLuomu ry, Sametinget, Djurskyddet i Finland rf, Suomen alpaka- ja laamayhdistys ry, Finlands Hippos rf, Finlands Veterinärförbund rf, Finlands Fiskodlarförbund rf, Finlands Transport och Logistik SKAL rf, Finlands Kommunförbund rf, Finlands färfförening rf, Finlands Biodlares Förbund FBF rf, Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund ry, Finlands viltcentral, Suomen Siipikarjaliitto - Finlands Fjäderfäförbund ry, Suomen sikayrittäjät ry, Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf, Suomen Vuohiyhdistys ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Agrox Oy, Alimetrics Oy, Altia Abp, AP-Mylly Oy, A-Foder Ab, Atria-Chick Oy, Atria Finland Ab, Avena Kantvik Oy, Berner Ab, Best-In Oy, Dagsmark Petfood Oy, Eläinruokatehdas Lemmikki Oy, E-P:n Minkinrehu Oy,

RP 200/2020 rd

Eurofins Scientific Finland Oy, Finfeeds Finland Ab, Fin FurLab Oy Ab, Feedex Oy Ab, Hankkija Oy, Hauhon Myllärit Oy, Hilannon Mylly Ky, HKScan Finland Ab, Honkajoki Ab, Joakim Joutsu Jordbruk, Kalajoen Jäähdyttämö Oy, Kaustisen Turkisrehu Oy, Kennelpakaste Oy, Kinnusen Mylly Oy, Koneurakointi Rami Kivekäs Oy, KVVY Tutkimus Oy – Raumalab, Lantmännen Feed Oy, Marttila Aki, MetropoliLab Ab, Molpe Frys Ab Oy, Monäs Feed Oy Ab, Movere Oy, MUSH Oy Ltd, Nordic Soya Oy, Nordkalk Oyj Abp, Nyko Oy Ab, Nä-Rö Ab Oy, Pohjanmaan Rehujuuhatus Oy, Premium Pet Food Finland Ab, Raisioaqua Ab, Rehupalvelu Kulmanen, Rehupalvelu Torikka & Isolauri Oy, Rehunsekoittamo Terho Mylly Oy, Rehux Oy, Replicon Health, Roal Oy, Samuli Simula Oy, Satarehu Oy, Sucros Ab, SYNLAB Analytics & Services Finland Oy, Tarvasjoen Rehupojat Oy, Terjärv Frys Oy Ab, Torp Frys Ab, Yara Suomi Oy och Ylä-Karjalan Rehu Oy. Sammanlagt 26 yttranden lämnades in.

Justitieministeriet fäste uppmärksamhet vid att straff- och bötesregisteruppgifter framkommer när aktörens tillförlitlighet utvärderas. I den föreslagna bestämmelsen föreskrivs dock inte om utredande av uppgifterna i fråga. I utlåtandet tog man ställning till tillsynsmyndighetens uppmärksamhet och deras rättsliga karaktär. I anslutning till skyddet av personuppgifter efterlyste justitieministeriet en noggrannare redogörelse för användningen av det nationella handlingsutrymmet i förhållande till dataskyddsförordningen. Justitieministeriet föreslog också att bestämmelsen om myndigheternas utlämnande av uppgifter ska förtydligas och att det nationella sättet att genomföra bestämmelsen om skydd för den som anmäler överträdelser enligt artikel 140 i kontrollförordningen ska bedömas på nytt. Ministeriet fäste i fråga om bestämmelsen om påföljdsavgift också uppmärksamhet vid preskriptionen av avgiften och betalningstiden och föreslog att Rättsregistercentralens anslagsbehov och detaljerna i Tullens ändringsökande ska utredas. Vidare föreslog justitieministeriet preciseringar och tekniska korrigeringar i fråga om bl.a. formuleringen av bestämmelserna om konsumentens ställning, tillfälliga begränsningar, aktörens anmälningsskyldighet, stängning av en webbplats och genomförandet av den samt förhållandet mellan vite och straffbestämmelsen.

Frågor eller preciseringar som gäller definitionerna lämnades av Helsingfors universitets veterinärmedicinska fakultet, Finlands Jägarförbund och Regionförvaltningsverket i Östra Finland. De nya bestämmelser som hänför sig till myndighetens verksamhet ansågs vara bra av social- och hälsovårdsministeriet, Livsmedelsverket, Helsingfors universitets agrikultur-forstvetenskapliga fakultet, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Finlands Dagligvaruhandel rf, Livsmedelsindustriförbundet rf och Skatteförvaltningens Enhet för utredning av grå ekonomi och dessutom föreslog social- och hälsovårdsministeriet och Rättsregistercentralen preciseringar till bestämmelserna. Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK påpekade att de nya bestämmelserna förutsätter noggrannare myndighetsanvisningar. Livsmedelsverket och Helsingfors universitets agrikulturforstvetenskapliga fakultet uttryckte oro över tillräckligheten vad gäller tillsynsmyndigheternas resurser.

Helsingfors universitets agrikultur-forstvetenskapliga fakultet förhöll sig positiv till påföljdsavgiften och Livsmedelsindustriförbundet rf och Riksåklagarämbetet framförde kritik mot eller preciseringar av den. Helsingfors universitets agrikultur-forstvetenskapliga fakultet och inrikesministeriets polisavdelning ansåg att påföljdsavgiften var för låg och Finlands Dagligvaruhandel rf att den var för hög.

I fråga om bestämmelsen om aktörens tillförlitlighet framfördes preciserande frågor och anmärkningar av arbets- och näringsministeriet, Helsingfors universitets veterinärmedicinska fakultet och Djurens hälsa ETT rf. Livsmedelsindustriförbundet rf förhöll sig positiv till bestämmelsen. Riksåklagarämbetet föreslog preciseringar till straffbestämmelserna och deras inbördes förhållanden. Finlands veterinärförbund och Djurens hälsa ETT rf föreslog preciseringar av den

tidsperiod som påverkar aktörens tillförlitlighet samt av den rådgivning som ges aktören. Finlands Jägarförbund betonade att produktionsdjur och vilda djur bör hållas klart åtskilda i lagstiftningen och att de olika kraven på foder som är avsett för dem bör beaktas.

Pro Luomu rf, inrikesministeriets polisavdelning och Polisstyrelsen ansåg att propositionen allmänt taget kan understödjas. Social- och hälsovårdsministeriet ansåg att nolltolerans i fråga om salmonella fortfarande är ett bra mål. Tullen, Finlands Kommunförbund, Renbeteslagsförbundet, Logistiikkayritysten Liitto ry, Finlands viltcentral, Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund r.f. och Hankkija Oy meddelade att de inte har något att yttra om propositionen. På basis av justitieministeriets utlåtande beslutade man stryka bestämmelsen om rådgivning och tillsynsmyndighetens uppmaning i propositionen, även om bestämmelsen allmänt ansågs vara ett bra tillägg. Det beslutades att bestämmelsen om sökande av ändring i Tullens beslut ska kvarstå oförändrad för att formuleringen ska överensstämma med ministeriets övriga lagar som innehåller motsvarande bestämmelse. I fråga om bestämmelsen om skydd för anmälaren utarbetades en ny formulering som används på samma sätt i andra författningar av ministeriet. Myndighetens rätt att få uppgifter preciserades och tekniska korrigeringar gjordes enligt de förslag som inkommit.

7 Specialmotivering

7.1 Foderlagen

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Syfte. Det allmänna syftet med den föreslagna lagen är att säkerställa att de foder som används för utfodring av djur inte medför fara för djurs eller människors hälsa eller för miljön. Bestämmelser om fodersäkerheten finns också i allmänna livsmedelsförordningen. Enligt förordningen anses foder inte som säkert om det anses ha en negativ effekt på människors eller djurs hälsa. Indirekt syftar bestämmelserna också till att säkerställa att animaliska livsmedel inte av skäl som har samband med fodret ska medföra fara för konsumenternas hälsa. Kvaliteten på produkter av animaliskt ursprung och effektiviteten i produktionen beror i hög grad på kvaliteten på och säkerheten hos det foder som används vid utfodringen. Spårbarhet är en viktig faktor som garanterar fodersäkerheten. Med hjälp av den kan foder som strider mot bestämmelserna dras tillbaka från marknaden och gårdar med djurhållning. Dessutom är spårbarheten viktig när det utreds om de uppgifter som ges om foder är riktiga eller sanningsenliga. Att de uppgifter som ges om fodret är sanningsenliga och tillräckliga är av central betydelse för att förutläggningarna för en korrekt och säker användning av fodret ska kunna garanteras. Även för att skydda konsumenternas ekonomiska intressen ska de uppgifter som ges om fodret vara sanningsenliga och tillräckliga och får inte vilseleda konsumenten.

Syftet med lagen är inte bara att trygga fodersäkerheten utan också att till den del det gäller lagens tillämpningsområde främja verksamhetsförutsättningarna för foderföretagare. Tydliga och konsekventa krav förbättrar företagarnas rättssäkerhet. Genom att handla i enlighet med de krav som föreskrivs i lagen och med stöd av den säkerställer företagarna att verksamheten är lagenlig och tryggar för sin del att lagens syfte uppnås. Detta förbättrar företagarnas verksamhetsförutsättningar och möjligheter att klara sig på marknaden och minskar de ekonomiska riskerna till följd av bl.a. tillbakadragning.

2 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att denna lag tillämpas på foder och foderhantering, foderföretagare, laboratorier samt kontrollen i alla stadier av produktions-, tillverknings- och distributionskedjan, från primärproduktionen av fodret tills det släpps ut på marknaden och an-

vänds. Lagens tillämpningsområde omfattar foder för alla djur, inklusive småfåglar samt frilevande vilt som jagas för att användas som livsmedel. Med tanke på fodrets säkerhet, sammanfattning, ursprung och andra krav som gäller fodret är det viktigt att lagen täcker hela foderkedjan. Lagen gäller förutom överlåtelse av foder mot vederlag också överlåtelse utan vederlag. I 2 mom. föreslås bestämmelser om avgränsning av tillämpningsområdet.

Lagen föreslås inte tillämpas på foder som används vid utfodring av djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål och inte hantering av sådant foder. Lagens 23 och 24 § ska dock tillämpas på ämnen som i vetenskapliga experiment används som fodertillsats i foder för livsmedelsproducerande djur och pälsdjur och som inte har godkänts för ändamålet i fråga. I enlighet med foderhygienförordningen får användning av tillsatser som inte är godkända tillåtas nationellt för vetenskapliga experiment, förutsatt att övervakningen av sådan användning har ordnats.

3 §. Europeiska unionens foderlagstiftning. I paragrafen föreslås bestämmelser om genomförandet av och tillsynen över efterlevnaden av den EU-lagstiftning som hör till lagens tillämpningsområde. EU-lagstiftningen innehåller många rättsakter om foder, foderföretagare och foderkontroll. Merparten av de uppräknade rättsakterna är EU-förordningar, som är allmänt bindande och till alla delar förpliktande. Förordningarna tillämpas som sådana i alla medlemsstater, men tillämpningen av förordningarna kan kräva nationella genomförandeåtgärder. I förordningarna åläggs foderföretagare skyldigheter vars efterlevnad myndigheterna ska övervaka. De bestämmelser i lagen där det hänvisas till Europeiska unionens medlemsstater tillämpas också på Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och dess medlemsstater i den omfattning som förutsätts i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

4 §. Förhållande till annan lagstiftning. För att fodersäkerheten ska garanteras iaktas utöver den föreslagna foderlagen och de författningar på lägre nivå som utfärdas med stöd av den dessutom vad som föreskrivs i andra lagar eller med stöd av dem. I paragrafen förtydligas lagens förhållande till annan nationell lagstiftning där det föreskrivs om foder eller frågor som gäller bedrivande av verksamhet inom foderbranschen.

5 §. Definitioner. I paragrafen har man samlat definitionerna av de begrepp som förekommer i lagen. De definitioner som finns i EU-lagstiftningen har beskrivits genom hänvisning till de bestämmelser i EU-rättsakten i fråga där definitionen finns. En stor del av de centrala definitionerna finns i EU-rättsakter. Dessutom finns det vissa nationella definitioner.

Med foderläkemedel i 7 punkten avses sådana blandningar av ett eller flera veterinärmedicinska läkemedel och foder som har färdigställts för utsläppande på marknaden och som på grund av sina botande eller förebyggande egenskaper eller övriga medicinska egenskaper är avsedda att ges till djur utan vidare bearbetning. Att blanda läkemedel och foder på en gård eller någon annan djurhållningsenhet är inte detsamma som att framställa foderläkemedel, utan att dosera eller ge medicin till djuren när slutprodukten i fråga används enbart av djuren på gården eller djurhållningsenheten och inte säljs eller överläts på annat sätt. Definitionen av foderläkemedel motsvarar definitionen i rådets direktiv 90/167/EEG om fastställande av villkor för framställning, utsläppande på marknaden och användning av foderläkemedel inom gemenskapen.

Med skadliga ämnen i 9 punkten avses i enlighet med artikel 2 punkt 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/32/EG om främmande ämnen och produkter i djurfoder varje typ av ämne eller produkt, med undantag av sjukdomsframkallande ämnen, som förekommer i och/eller på en produkt avsedd att användas för djurfoder och som kan medföra fara för djurs eller människors hälsa eller för miljön eller kan ha en negativ inverkan på animalieproduktionen.

Med skadliga organismer avses mikrober som försämrar fodrets hygieniska kvalitet eller förorsakar sjukdomar.

Med foderföretagare i 11 punkten avses en företagare som utför vilket stadium som helst i anslutning till produktion, hantering, bearbetning, lagring, transport eller distribution av foder. Med foderföretagare avses också i enlighet med allmänna livsmedelsförordningen jordbrukare och husdjursproducenter som producerar, bearbetar eller lagrar foder för utfodring av de livsmedelsproducerande djur som de äger eller innehar. Med livsmedelsproducerande djur avses i samband med definitionen av foderföretagare ett djur som utfodras, föds upp eller hålls för produktion av livsmedel och ett djur som kan användas som livsmedel. Det kan också vara ett djur som inte används som livsmedel, men som tillhör en djurart som vanligtvis används som livsmedel inom unionen. Livsmedelsproducerande djur är t.ex. vattenbruksdjur, hästar, hägnat vilt och frilevande vilt som jagas för att användas som livsmedel, kaniner för köttproduktion samt bin och andra insekter. Med sällskapsdjur avses på motsvarande sätt icke livsmedelsproducerande djur som är av en art som utfodras, föds upp eller hålls, men normalt inte används som livsmedel inom unionen. Utöver sällskapsdjur räknas till andra djur än livsmedelsproducerande djur t.ex. pälsdjur, småfåglar som utfodras vintertid, kennelhundar samt djur som hålls i djurparker och cirkusar.

Av definitionen på foderföretagare följer att foderföretagare inte är företagare som producerar, bearbetar eller lagrar foder för utfodring av andra djur som de äger än de som används till livsmedelsproduktion. Foderföretagare är inte heller en sådan företagare vars primärproduktionsverksamhet riktas till utfodring av andra djur än sådana som företagare äger eller innehar och som används för livsmedelsproduktion. Ett sådant djur är t.ex. frilevande vilt som jagas för att användas som livsmedel. Biodlare ska inte vara skyldiga att anmäla sig som foderföretagare om inte biodlaren producerar, tillverkar eller lagrar foder för utfodring av bin. En husdjursproducent som enbart använder foder är enligt definitionen inte heller foderföretagare. I praktiken har detta dock ingen betydelse på grund av den lagring av foder som ingår i foderanvändningen.

Med tanke på att foderföretagare är ett brett begrepp är det behövligt att utesluta vissa verksamheter med låg risk, både när det gäller primärproduktion och annat än primärproduktion. Foderhygienförordningen tillämpas inte på företagare som producerar foder för utfodring av livsmedelsproducerande djur för konsumtion inom privathushåll. Med detta avses t.ex. en situation där foder odlas för får, höns eller svin som man senare själv äter. Förordningen tillämpas inte heller på detaljhandel med foder för sällskapsdjur. När det gäller detaljhandel med foder för sällskapsdjur har det ingen betydelse om försäljningen sker på ett fast försäljningsställe eller via näthandel. Skyldighet att anmäla sig för registrering som foderföretagare gäller inte heller sådana företagare som bedriver handel med foder för sällskapsdjur på den inre marknaden och som skaffar fodret enbart för försäljning i sin egen detaljhandel. Skyldighet att anmäla sig för registrering som foderföretagare gäller inte heller en aktör som på lokal nivå bedriver direkt leverans av små mängder foder inom primärproduktionen till lokala gårdsbruksenheter för att användas på dessa gårdsbruksenheter eller motsvarande primärproduktionsställen. Det har redan tidigare föreskrivits om undantaget i jord- och skogsbruksministeriets förordning om bedrivande av verksamhet inom foderbranschen, så att skyldigheten att anmäla sig för registrering som foderföretagare inte gäller företagare som endast levererar primärprodukter som de årligen har producerat på en areal på högst tre hektar direkt till en lokal gårdsbruksenhet eller en motsvarande företagare för vidareanvändning (JSMf 548/2012). Nationellt finns det sedan tidigare också bestämmelser om att den som bedriver utfiskning av skräpfisk eller fritidsfiske inte betraktas som foderföretagare. Med utfiskning av skräpfisk avses en form av istandsättning av ett vattendrag där det i regel avlägsnas karpfiskar från ett övergött vattendrag.

Med stadier i produktions-, tillverknings- och distributionskedjan i 14 punkten avses alla stadier från primärproduktion till lagring, transport, distribution, försäljning och leverans av fodret, inklusive de stadier som föregår de nämnda stadierna. Definitionen av stadium i produktions-, tillverknings- och distributionskedjan inbegriper också handel på den inre marknaden, import och export. Tillverkning av foder täcker också bearbetning av foder, såsom pressning av raps.

Definitionerna av import i 22 punkten och export i 23 punkten i den gällande lagen stryks såsom onödiga. I fortsättningen avses med export utförsel till andra stater än Europeiska unionens medlemsstater och med import införsel från andra stater än Europeiska unionens medlemsstater.

Med särskilt riskbenäget foder i 25 punkten avses foder som enligt anmälningar via det system för snabb varning för livsmedel och foder som avses i artikel 50 i allmänna livsmedelsförordningen eller enligt vetenskapliga riskbedömningar är förenat med en större risk för salmonella än andra foder. Definitionen omfattar alla salmonellaserotyper.

Enligt den allmänna principen ska vad som i denna lag föreskrivs om Europeiska unionen eller Europeiska unionens medlemsstater också gälla Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och dess stater, dvs. Island, Norge och Liechtenstein.

2 kap. Krav som gäller foder

6 §. Allmänna kvalitetskrav för foder. I paragrafen föreslås bestämmelser om allmänna krav på fodrets kvalitet, enligt vilka foder ska uppfylla kraven i lagstiftningen, vara oförfalskade, av god kvalitet och säkra samt vara lämpliga som näring för djur. Att foder ska vara oförfalskade innebär att den benämning som används på en foderråvara ska motsvara den beskrivning som ges av foderråvaran och att foderråvarans botaniska renhet ska vara minst 95 procent. Bestämmelser om allmänna kvalitetskrav för foder finns också i Europeiska unionens lagstiftning, som tillämpas tillsammans med denna lag. Foder som importeras till Europeiska unionen ska uppfylla kraven i artikel 11 i allmänna livsmedelsförordningen, medan foder som exporteras från unionen ska uppfylla kraven i artikel 12 i den förordningen. Foder som importeras och exporteras ska överensstämma med unionens foderlagstiftning, om inte myndigheterna i det importerande landet kräver något annat eller om inte något annat följer av det importerande landets lagstiftning. Foder som inte uppfyller bestämmelserna i unionens foderlagstiftning får exporteras endast under förutsättning att de behöriga myndigheterna i mottagarlandet uttryckligen har gett sitt samtycke. Foder som inte är säkra får inte exporteras ens med mottagarlandets samtycke.

Ett foder får enligt 2 mom. inte innehålla sådana mängder skadliga ämnen, produkter eller organismer att användningen av det kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet eller för miljön. Vidare ska på foder tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG. I fråga om salmonella har det i paragrafen tagits in ett särskilt omnämnande enligt vilket salmonellabakterier inte får förekomma i foder.

De tillåtna maximihalterna av skadliga ämnen och produkter i djurfoder anges i kommissionens förordningar om ändring av bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/32/EG om främmande ämnen och produkter i djurfoder.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

7 §. Foderråvaror. Enligt 1 mom. ska foderråvaror till sin kvalitet och sammansättning samt sina övriga egenskaper vara lämpade för utfodring av djur. Foderråvaror ska uppfylla de krav

gällande kemisk, fysisk och mikrobiologisk samt hälsomässig kvalitet som ställs på dem. Bestämmelser om foderråvaror finns i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder.

En gemenskapsförteckning över foderråvaror har publicerats och den uppdateras i enlighet med artiklarna 24 och 26 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder. I gemenskapsförteckningen räknas de vanligaste foderråvarorna på unionens marknad upp och karakteriseras. Förteckningen är emellertid inte uttömmande och användningen av den är frivillig för foderföretagare, med undantag för användningen av foderråvarans namn.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

8 §. Foder för särskilda näringsbehov. Villkoren för utsläppande på marknaden av foder för särskilda näringsbehov och uppdatering av förteckningen över användningsområden anges i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder. Enligt 1 mom. ska foder för särskilda näringsbehov till sin kvalitet och sammansättning samt sina övriga egenskaper vara lämpade för att tillgodose särskilda näringsbehov hos djur.

Enligt 2 mom. får endast sådana foder för särskilda näringsbehov släppas ut på marknaden vars användningsområden och viktigaste näringsegenskaper motsvarar det syfte som avses i förteckningen över användningsområden för foder avsett för särskilda näringsbehov. I förordningen om foder för särskilda näringsbehov finns allmänna bestämmelser om foder för särskilda näringsbehov och en förteckning över användningsområden där de viktigaste näringsegenskaperna anges. Kommissionen uppdaterar förteckningen på ansökan. Kommissionen kan vid behov begära att EFSA gör en riskbedömning på basis av ansökan. Behandlingen i samband med uppdateringen av bilagan till förordningen sker centraliserat på unionsnivå genom ett föreskrivande kommittéförfarande.

Enligt 3 mom. finns bestämmelser om förteckningen över användningsområden för foder avsett för särskilda näringsbehov och allmänna bestämmelser om dessa foder i artikel 10 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder och i förordningen om särskilda näringsbehov. Förteckningen över användningsområden för foder avsett för särskilda näringsbehov ingick tidigare i kommissionens direktiv 2008/38/EG om upprättande av en förteckning över användningsområden för djurfoder för särskilda näringsbehov. Direktivet har upphävts genom förordningen om särskilda näringsbehov, som börjar tillämpas den 25 december 2020. I fortsättningen används termen foder för särskilda näringsbehov i stället för termen dietfoder.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

9 §. Fodertillsatser. Bestämmelser om säkerhetsbedömning, godkännande och märkning i fråga om fodertillsatser finns i tillsatsförordningen. För riskbedömningen svarar EFSA. Behandlingen i samband med beviljande av ett godkännande sker centraliserat på unionsnivå genom ett föreskrivande kommittéförfarande. Endast sådana fodertillsatser får släppas ut på marknaden, användas för fodertillverkning eller utfodring av djur eller importeras som är godkända enligt tillsatsförordningen.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

10 §. Genetiskt modifierade foder. Bestämmelser om säkerhetsbedömning, godkännande och märkning i fråga om genetiskt modifierade foder finns i förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder. För riskbedömningen svarar EFSA. Behandlingen i samband med bevil-

jande av ett godkännande sker centraliserat på unionsnivå genom ett föreskrivande kommittéförfarande. Endast sådana genetiskt modifierade foder får släppas ut på marknaden, användas för fodertillverkning eller utfodring av djur eller importeras som är godkända enligt förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder.

Närmare bestämmelser om de nationella kontaktmyndigheter, den säkerhetsbedömning av genetiskt modifierade foder och utformningen av den nationella ståndpunkten i fråga om godkännande av genetiskt modifierade foder som förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder förutsätter utfärdas enligt 2 mom. genom förordning av statsrådet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

11 §. Foderblandningar. Foderblandningar ska till sin kvalitet och sammansättning samt sina övriga egenskaper vara lämpade för utfodring av djur. Foderblandningar får innehålla endast sådana foder som avses i 7—10 § och som uppfyller de krav som där föreskrivs. Bestämmelser om foderblandningar finns i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

12 §. Foderläkemedel. Bestämmelser om foderläkemedel finns i rådets direktiv 90/167/EEG om fastställande av villkor för framställning, utsläppande på marknaden och användning av foderläkemedel inom gemenskapen. För tillverkning av foderläkemedel får enligt 1 mom. användas endast sådana läkemedel som är godkända i enlighet med Europeiska unionens centraliserade förfarande eller för vilka Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet med stöd av läkemedelslagen har beviljat försäljningstillstånd eller annat tillstånd för utlämnande till konsumtion.

Med stöd av den gällande lagen har bestämmelser om foderläkemedel utfärdats genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Enligt det föreslagna 5 mom. kan bestämmelser om krav som gäller tillverkning, bokföring över tillverkning och överlåtelse, ordnande av verksamheten, förskrivning och överlåtelse samt import i fråga om foderläkemedel utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

13 §. Allmänna krav som gäller information om foder. I paragrafen föreslås bestämmelser om allmänna krav som gäller information om foder. Bestämmelsen gäller den information om foder som ska ges på olika sätt i samband med marknadsföring, såsom på förpackningar, i broschyrer, reklamer eller elektroniskt, t.ex. på internet. Informationen om foder ska vara sanningsenlig. Informationen om foder får inte heller vara vilseledande. Det är också enligt artikel 16 i allmänna livsmedelsförordningen förbjudet att ge vilseledande information. Också det att man ger information som i sig är sanningsenlig kan vara vilseledande, om man låter bli att nämna någon relevant omständighet. När det vid försäljning av foder är fråga om konsumentköp, t.ex. försäljning av sällskapsdjursfoder till konsumenter, finns bestämmelser om skyldigheten att lämna information också annanstans än i denna lag.

Bestämmelser om allmänna krav som gäller information om foder finns i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

14 §. *Krav på märkning av foder.* Bestämmelser om obligatoriska märkningsuppgifter för foderråvaror och foderblandningar och om presentation av märkningsuppgifterna finns i Europeiska unionens foderlagstiftning och om märkning av fodertillsatser och förblandningar i tillsatsförordningen. När det gäller foderråvaror och foderblandningar kan utöver de obligatoriska märkningsuppgifterna även andra uppgifter lämnas, förutsatt att de är entydiga och mätbara och kan motiveras och de allmänna principerna i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder följs.

För foderblandningar för sällskapsdjur får enligt 2 mom. foderråvarans särskilda namn ersättas med namnet på den kategori foderråvaran tillhör i enlighet med principerna i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder.

I 3 mom. hänvisas det till förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder i fråga om märkning av icke tillåtna foderråvaror och foderblandningar.

I 4 mom. föreskrivs det om det språk som ska användas på förpackningar, medföljande dokument och vid distansförsäljning av foderråvaror, foderblandningar och fodertillsatser. Enligt huvudregeln ska märkningar av alla foder som är direkt eller indirekt avsedda för slutanvändare (foderråvaror, foderblandningar, tillsatser) göras både på finska och på svenska, oberoende av i vilket land fodret har tillverkats. Med slutanvändare avses husdjursproducenter eller konsumenter som använder fodret för utfodring av djur som de äger eller innehar, inklusive päls- och sällskapsdjur. Det finns dock tre undantag från huvudregeln. Enligt det första undantaget får på foder som endast säljs i enspråkiga kommuner märkningarna göras endast på kommunens språk. Ytterligare får i tvåspråkiga kommuner märkningarna på foder som har förpackats på försäljningsstället (t.ex. fågelfrön som säljs i lösvikt i en djurbutik) göras antingen på finska eller på svenska. Företagaren ska dock ha tillgång till både finsk- och svenskspråkiga etiketter eller medföljande dokument enligt varje kunds behov. De två ovannämnda undantagen överensstämmer med 34 § i språklagen 423/2003. Enligt det tredje undantaget får märkningarna i medföljande dokument för foder i lösvikt göras på slutanvändarens modersmål i de fall där fodertillverkaren levererar fodret direkt till slutanvändaren. Ett motsvarande förfarande är möjligt också i situationer där en foderföretagare inom primärproduktionen levererar foder till en annan foderföretagare inom primärproduktionen. Med modersmål avses finska eller svenska. Husdjursproducenterna skaffar i regel fodret i lösvikt som levereras direkt från foderfabriken till gården. Kundrelationerna mellan fodertillverkaren (försäljaren) och köparen (husdjursproducenten) är i allmänhet etablerade, och då känner foderförsäljaren till kundens modersmål. Det är också vanligt med foderhandel mellan foderföretagare inom primärproduktionen. Också då känner foderleverantören i regel till den andra partens modersmål. Av ovannämnda orsaker är det behövligt att avvika från det allmänna kravet på tvåspråkighet i språklagen. I fråga om andra än ovan avsedda affärsverksamheter mellan foderföretagare ska fodermärkningarna göras på finska eller svenska. Bestämmelsen motsvarar artikel 14.1 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder. I affärsverksamhet mellan näringsidkare betraktas foder inte som en produkt som avses i 34 § i språklagen. När det gäller foderföretagare inom primärproduktionen bör det noteras att företagaren har en potentiell dubbelroll både som foderleverantör (t.ex. försäljning av spannmål) och som köpare (t.ex. köp av helfoder). När en foderföretagare inom primärproduktionen t.ex. levererar spannmål till en foderfabrik, omfattas företagaren av den bestämmelse som hänför sig till allmän affärsverksamhet mellan näringsidkare.

Enligt 5 mom. ska energi- och proteinvärden hos foderråvaror och foderblandningar bygga på de beräkningsgrunder som Naturresursinstitutet har publicerat, om inte något annat föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning. Naturresursinstitutet har publicerat beräkningsgrunderna för foder för idisslare, svin, hästar och pälsdjur.

Enligt 6 mom. utfärdas närmare bestämmelser om bestämning av, lämnande av information om och märkning av energi- och proteinvärden hos foderråvaror och foderblandningar samt om kategorier av foderråvaror i fråga om foderblandningar för sällskapsdjur genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

15 §. *Krav på förpackning av foder.* Foder ska vara förpackade på ett säkert och med beaktande av produktens egenskaper lämpligt sätt.

I 2 mom. hänvisas det till Europeiska unionens lagstiftning om förpackningskrav för foder.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

16 §. *Temporära begränsningar.* I paragrafen föreslås det en bestämmelse om Livsmedelsverkets rätt att temporärt förbjuda eller begränsa tillverkning, utsläppande på marknaden, användning, import eller export av fodret i fråga samt bestämma att förbjudna foder dras bort från marknaden och avlägsnas från lagren på primärproduktionsställena och hos övriga innehavare, om det finns grundad anledning att anta att ett foder kan orsaka allvarlig fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön.

Avsikten är att paragrafen till skillnad från 50 och 52 §, som gäller enskilda fall, ska fungera som en allmännare bestämmelse. En sådan begränsning som avses i paragrafen kan till exempel gälla en viss typ av foder eller foderråvara i stället för ett enskilt foderparti. Det krävs inte att fodret eller verksamheten strider mot bestämmelserna. Ett kriterium är dock att de misstänks vara farliga. En temporär begränsning kan t.ex. införas i de situationer där man vill utreda hur farlig en viss foderråvara som misstänks vara farlig är, och de foder som innehåller foderråvaran beläggs med användningsförbud så länge undersökningen pågår.

Enligt det föreslagna 2 mom. får Livsmedelsverket i enskilda fall ge tillstånd att avvika från de begränsningar som avses i 1 mom., om det kan säkerställas att det inte medför fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön.

3 kap. Krav som gäller bedrivande av verksamhet

17 §. *Ordnanande av verksamhet.* I paragrafen föreslås bestämmelser om en foderföretagares allmänna skyldighet att ordna sin verksamhet så att de krav på verksamheten och fodret som föreskrivs i Europeiska unionens foderlagstiftning samt i den föreslagna lagen och i författningar som utfärdats med stöd av den uppfylls. Genom bestämmelsen vill man betona att foderföretagaren har det primära ansvaret för fodersäkerheten och för att fodret i övrigt motsvarar bestämmelserna. I allmänna livsmedelsförordningen ingår bestämmelser om foderföretagarnas ansvar för fodersäkerheten och om förfarandet för att dra tillbaka ett foder från marknaden när fodret inte motsvarar bestämmelserna, till den del det är fråga om foder som är avsedda för livsmedelsproducerande djur. Säkerhetskraven i allmänna livsmedelsförordningen tillämpas enligt denna lag och de författningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av den också på andra foder än sådana som är avsedda för livsmedelsproducerande djur. Enligt artikel 17.1 i allmänna livsmedelsförordningen ska foderföretagare på alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan i de företag de har ansvar för se till att foder uppfyller de krav i lagstiftningen som är tillämpliga för deras verksamhet och kontrollera att dessa krav uppfylls. Bestämmelser om skyldigheten för en foderföretagare att ordna egenkontroll av sin verksamhet ingår i artiklarna 5—7 i foderhygienförordningen. Enligt artikel 5 i foderhygienförordningen ska kraven för att se till att särskilda mikrobiologiska kriterier följs fastställas genom ett kommittéförfarande.

Enligt artikel 6 i den förordningen ska foderföretagare, utom i fråga om vissa åtgärder i anslutning till primärproduktionen, inrätta, genomföra och upprätthålla ett permanent skriftligt förfarande eller förfaranden som grundar sig på HACCP-principerna. Med HACCP-systemet avses systemet för faroanalys och kritiska styrpunkter (Hazard Analysis and Critical Control Points) enligt vilket foderföretagaren med hjälp av kritiska styrpunkter identifierar alla eventuella faror som ansluter sig till varje stadium i foderproduktionen, såsom råvaror, produktion, tillverkning, distribution och användning. HACCP-principerna grundar sig på de internationella regler som organisationen Codex Alimentarius har godkänt. Enligt artikel 7 i foderhygienförordningen ska foderföretagare visa den behöriga myndigheten att de uppfyller kraven i artikel 6, i den form som den behöriga myndigheten kräver, samt se till att all dokumentation som beskriver de förfaranden som utarbetats i enlighet med artikel 6 alltid är aktuell.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om de förhållanden under vilka foder tillverkas, lagras och transporteras, bl.a. med tanke på lokaler, anordningar och redskap. Likaså fastställs i momentet de allmänna principer som ska iakttas vid bearbetning, användning, transport och lagring av foder för att fodret inte ska ha negativa effekter i fråga om hälsan, säkerheten och miljön.

Enligt 3 mom. är det foderföretagarens ansvar att utreda och uppfylla de importkrav och eventuella krav i fråga om transitering som den mottagande statens myndigheter har ställt.

Enligt 4 mom. utfärdas närmare bestämmelser om kraven i fråga om bearbetning, användning, transport och lagring av foder samt om foderföretagarnas egenkontroll och de undersökningar som ska utföras inom ramen för kvalitetssäkringen genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Dessa bestämmelser kan gälla t.ex. foderhygien, såsom hanteringen av salmonella-smittat foder. I fråga om kvalitetssäkringen av foderföretagarnas verksamhet kan bestämmelserna gälla t.ex. krav på de laboratorier som används inom kvalitetssäkringen och på salmonellaundersökningar.

Paragrafen motsvarar huvudsakligen bestämmelserna i den gällande lagen.

18 §. Foderföretagares tillförlitlighet. I paragrafen föreslås bestämmelser om foderföretagares tillförlitlighet. Tillsynsmyndigheterna har inte med stöd av den gällande lagen vid övervakningen haft någon laglig grund att utreda om foderföretagaren under sin verksamhet har sört för fullgörandet av sina offentligrättsliga skyldigheter. Försummelse av de offentliga skyldigheterna har inte heller påverkat möjligheten att bedriva verksamhet inom foderbranschen. Problemet vid fullgörandet av de offentliga skyldigheterna kan dock återspegla risken för grå ekonomi. Det är också möjligt att en företagare som försummar offentligrättsliga skyldigheter också försummar andra bestämmelser som gäller verksamheten, såsom de föreskrivna kraven för att säkerställa fodersäkerheten. Bekämpning av grå ekonomi främjar och stöder rättvis praxis inom foderbranschen och förebygger bedrägerier. Samtidigt förbättras verksamhetsförutsättningarna för de företagare som agerar korrekt och fullgör sina skyldigheter samt främjas en rättvis konkurrens.

Med tanke på en rättvis konkurrens inom foderbranschen och bekämpningen av grå ekonomi är det viktigt att företagen inom branschen fullgör såväl sina skyldigheter gentemot konsumenter och andra företagare som sina lagstadgade skyldigheter. De lagstadgade skyldigheterna i anknytning till skatter, socialförsäkringsavgifter samt avgifter som tas ut av Tullen är skyldigheter av olika slag som gäller registrering, anmälan samt betalning för prestationer. Försummelse av dem kan innebära att företaget är ekonomiskt otillförlitligt. En företagare som försummar sina skyldigheter får en omotiverad fördel jämfört med andra genom att undvika offentligrättsliga avgifter och försvårar genom sin verksamhet en rättvis konkurrens t.ex. genom att sälja sina produkter till ett billigare pris än andra. En företagares insolvens ökar också risken för missbruk

och försummelse av skyldigheter och är därmed en faktor som på ett avgörande sätt påverkar den ekonomiska tillförlitligheten.

Vid bedömningen av en företagares tillförlitlighet ska vikt fästas vid huruvida försummelsen är återkommande och vid försummelsens belopp, om detta kan beräknas. Exempelvis enstaka anmälningsförsummelse som kan jämföras med glömska eller oaktsamhet och försummelse av avgifter som handlar om små summor visar normalt inte att en foderföretagare är otillförlitlig. En företagare ska inte heller anses vara otillförlitlig om det t.ex. finns en betalningsplan för en skatteskuld och företagaren följer dess villkor.

I paragrafen föreslås det att det föreskrivs att en foderföretagare ska vara tillförlitlig. Enligt 1 mom. ska företagaren inte anses vara tillförlitlig om företagaren under tre år före bedömningen upprepade gånger har visat uppenbar likgiltighet för att trygga fodersäkerheten eller konsumenternas säkerhet eller om företagaren under tre år före bedömningen upprepade gånger eller i betydande grad har försummat sina registrerings-, anmälnings- eller betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som Tullen tar ut eller om företagaren enligt utmätning eller annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder.

I 2 mom. anges vilka krav på tillförlitlighet som avses i 1 mom. gäller om den som lämnar anmälan är en juridisk person. För att kravet på tillförlitlighet i fråga om en juridisk person ska uppfyllas, ska alla de som nämns i bestämmelsen vara tillförlitliga. Enligt förslaget gäller kravet på tillförlitlighet verkställande direktören och dennes ställföreträdare, medlemmar och suppleanter i styrelsen, medlemmar och suppleanter i förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller även personer som direkt eller indirekt innehar minst 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag.

I 3 mom. föreskrivs det om möjligheten att vid bedömning av tillförlitligheten även ta hänsyn till hur de företag och organisationer som har en direkt eller indirekt koppling till företagaren och dess ansvarspersoner har fullgjort sina skyldigheter. Momentet innehåller en hänvisning till 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001), där de företag och organisationer räknas upp som ska registreras enligt den lagen. Med ett företag och en organisation som har en direkt koppling till företaget och organisationen avses till exempel ett aktiebolag som delvis eller helt ägs av företaget eller organisationen eller ett aktiebolag som är bolagsman i ett öppet bolag. Med ett företag eller en organisation som har en indirekt koppling till företaget eller organisationen avses i sin tur t.ex. företag eller organisationer som har koppling till företaget eller organisationen genom dess ansvarsperson eller ett annat företag eller en annan organisation. Ett företag eller en organisation som har indirekt koppling till ett aktiebolag är t.ex. ett annat aktiebolag som uteslutande ägs av styrelsemedlemmarna i aktiebolaget i fråga eller ett systerbolag som ägs av moderbolaget. Med ett företag eller en organisation som har en direkt koppling till en fysisk person avses ett företag eller en organisation där personen verkar eller har verkat som ansvarig person. Med ett företag eller en organisation som har en indirekt koppling till en fysisk person avses ett företag eller en organisation som har direkt eller indirekt koppling till personens direkta företags- eller organisationskoppling, t.ex. ett moderbolag till vars dotterbolags styrelse personen hör. Till denna del ska tillsynsmyndigheten kunna bedöma tillförlitligheten under de tre föregående åren. En utredning av äldre kopplingar än så behövs inte.

Utredningen av tillförlitligheten i fråga om övrig företagsverksamhet som en företagare eller ansvariga personer för en juridisk person som är företagare bedriver ska vara behovsprövad,

men förutsätter inte att det finns anledning att ifrågasätta företagarens tillförlitlighet. En utredning behövs i synnerhet när det inte är möjligt att enbart utifrån uppgifterna om företagaren eller dess ansvariga personer få en rättvisande bild för att tillförlitligheten ska kunna bedömas. Exempelvis i en situation där en företagare är ett nyligen bildat aktiebolag eller där det har skett betydande förändringar bland de ansvariga personerna, kan det med tanke på bedömningen av tillförlitligheten vara behövligt att utreda dess ansvariga personers och ägares övriga eller tidigare företagsverksamhet. Om företagaren eller dess ansvariga person upprepade gånger eller i betydande grad har försummat de i 1 mom. avsedda skyldigheterna i sin övriga eller tidigare företagsverksamhet, ska företagaren eller dess ansvariga person inte kunna betraktas som tillförlitlig på det sätt som avses i bestämmelsen. Utredning av tillförlitligheten på det sätt som beskrivs i 3 mom. är vanligen inte behövligt, om foderföretagarens och dess ansvariga personers verksamhet under flera års tid har varit etablerad och om det inte heller för övrigt har funnits anledning att ifrågasätta deras tillförlitlighet.

Bestämmelser om verksamheten vid Skatteförvaltningens Enhet för utredning av grå ekonomi finns i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010). Enligt det föreslagna 4 mom. kan Livsmedelsverket för utredning av företagarens tillförlitlighet av Enheten för utredning av grå ekonomi begära en sådan fullgöranderapport i fråga om företagaren som avses i 5 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.

Paragrafen är ny.

19 §. Anmälningsskyldighet för foderföretagare. I 1 mom. föreslås bestämmelser om foderföretagarens anmälningsskyldighet för registrering som foderföretagare. Foderföretagare ska göra en skriftlig anmälan till Livsmedelsverket om verksamheten och om betydande förändringar i den på det sätt som föreskrivs i artikel 9 i foderhygienförordningen. Anmälningsskyldigheten enligt foderhygienförordningen gäller också verksamhet enligt bilaga IV till TSE-förordningen och artiklarna 11, 13, 17 och 18 i förordningen om animaliska biprodukter. Enligt artikel 9 i foderhygienförordningen ska foderföretagare till lämplig behörig myndighet anmäla alla anläggningar som de ansvarar för och som är verksamma inom något steg av produktionen, bearbetningen eller distributionen av foder, på det sätt som den behöriga myndigheten begär med tanke på registreringen samt tillhandahålla aktuella uppgifter om de anläggningar de ansvarar för samt anmäla alla större ändringar i verksamheten och eventuell nedläggning av befintlig anläggning. För organiseringen av tillsynen är det nödvändigt att myndigheten får uppgifter om de företagare som ska övervakas och om var de finns.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att foderföretagare ska lämna behövliga kontaktuppgifter anläggningsvis. Foderföretagare ska uppge företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, personbeteckning eller lägenhetssignum samt uppgifter om verksamhetens art eller betydande förändringar i verksamheten.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att en foderföretagare varje år ska lämna uppgifter för tillsynen och statistiken till Livsmedelsverket på det sätt som verket begär. Anmälningsskyldigheten gäller både foder som används vid tillverkning och foder som har tillverkats, med specificering av det foder som har importerats och det foder som har exporterats. Anmälan ska innehålla mängderna för ovannämnda foder samt uppgifter om det importerade fodrets ursprung, med vilket avses det land från vilket fodret har importerats till Finland och vid behov också ursprungslandet.

Enligt 4 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet närmare bestämmelser om innehållet när det gäller verksamhetens art i den anmälan som ska göras för registrering, och om anmälningsförfarandet.

Paragrafen motsvarar huvudsakligen bestämmelserna i den gällande lagen.

20 §. Godkännande av foderföretagare. Enligt 1 mom. ska vissa foderföretagare som bedriver verksamhet enligt foderhygienförordningen, TSE-förordningen eller förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder, eller tillverkning eller utsläppande på marknaden av foderläkemedel vara godkända av tillsynsmyndigheten innan verksamheten inleds eller verksamheten väsentligt förändras. Godkännande ska också sökas för varje ny verksamhet.

I artikel 10 i foderhygienförordningen räknas de verksamheter upp som kräver tillsynsmyndighetens godkännande. Enligt artikel 10.1 a kräver tillverkning och utsläppande på marknaden av fodertillsatser som avses i kapitel 1 i bilaga IV till förordningen den behöriga myndighetens godkännande. Sådana tillsatser är koccidiostatika och histomonostatika, näringstillsatser, zootekniska tillsatser, sådana tekniska tillsatser som har fastställt högsta tillåtna halt, karotenoider och xantophyller samt vissa produkter som används som proteinkällor. Enligt artikel 10.1 b ska företagaren ansöka om den behöriga myndighetens godkännande, om avsikten är att tillverka eller släppa ut på marknaden förblandningar som är beredda med sådana fodertillsatser som avses i kapitel 2 i bilaga IV till förordningen. Tillsatser som avses i kapitel 2 är koccidiostatika och histomonostatika, vissa zootekniska tillsatser och vissa näringstillsatser. Godkännande ska sökas enligt artikel 10.1 c om företagaren för tillverkning för utsläppande på marknaden eller produktion uteslutande avsedd för den egna djurhållningen använder foderblandningar med tillsatser som avses i kapitel 3 i bilaga IV till förordningen. Tillsatser som avses i det kapitlet i bilaga IV är koccidiostatika och histomonostatika samt vissa zootekniska tillsatser. En företagare som bedriver verksamhet enligt punkt 10 under rubriken "lokaler och utrustning" i bilaga II till foderhygienförordningen ska vara godkänd, om företagaren på marknaden släpper ut följande produkter som används till foder: bearbetning av vegetabilisk råolja, utom de som omfattas av förordning (EG) nr 852/2004, oleokemisk tillverkning av fettsyror, tillverkning av biodiesel samt blandning av fett.

Enligt bilaga IV till TSE-förordningen behöver foderföretagaren godkännande, om fodertillverkaren använder fiskmjöl eller foder som innehåller fiskmjöl vid fodertillverkningen. En förutsättning för godkännande är att anläggningen inte tillverkar foder för idisslare. Undantag från detta krav kan dock göras om tillverkningen, förpackningen, lagringen och transporten av foder som innehåller fiskmjöl är helt åtskild från tillverkningen av foder för idisslare. Om foderföretagaren tillverkar foder enbart för eget bruk och på den egna gården och inte håller idisslare och inte använder fiskmjöl som sådant vid fodertillverkningen, krävs det registrering av foderföretagaren i stället för godkännande. På användningen av fosfater som härrör från ben och av blodprodukter som härrör från andra djur än idisslare tillämpas bestämmelser motsvarande de som tillämpas på användningen av fiskmjöl.

En fodertillverkare som i enlighet med artikel 8.2 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder använder höga halter av vissa fodertillsatser, såsom vitamin A och vitamin D, koppar eller selen, för tillverkning av foder för särskilda näringsbehov ska vara godkänd i enlighet med artikel 10 i foderhygienförordningen. Vidare får i enlighet med punkt 1 i bilaga VIII till förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder varor (foder) med höga halter av främmande ämnen användas som foder endast efter behandling i en godkänd avgiftningsanläggning. Med främmande ämnen avses främmande ämnen enligt direktiv 2002/32/EG, och skyldigheten gäller således inte t.ex. foder som är kontaminerat med salmonellabakterie.

Av en ansökan om godkännande som ska lämnas till Livsmedelsverket ska framgå de uppgifter som avses i 2 mom.

Enligt 3 mom. ska även betydande förändringar i en godkänd anläggnings verksamhet vara godkända innan den ändrade verksamheten inleds. Det förutsätts vidare att en företagare som tillverkar foder ska ge tillsynsmyndigheten tillfälle att inspektera lokaler, anordningar och redskap eller produktionsenheten innan verksamheten inleds. Då ska tillsynsmyndigheten kontrollera tillverkningsprocessen och hur väl företagarens egenkontroll fungerar och huruvida verksamheten är ordnad på det sätt som Europeiska unionens och den nationella foderlagstiftningen kräver.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om förutsättningarna för godkännande av foderföretagare. Enligt artikel 19.2 i foderhygienförordningen ger tillsynsmyndigheten en godkänd foderföretagare ett identifikationsnummer. När en företagare ansöker om godkännande ska företagaren lämna en skriftlig beskrivning av företagets verksamhet och processer till tillsynsmyndigheten. Enligt artikel 13.1 i foderhygienförordningen kan foderföretagare, med undantag för återförsäljare på vissa villkor, godkännas endast under förutsättning att det genom besök på plats innan verksamheten har inletts har påvisats att anläggningen uppfyller de relevanta kraven enligt förordningen. Kraven i bilaga IV till TSE-förordningen gäller bl.a. att proteiner som härrör från djur ska hållas åtskilda samt förutsättningar för transport, lagring och förpackande av bulkfoder som innehåller bearbetat animaliskt protein. I fråga om företagare som tillverkar foderläkemedel förutsätter ett godkännande att företagaren har tillgång till lämpliga lokaler och utrustning för tillverkning av foderläkemedel samt lokaler och instrument för kontroll av foderläkemedlets kvalitet och för uppföljning av tillverkningsprocessen. Dessutom förutsätts personal som är utbildad i blandningsteknik.

Enligt 5 mom. utfärdas närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas i en ansökan om godkännande av en företagare och om ansökningsförfarandet genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

21 §. Krav som gäller journaler och spårbarhet. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att en foderföretagare med tanke på tillsynen och fodrets spårbarhet ska föra journal över de uppgifter som har att göra med verksamheten och som avses i den föreslagna lagen. Av uppgifterna ska för varje parti framgå alla inköp och all tillverkning och överlåtelse av fodret samt användningen av fodret. Om företagaren enbart importerar foder, ska företagaren föra journal över mängden importerat foder och fodrets ursprung. Uppgifterna i fråga framgår inte nödvändigtvis av bokföringen enligt bokföringslagen (1336/1997).

Enligt 1 mom. ska företagaren i fråga om livsmedelsproducerande djur ha de uppgifter om foder som avses i artikel 18.2 och 18.3 i allmänna livsmedelsförordningen. Den skyldighet att föra journal som avses i bilagorna I och II till foderhygienförordningen gäller även stadierna i produktions-, tillverknings- och distributionskedjan i fråga om annat foder än foder avsett livsmedelsproducerande djur. Under rubriken ”Journaler” i bilagorna I och II till foderhygienförordningen anges kraven på den dokumentation som ska finnas om foder. Bestämmelser om skyldigheten för den som sänder, transporterar eller tar emot animaliska biprodukter att föra journal finns dessutom i artikel 22 i förordningen om animaliska biprodukter. Allmänna livsmedelsförordningen och foderhygienförordningen innehåller bestämmelser om spårbarhet. Enligt artikel 18 i allmänna livsmedelsförordningen ska foder som är avsedda för eller kan antas ingå i ett foder för livsmedelsproducerande djur kunna spåras på alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan. Foderföretagarna ska kunna ange alla personer från vilka de har erhållit ett ämne som är avsett för eller som kan antas ingå i ett foder. I detta syfte ska företagarna ha system och förfaranden för att på begäran kunna lämna denna information till behöriga myndigheter. Foderföretagarna är skyldiga att ha system och förfaranden för att kunna identifiera de

andra företag som har erhållit deras produkter. Denna information ska göras tillgänglig för de behöriga myndigheterna på begäran. Enligt artikel 18.4 i allmänna livsmedelsförordningen ska foder som släpps eller sannolikt kommer att släppas ut på marknaden inom gemenskapen vara lämpligt märkta eller identifierade för att underlätta spårbarheten med hjälp av tillämplig dokumentation eller information enligt tillämpliga krav i mer specifika bestämmelser. Bestämmelserna om spårbarhet i artikel 18 i allmänna livsmedelsförordningen tillämpas också på stadierna i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan för annat foder än sådant som är avsett för livsmedelsproducerande djur.

Enligt 2 mom. utfärdas närmare bestämmelser om journalens innehåll och uppläggning genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Paragrafen motsvarar huvudsakligen bestämmelserna i den gällande lagen.

22 §. Foderföretagarens skyldighet att lämna uppgifter. I paragrafen föreslås bestämmelser om foderföretagarens skyldighet att omedelbart informera Livsmedelsverket om foderföretagaren har skäl att misstänka att det foder som företaget har släppt ut på marknaden eller använder inte uppfyller kraven på säkerhet. Informationsskyldigheten gäller också om det vid egenkontrollen i samband med mottagning, tillverkning, lagring, lastning eller annan motsvarande verksamhet upptäcks att de högsta tillåtna halterna av skadliga ämnen, produkter eller organismer har överskridits. Anmälningsskyldigheten gäller således också t.ex. salmonellabakteriefynd som gjorts i ett lager på ett fabriksområde. Bestämmelser om säkerhetskraven finns också i artikel 20 i allmänna livsmedelsförordningen. En foderföretagare ska enligt den artikeln omedelbart informera de behöriga myndigheterna om han anser eller har skäl att anta att ett foder släppts ut på marknaden som inte uppfyller kraven för fodersäkerhet. Kravet på information gäller också företagare som släpper ut andra foder på marknaden än sådana som är avsedda för livsmedelsproducerande djur. Företagaren ska informera de behöriga myndigheterna om de åtgärder som vidtagits för att förhindra att risker uppstår genom användningen av ett foder och får inte hindra eller avråda en person från att samarbeta, i enlighet med nationell lagstiftning och rättspraxis, med behöriga myndigheter, om detta samarbete kan förhindra, minska eller undanröja en risk som uppstår på grund av ett foder. Foderföretagarna ska samarbeta med de behöriga myndigheterna om åtgärder för att undvika risker med ett foder som de tillhandahåller eller har tillhandahållit.

En företagare som släppt ut foder på marknaden är också anmälningsskyldig gentemot den aktör som har mottagit fodret i situationer där salmonellabakterie upptäcks i det foder som släppts ut på marknaden. På motsvarande sätt ska en företagare som använder foder omedelbart informera fodertillverkaren om det för en sådan anläggning som avses i artikel 4.27 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag") har fattats ett beslut om förhindrade av spridning av sjukdom på grund av misstankar om salmonella eller ett konstaterat fall av salmonellasmitta. Med tanke på salmonellabekämpningen i foderkedjan är det viktigt att information om smitta förmedlas till den företagare som tillverkar fodret. På detta sätt kan man förebygga t.ex. smitta som eventuellt sprids med fodertransporter från gården till foderfabriken.

Enligt 2 mom. ska en foderföretagare utan dröjsmål underrätta Livsmedelsverket om undersökningsresultat som tyder på foder som inte uppfyller bestämmelserna, om undersökningen har gjorts av ett i 37 § avsett laboratorium, och ge laboratoriet anvisningar för att sända i 35 § avsedda anmälningar, såsom i fråga om undersökningar som hänför sig till uppföljning och övervakning av zoonoser, och sammandrag.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om anmälan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelser om tillbakadragning av foder som inte uppfyller kraven, men som redan har släppts ut på marknaden, finns i artikel 20 i allmänna livsmedelsförordningen.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

23 §. Tillstånd att använda icke-godkända fodertillsatser. I paragrafen föreslås bestämmelser om förutsättningarna för användning av icke-godkända fodertillsatser i vetenskapliga experiment på produktionsdjur. Godkännandet av en fodertillsats förutsätter att dess effekt hos de djur som den är avsedd för påvisas. Detta förutsätter i sin tur att tillsatser som inte har godkänts för ändamålet i fråga används som tillsats i foder vid vetenskapliga experiment. Enligt tillsatsförordningen får medlemsstaterna tillåta sådana experiment under förutsättning att de utförs i enlighet med anvisningarna för ansökan om godkännande av en tillsats och under lämplig övervakning. Ansökningsanvisningarna har fastställts i kommissionens förordning (EG) nr 429/2008 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 avseende utformning och presentation av ansökningar samt bedömning och godkännande av fodertillsatser.

Enligt 1 mom. ska den företagare som ansvarar för ett experiment ansöka om tillstånd av Livsmedelsverket för att använda en icke-godkänd tillsats i utfodringen av produktionsdjur i vetenskapliga experiment. Tillståndet kan i enlighet med tillsatsförordningen gälla kemiska ämnen, mikroorganismer och preparat, såsom enzymer. Den företagare som ansvarar för experimentet kan vara t.ex. den som tillverkar det ämne som undersöks, den som släpper ut ämnet på marknaden eller det forskningsinstitut som ansvarar för ordnandet av experimentet och utfodringen av djuren. Livsmedelsverket får bevilja tillstånd att använda ett ämne, om det för ansökan om godkännande krävs att ämnets effekt för djurarten i fråga påvisas. Experimentet får inte ha skadliga verkningar för djur, människor eller miljön.

Enligt 2 mom. ska den som ansöker om tillstånd i tillståndsansökan lämna detaljerade uppgifter om det ämne som ska användas, dess användningssyfte, vilka djur som ska användas i experimentet, utformningen av experimentet och experimentets varaktighet.

Enligt 3 mom. utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet vid ansökan om tillstånd och om innehållet i ansökan genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Beviljande av tillstånd förutsätter detaljerade uppgifter om det ämne som undersöks, såsom tidigare undersökningar om ämnets säkerhet och eventuella godkännanden som gäller andra djur än de som används i experimentet. Ansökan ska innehålla en experimentplan av vilken också framgår den mängd av ämnet som ska användas, antalet djur som ska användas i experimentet, den statistiska modell som ska tillämpas och en plan för offentliggörande av resultaten. Utifrån dessa uppgifter kan beslut om beviljande av tillstånd fattas.

Paragrafen motsvarar huvudsakligen den gällande lagen. Det föreslås dock att kravet på att den som ansöker om tillstånd ska vara foderföretagare slopas.

24 §. Avbrytande av vetenskapligt experiment. I paragrafen föreslås bestämmelser om avbrytande av ett experiment som avses i 23 §. Den som ansvarar för experimentet är skyldig att avbryta experimentet, om det framgår att det ämne som undersöks har skadliga verkningar på människors eller djurs hälsa eller för miljön. Den som ansvarar för experimentet är också skyldig att underrätta Livsmedelsverket om saken.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

4 kap. Myndigheterna och deras uppgifter

25 §. Jord- och skogsbruksministeriet. Enligt 1 mom. ska jord- och skogsbruksministeriet sörja för den allmänna styrningen och uppföljningen av verkställigheten av foderlagen och Europeiska unionens foderlagstiftning.

Enligt 2 mom. ska jord- och skogsbruksministeriet utse nationella referenslaboratorier.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

26 §. Livsmedelsverket. I paragrafen uppräknas de uppgifter som Livsmedelsverket har. Livsmedelsverket ska vara den tillsynsmyndighet som bär det huvudsakliga ansvaret för tillsynen och enligt 1 punkten planera, styra och utveckla foderkontrollen på nationell nivå och enligt 2 punkten svara för den riksomfattande tillsynen över verkställigheten och efterlevnaden av foderlagstiftningen.

Enligt 3 punkten svarar Livsmedelsverket för informationen och offentliggörandet av resultaten av foderkontrollen. Verket kommer även i fortsättningen att offentliggöra de resultat som är väsentliga för foderkontrollen företagspecifikt på sin webbplats varje år. Resultaten offentliggörs som sådana.

Enligt 4 punkten ska Livsmedelsverket som ett led i den fleråriga nationella kontrollplanen utarbeta en sådan riksomfattande kontrollplan för foder som avses i kontrollförfordningen samt en årlig kontrollplan för organiseringen av foderkontrollen. Närmare bestämmelser om utarbetandet av kontrollplaner finns i 40 §. Livsmedelsverket ska också årligen utarbeta rapporter om hur kontrollen har genomförts.

Enligt 5 punkten ska Livsmedelsverket utse officiella laboratorier och sådana laboratorier i ett annat land inom Europeiska unionen som undersöker de egenkontrollprov som lagstiftningen förutsätter och som tas med tanke på salmonella samt godkända egenkontrolllaboratorier som finns i Finland. Laboratorierna utses på ansökan av laboratorierna.

Enligt 6 punkten ska Livsmedelsverket övervaka att de laboratorier som avses i 32 och 34 § iakttar de krav som ställs på laboratorier i 5 kap. Om ett laboratorium inte iakttar kraven, kan Livsmedelsverket meddela de förelägganden som behövs för att rätta till verksamheten. I föreläggandet ska det anges en tidsfrist inom vilken verksamheten ska rättas till. Bestämmelser om återkallelse av godkännande av ett laboratorium för egenkontroll föreslås i 55 § och om återkallelse av beslut om att utse ett laboratorium i 56 §.

Enligt 7 punkten ska Livsmedelsverket på begäran utfärda intyg till foderföretagarna i anknytning till export till tredjeländer. Närmare bestämmelser om denna helhet finns i 31 §.

Enligt 8 punkten ska Livsmedelsverket bevilja tillstånd för icke-godkända ämnen som i vetenskapliga experiment används som tillsats i utfodring av produktionsdjur. Närmare bestämmelser om detta finns i 23 §.

Enligt 9 punkten ska Livsmedelsverket i fråga om foder vara en sådan nationell kontaktpunkt i systemet för snabb varning (RASFF) som avses i allmänna livsmedelsförordningen.

RP 200/2020 rd

Enligt 10 punkten ska Livsmedelsverket utvärdera de nationella riktlinjer för god praxis som avses i foderhygienförordningen. Riktlinjerna gäller till exempel god praxis i fråga om hygien och påskrifter som ska finnas på foderförpackningar.

Enligt 11 punkten ska Livsmedelsverket föra en förteckning över de anläggningar i tredjeländer som avses i artikel 24 i foderhygienförordningen och från vilka import av foder är tillåten.

Enligt 12 punkten ska Livsmedelsverket svara för utbildningen av personer som utför offentlig kontroll, såsom auktoriserade inspektörer.

Enligt 13 punkten ska Livsmedelsverket svara för sådan samordning och sådana kontakter med kommissionen och de övriga medlemsstaterna som avses i kontrollförordningen. Enligt artikel 4.2 i kontrollförordningen ska medlemsstaterna, om de tilldelar ansvaret för att organisera eller utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till mer än en behörig myndighet, utse en ansvarig myndighet.

Enligt 14 punkten ska Livsmedelsverket utse fysiska personer till vilka vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen har delegerats med stöd av artikel 28 i kontrollförordningen. I praktiken gäller detta auktoriserade inspektörer. Närmare bestämmelser om uppgiften finns i 30 §.

Enligt 15 punkten ska Livsmedelsverket vara ett sådant förbindelseorgan mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter som avses i kontrollförordningen. Enligt artikel 103 i kontrollförordningen ska varje medlemsstat utse ett eller flera förbindelseorgan som ska fungera som kontaktpunkter och ha ansvaret för att underlätta utväxling av meddelanden mellan behöriga myndigheter i enlighet med artiklarna 104–107 i kontrollförordningen.

Enligt 16 punkten ska Livsmedelsverket när det gäller foder ansvara för upprättandet av en sådan beredskapsplan som avses i artikel 115 i kontrollförordningen. I dessa beredskapsplaner ska det anges de åtgärder som utan dröjsmål ska vidtas om foder visar sig utgöra en allvarlig risk för människors eller djurs hälsa, antingen direkt eller via miljön. Dessa beredskapsplaner motsvarar de nuvarande beredskapsplanerna och bestämmelser om upprättandet av dem finns för närvarande i jord- och skogsbruksministeriets förordning. Livsmedelsverket ska lämna in beredskapsplanerna och ändringar i dem till jord- och skogsbruksministeriet.

Dessutom ska Livsmedelsverket ansvara för de uppgifter som enligt Europeiska unionens foderlagstiftning ska skötas av den behöriga myndigheten till den del uppgifterna enligt denna lag inte har överförts på en annan myndighet.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

27 §. Närings-, trafik- och miljöcentralerna. Foder övervakas förutom av Livsmedelsverket även av närings-, trafik- och miljöcentralerna. Närings-, trafik- och miljöcentralerna utför primärproduktions- och marknadskontroll i fråga om foder.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

28 §. Regionförvaltningsverken. Foderläkemedel övervakas förutom av Livsmedelsverket även av regionförvaltningsverken inom deras eget verksamhetsområde.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

29 §. Tullen. Tullen föreslås enligt foderlagen ha till uppgift att vid sidan av Livsmedelsverket övervaka exporten av annat foder än foder av animaliskt ursprung. Bestämmelser om Tullens uppgifter i samband med export av foder av animaliskt ursprung håller på att beredas i ett lagstiftningsprojekt som gäller djurhälsa.

Tullens uppgifter enligt foderlagen i samband med import av foder hänför sig till den nationella kontrollen av salmonella i foder. Tullen ska säkerställa att särskilt riskbenäget foder med avseende på salmonella släpps ut på marknaden först efter det att partiet har konstaterats vara fritt från salmonellabakterier eller Livsmedelsverkets ställningstagande om import av partiet har fått. Bestämmelser om Tullens uppgifter i samband med sådan importkontroll av foder som avses i kontrollförordningen finns i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019).

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

30 §. Auktoriserade inspektörer. Enligt paragrafen kan Livsmedelsverket skriftligen utse inspektörer för att bistå vid kontrollen. Inspektörerna handlar under tjänsteansvar och under tillsyn av Livsmedelsverket. De auktoriserade inspektörerna ska bistå myndigheterna vid kontroller och provtagning. Med auktoriserade inspektörer avses endast personer som står utanför myndighetsorganisationen.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Det är ändamålsenligt att alltjämt föra över den verksamhet som föreslås i paragrafen så att den står utanför myndighetsmaskineriet, eftersom det i praktiken är nödvändigt att anlita auktoriserade inspektörer för kontroller och provtagning för att få en smidig och effektiv kontroll- och tillsynsverksamhet. Verksamheten kan kräva oförutsedda brådska åtgärder, verksamhetsområdet kan omfatta hela landet och verksamheten kan vara strängt tidtabellsbunden. Att utvidga myndighetsorganisationen så att den står för hela denna verksamhet kan inte anses ändamålsenligt.

Enligt 40 kap. 11 § 5 punkten underpunkt b i strafflagen (39/1889) betraktas som person som utövar offentlig makt även den som deltar i beredningen av ett beslut som gäller offentlig makt bl.a. genom att ta prover eller utföra inspektioner. För tydlighetens skull föreslås det i 2 mom. en hänvisning om att straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på auktoriserade inspektörer.

Enligt 3 mom. tillämpas på auktoriserade inspektörer förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003), lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) och lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019). På auktoriserade inspektörers verksamhet tillämpas likaså lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (621/1999, *offentlighetslagen*). I paragrafen tryggas således de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten och kraven på god förvaltning på ett behörigt sätt.

Enligt 4 mom. ska en auktoriserad inspektör vid behov visa upp ett skriftligt intyg över sitt bemyndigande. Med skriftligt intyg avses i första hand en handling över inspektörsbehörighet och i andra hand ett av Livsmedelssäkerhetsverket utfärdat beslut om bemyndigande. Livsmedelssäkerhetsverket ansvarar för de auktoriserade inspektörernas kompetens för sina uppgifter. I praktiken kan bemyndigandenas innehåll och inspektörernas kompetenskrav och andra villkor variera beroende på provtagningsuppgiften eller annan därmed jämförbar uppgift, inspektörens verksamhetsområde eller placeringssort och andra motsvarande faktorer.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

31 §. Export av foder. Enligt 1 mom. utfärdar Livsmedelsverket på begäran av foderföretagaren exportintyg under förutsättning att det går att säkerställa att de uppgifter som ska intygas är korrekta, såsom att fodret tillverkats i Finland. Det exportintyg som Livsmedelsverket utfärdar kan också gälla intyg över att fodret i fråga inte innehåller genetiskt modifierade organismer. Bestämmelser om exportintyg för foder av animaliskt ursprung finns i 71 § i lagen om djursjukdomar (441/2013). Behörig myndighet för att utfärda veterinärintyg är kommunalveterinären. Också de krav som den mottagande staten har ställt för intyg ska uppfyllas. Livsmedelsverket ska också vid behov delta i utredningen av de myndighetskrav som avses i 17 § 3 mom., om inte dessa krav kan klarläggas på något annat sätt. Livsmedelsverket ska också vid behov delta i utarbetandet av sådana dokument som krävs för att få tillträde till och stanna kvar på marknaden och i annat utredningsarbete. När Livsmedelsverket fattar beslut om sitt deltagande i utredningen av sådana myndighetskrav som nämns i momentet ska verket beakta bl.a. sannolikheten för att exporten äger rum, det förväntade värdet av exporten, foderföretagarens möjlighet att delta i främjandet av exporten, antalet aktörer som drar nytta av projektet samt hur snabba och förutsägbara utrednings- och rapporteringsprocesserna är.

Enligt 2 mom. kan Livsmedelsverket avbryta sitt deltagande i skötseln av de uppgifter som nämns i 1 mom. om det inte längre finns förutsättningar för att fortsätta utredningsarbetet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

5 kap. Laboratorier

32 §. Officiella laboratorier och undersökning av myndighetsprov. Myndighetsprov ska undersökas hos Livsmedelsverket eller i ett laboratorium som verket utsett i enlighet med kontrollförfordningen. Livsmedelsverket utser laboratorier på ansökan. Laboratorierna kan finnas i Finland, en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

33 §. Undersökning av egenkontrollprov. Enligt 1 mom. ska de egenkontrollprov som lagstiftningen förutsätter och som tas med tanke på salmonella undersökas i ett sådant laboratorium för egenkontroll som godkänts av Livsmedelsverket, hos Livsmedelsverket eller i ett officiellt laboratorium som utsetts av Livsmedelsverket i enlighet med kontrollförfordningen. Laboratoriet kan också ha en mobil verksamhetsenhet.

I 2 mom. hänvisas det till foderhygienförfordningen när det gäller undersökning av egenkontrollprov med avseende på dioxin.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

34 §. Godkännande av laboratorier för egenkontroll. I 1 mom. beskrivs under vilka förutsättningar laboratorier som undersöker egenkontrollprov kan godkännas. Att förutsättningarna för godkännande uppfylls ska visas genom ackreditering som utförs av Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet (FINAS) eller genom ackrediteringsenhetens utlåtande om kompetensen i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005). Enligt 6 § 2 mom. i den lagen är en förutsättning för ackreditering att bedömningsorganets organisation, personal, lednings- och

kvalitetssystem, interna kontroll samt produktion av tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven är ändamålsenlig med beaktande av de bedömningsgrunder som tillämpas med stöd av lagens 6 § 1 mom. Ett laboratorium kan godkännas om det uppfyller vissa standarder. För närvarande godkänns laboratorier enligt kraven i standard ISO/IE C 17025. Det bedömda laboratoriet ska hos organet begära bedömning av kompetensen vart tredje år eller, om Livsmedelsverket anser det behövt, tidigare.

Enligt 2 mom. har Livsmedelsverket rätt att bestämma om godkännande av ett laboratorium även i det fall att alla krav i standarden ISO/IEC 17025 inte uppfylls. Möjligheten gäller dock endast sådana fall där tillförlitligheten hos undersökningsresultaten från laboratoriet inte äventyras och kraven i standarden uppfylls inom den tidsfrist som Livsmedelsverket meddelar. Laboratoriet ska ansöka om slutligt godkännande efter att bristerna har avhjälpats.

För ett godkänt laboratorium kan Livsmedelsverket enligt 3 mom. ställa krav, begränsningar och andra villkor som gäller verksamheten i syfte att förebygga fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön.

Enligt 4 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om de standarder som beskriver laboratorier, om de krav som ställs på kvalitetssystem för laboratorier för egenkontroll och om övriga krav för godkännande av laboratorier.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

35 §. Anmälningsskyldighet för officiella laboratorier och godkända laboratorier för egenkontroll. Enligt 1 mom. ska ett officiellt laboratorium och ett godkänt laboratorium för egenkontroll utan dröjsmål underrätta sin uppdragsgivare i fråga om undersökningsresultat som tyder på foder som inte uppfyller bestämmelserna och Livsmedelsverket i fråga om undersökningar som hänför sig till uppföljning och övervakning av sjukdomar eller infektioner som direkt eller indirekt kan överföras mellan djur och människor (zoonoser) och om undersökningsresultaten.

Enligt 2 mom. ska ett officiellt laboratorium och ett godkänt laboratorium för egenkontroll sända de mikrobstammar som isolerats i undersökningar till ett nationellt referenslaboratorium. I praktiken gäller denna skyldighet salmonellastammar. Dessutom ska officiella laboratorier och godkända laboratorier för egenkontroll på begäran av Livsmedelsverket lämna verket ett sammandrag av de undersökningar som avses i 32 och 33 § och av undersökningsresultaten. Sammandragen av de undersökningar som avses i 33 § och av undersökningsresultaten får inte innehålla personuppgifter eller identifieringsuppgifter om tillsynsobjekt.

Enligt 3 mom. ska ett officiellt laboratorium och ett godkänt laboratorium för egenkontroll utan dröjsmål underrätta Livsmedelsverket om det görs betydande ändringar i verksamheten, om verksamheten avbryts och om verksamheten upphör.

Enligt 4 mom. utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i de anmälningar och sammandrag som lämnas av laboratorier och laboratorier för egenkontroll och om hur de ska lämnas och om sändande av mikrobstammar genom förordning av statsrådet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

36 §. Nationella referenslaboratoriernas anmälningsskyldighet. Ett nationellt referenslaboratorium ska på begäran lämna sådan information som behövs för uppföljning av förekomsten av sjukdomar till Livsmedelsverket och Institutet för hälsa och välfärd. Informationen till Institutet för hälsa och välfärd får inte innehålla identifieringsuppgifter om tillsynsobjekt. Dessutom ska

ett nationellt referenslaboratorium till Livsmedelsverket lämna information om sådana mikrobstammar som avses i 35 § 2 mom.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om innehållet i och lämnande av anmälningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

37 §. Utsedda laboratorier. Enligt paragrafen får foderföretagare för undersökning av sådana egenkontrollprov avseende salmonella som avses i 33 § och som krävs enligt lagstiftning också anlita ett av Livsmedelsverket utsett utländskt laboratorium.

Enligt 2 mom. utser Livsmedelsverket ett sådant laboratorium som avses i 1 mom. på ansökan av en foderföretagare. Livsmedelsverket kan utse ett laboratorium, om det uppfyller de krav som i artikel 12.1 i förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen ställs på ett kvalitetssäkringssystem som följer EN/ISO-standarderna.

Enligt 3 mom. krävs inget särskilt förfarande för utseende, om laboratoriet är ett sådant myndighetslaboratorium i landet i fråga som avses i kontrollförordningen eller om laboratoriet uppfyller kraven i artikel 37.4 i kontrollförordningen. Laboratorierna i fråga anses automatiskt uppfylla kraven i denna paragraf.

Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet för utseende av laboratorier och om hur laboratorierna ska utses utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

6 kap. Tillsyn

38 §. Organisering av offentlig kontroll. I paragrafen föreslås bestämmelser om allmänna principer för organisering av kontroll, t.ex. objektivitet, regelbundenhet och ändamålsenlighet samt om sätten att genomföra kontrollen och de olika faserna i kontrollen.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser om organisering av kontrollen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

39 §. Förhandsanmälan om och provtagning av särskilt riskbenäget foder. I paragrafen föreslås bestämmelser om foderföretagarens skyldighet att lämna en anmälan till tillsynsmyndigheten om foder som importeras från länder utanför Europeiska unionen och som innebär en särskild risk. Enligt 1 mom. ska en foderföretagare innan ett parti särskilt riskbenäget foder tas emot lämna en anmälan till Livsmedelsverket för att verket ska ha möjlighet att ta prov.

I 2 mom. beskrivs de uppgifter som ska framgå av förhandsanmälan: uppgifter för identifiering av importören, fodrets namn, typ och mängd, avgångsland, tid för ankomsten till Finland och ankomstort samt importsätt.

I 3 mom. finns bestämmelser om att foder som importeras ska förvaras under Tullens uppsikt på ett av Livsmedelsverket godkänt ställe tills Livsmedelsverket har fått tillräcklig utredning om att fodret uppfyller kraven i lagstiftningen. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att foder som släpps ut på marknaden i Finland inte medför fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att genom jord- och skogsbruksministeriet förordning utfärda närmare bestämmelser om när och hur förhandsanmälan ska göras och om hur provtagning och annan importkontroll ska utföras.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

40 §. Livsmedelsverkets kontrollplan och rapportering. Enligt 1 mom. ska Livsmedelsverket utarbeta en flerårig nationell kontrollplan enligt kontrollförordningen. Syftet med den fleråriga nationella kontrollplanen är att beskriva hur myndighetssystemen i anknytning livsmedelskedjan är uppbyggda och organiserade samt de strategiska målen för kontrollen och de viktigaste åtgärderna för att uppnå dem. Utöver den fleråriga nationella kontrollplanen ska Livsmedelsverket utarbeta en årlig foderkontrollplan.

I 2 mom. föreskrivs det närmare om innehållet i den årliga kontrollplanen avseende planerade kontroller och tillsynsobjekt. I den årliga kontrollplanen preciseras vad den riskbaserade kontrollen ska inriktas på varje år. Kontrollerna ska anges så att man vet vilka åtgärder de i praktiken omfattar, t.ex. i fråga om provtagning och undersökning av prover. Av kontrollplanen ska vid behov, utgående från riskklassificeringen av tillsynsobjekten, framgå kontrollfrekvenserna för tillsynsobjekten. I kontrollplanen ska också anges grunderna för kvalitetsbedömningen av foderkontrollen, t.ex. det antal kontroller som riktas till tillsynsobjekten på basis av kontrollernas omfattning och riskerna. Det primära syftet med kontrollplanen är att styra foderkontrollen och främja en långsiktig och planmässig kontroll.

Enligt 3 mom. ska årsrapporteringen inbegripa resultaten av analysen av foderprov för varje enskild företagare och en sammanställning av andra resultat som är väsentliga för foderkontrollen, betydande förändringar, antalet konstaterade förseelser och deras art samt de åtgärder som förelagts med anledning av förseelserna. Rapporteringen ska också inbegripa uppgifter om fodrets ursprung samt statistik över det foder som har använts vid tillverkningen i Finland och det foder som har tillverkats här, med det foder som har importerats och exporterats specificerat separat, samt mängderna av dessa foder. Med fodrets ursprung avses det land där fodret har producerats eller tillverkats. Om fodrets ursprungsland inte är känt eller om det finns flera, avses med fodrets ursprung det land inom Europeiska unionen eller det land utanför Europeiska unionen från vilket fodret importerats till Finland.

I 4 mom. föreskrivs det om Livsmedelsverkets skyldighet att varje år lämna en rapport om kontrollen under det föregående året samt en kontrollplan för det innevarande året till jord- och skogsbruksministeriet.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

41 §. Myndighetens rätt att utföra inspektioner. I paragrafen föreslås bestämmelser om tillsynsmyndighetens eller den auktoriserade inspektörens rätt att utföra de inspektioner som den offentliga kontrollen förutsätter.

Enligt 1 mom. har tillsynsmyndigheten rätt att för kontrollen vidta kontrollåtgärder som föreskrivs i den nationella lagen eller i Europeiska unionens lagstiftning. För kontrollen ska myndigheten få tillträde till platser där foder eller handlingar som gäller foder hanteras, används eller förvaras, inspektera transportmedel, företagarens bokföring och de journaler som företagaren för med stöd av 19 § över uppgifter som har att göra med verksamheten samt avgiftsfritt ta behövliga prover.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur. Det föreslås att den gällande lagens bestämmelse ändras så att det i ett tillsynsobjekt som är beläget i utrymmen som används för boende av permanent natur får göras en inspektion i syfte att uppfylla de krav på offentlig kontroll som ställs i artiklarna 9, 10 och 14 i kontrollförordningen, om en inspektion är nödvändig för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller. Sådana inspektioner får endast göras av en tillsynsmyndighet.

I artikel 5.1 h i kontrollförordningen föreskrivs det att de behöriga myndigheterna ska ha rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas byggnader med tillhörande mark och tillgång till deras dokumentation, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. I Finland är hemfriden starkt skyddad enligt grundlagen. En bostad och motsvarande utrymme som används för långvarigt boende, t.ex. en husvagn, omfattas av den enligt grundlagen tryggade hemfriden. En förutsättning för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna är att det föreskrivs om saken genom lag och att bestämmelsen är noggrant avgränsad, och myndighetens behörighet kan inte delegeras. Förutsättningar för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna är dessutom nödvändighet, godtagbarhet och vägande samhälleligt behov. I 2 mom. begränsas behörigheten till att uppfylla de krav på offentlig kontroll som ställs i artiklarna 9, 10 och 14 i kontrollförordningen. Detta motiverar också bestämmelsens nödvändighet. Grunden för godtagbarhet och vägande samhälleligt behov utgörs av säkerställande av fodersäkerheten när det är nödvändigt att göra en inspektion i ett utrymme som omfattas av hemfriden för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller. Delegeringsförbudet ingår i den föreslagna bestämmelsen, och inspektioner i utrymmen som omfattas av hemfriden kan endast göras av en tillsynsmyndighet. En motsvarande bestämmelse finns bl.a. i 13 § i lagen om tillsyn över ekologisk produktion (294/2015) och i 49 § i livsmedelslagen (23/2006).

I 3 mom. föreslås bestämmelser om tillsynsmyndighetens provtagning vid handel genom distanskommunikation. Enligt momentet får tillsynsmyndigheten utan att identifiera sig beställa prov på foder som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation. Proverna får användas i den offentliga kontrollen. Efter att provet har fått ska företagaren informeras om att provet har beställts för offentlig kontroll. Motsvarande bestämmelse finns i artikel 36 i kontrollförordningen. I artikel 36.2 föreskrivs det att när de behöriga myndigheterna har fått tillgång till proverna ska de vidta alla åtgärder för att säkerställa att de aktörer från vilka dessa prover beställts underrättas om att proverna har tagits i samband med offentlig kontroll och, i förekommande fall, analyseras eller testas för denna offentliga kontroll, och att aktörerna har rätt till ett andra expertutlåtande enligt artikel 35.1 i kontrollförordningen på aktörens egen bekostnad.

Anonymitet är viktigt för att det ska vara möjligt att se samma information på en webbplats som en konsument ser. Informationen på en webbplats kan skilja sig åt beroende på om kontakten tas via en myndighetsdator eller t.ex. en personlig dator. Det är också möjligt att det inte går att göra nätköp via myndighetens dator, medan det inte är något problem att köpa via en privat dator. När man använder en tillsynsdator utanför myndighetsnätet etableras kontakten inte via Livsmedelsverkets nät, utan t.ex. via en mobiltelefon. I sådana fall kan tillsynsdatorns internetprotokolladress inte kopplas och spåras till Livsmedelsverket. Med hjälp av tillsynsdatorn försöker man hitta information om produkter och ansvarig instans samt dokumentera bevisen. Allt

annat arbete som hänför sig till kontrollen görs med den egentliga myndighetsdatorn. Tillsynsdatorn har särskilda program för sparande av webbsidor. Kontrollen av distansförsäljning är utmanande och tidskrävande. När den ansvariga instansen har identifierats kan kontrollen ske på samma sätt som kontrollen av andra företagare som bedriver försäljning. Tillsynsmyndighetens rätt att skaffa prover utan att identifiera sig begränsas till foder vars anskaffning under inga omständigheter är straffrättsligt straffbart, inte heller om anskaffningen görs av en myndighet.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om rätt för inspektörer att utföra inspektioner. Enligt momentet gäller de rättigheter som föreskrivs i denna paragraf också Europeiska unionens inspektörer och inspektörer som avses i internationella avtal som är bindande för Finland. Den nationella tillsynsmyndigheten ska vid dessa inspektioner samarbeta med inspektörerna.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om provtagning och undersökningen av prov, inklusive undersökningsmetoderna, samt om det övriga inspektions- och kontrollförfarandet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

42 §. Myndighetens rätt att få information. I paragrafen föreslås bestämmelser om tillsynsmyndighetens och Europeiska unionens inspektörers rätt att trots sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter, de som sköter offentliga uppdrag samt av företagare enligt lagen och andra som omfattas av skyldigheterna enligt lagen få de uppgifter som är nödvändiga för kontrollen. Rätten att få uppgifter av företagare och sådana i 5 § 11 punkten avsedda aktörer som inte betraktas som foderföretagare gäller även de auktoriserade inspektörerna. Sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för kontrollen kan t.ex. hänföra sig till uppgifter som omfattas av företagshemligheten. Tillsynsmyndigheten ska enligt förslaget också ha rätt att i samband med påförande av påföljdsavgift ur bötesregistret få de uppgifter som behövs för att försäkra sig om att en person inte redan har dömts till bötesstraff i domstol för samma brott.

Enligt 2 mom. har tillsynsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om hur foderföretagaren skött registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter samt om foderföretagarens verksamhet, ekonomi och kopplingar som är nödvändiga för att klargöra den tillförlitlighet som avses i 18 § eller för avbrytande eller återkallelse av godkännande i enlighet med 54 §.

Den föreslagna bestämmelsen är delvis ny och motsvarar bl.a. den gällande livsmedelslagens bestämmelser.

43 §. Handräckning. I paragrafen föreslås bestämmelser om polisens och tullens skyldighet att ge handräckning. I paragrafen finns hänvisningar till de bestämmelser i polislagen och tullagen där det föreskrivs om handräckning.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

44 §. Myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut information. Enligt förslaget ska tillsynsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna ha rätt att på eget initiativ lämna ut information som den fått i sin verksamhet till en myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag och som på grund av sitt uppdrag har behov av dessa uppgifter. Bestämmelsen möjliggör ett effektivt informationsutbyte och samarbete med olika aktörer som deltar i bekämpningen av grå ekonomi i situationer där tillsynsmyndigheten har upptäckt t.ex. svart betalning av löner eller andra problem i anslutning till anställningsförhållanden.

Den föreslagna bestämmelsen är ny och motsvarar bl.a. den gällande livsmedelslagens bestämmelser.

45 §. Tillsynsregistret. I paragrafen föreslås bestämmelser om det register som förs av Livsmedelsverket för tillsynsändamål. I registret antecknas verksamheten inom foderbranschen på basis av företagarnas anmälningar enligt 19 § samt väsentliga förändringar i verksamheten och upphörande med verksamheten. I registret antecknas också de officiella laboratorier som Livsmedelsverket har utsett med stöd av 32 §, de laboratorier för egenkontroll som Livsmedelsverket har godkänt med stöd av 34 § samt laboratorier som Livsmedelsverket har utsett med stöd av 37 §.

Tillsynsregistret är en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem enligt lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008).

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

46 §. Uppgifter som införs i tillsynsregistret. I paragrafen föreslås bestämmelser om de uppgifter som Livsmedelsverket ska föra in i tillsynsregistret i fråga om foderföretagare och laboratorier.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

47 §. Tillsynsmyndighetens skyldighet att lämna uppgifter. I paragrafen föreslås bestämmelser om att tillsynsmyndigheten och en auktoriserad inspektör, om ett foder kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön, är skyldig att, beroende på farans natur, underrätta den behöriga miljö-, livsmedels-, veterinär-, genteknik- eller hälsoskyddsmyndigheten om saken. En anmälan ska också alltid göras till Livsmedelsverket. Livsmedelsverket ska göra en anmälan till Institutet för hälsa och välfärd, om fodret kan orsaka fara för människors hälsa.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att tillsynsmyndigheten och en auktoriserad inspektör är skyldig att meddela Livsmedelsverket de uppgifter som behövs för att föra det tillsynsregister som avses i 45 §. Tillsynsmyndigheten är dessutom skyldig att på begäran meddela Livsmedelsverket de övriga uppgifter om inspektioner, tillsynsåtgärder, tillsynspersonal, avgifter och tillsyn som Livsmedelsverket behöver för uppföljningen av tillsynen. Sådana uppgifter är bl.a. uppgifter om kontrollbesök och kontrollåtgärder som genomförts av myndigheter och auktoriserade inspektörer.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om det sätt på vilket de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. ska lämnas, vilket bestäms av Livsmedelsverket.

Närmare bestämmelser om tillsynsmyndigheters och auktoriserade inspektörers anmälningskyldighet får vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

48 §. Offentliggörande av kontrollresultat. Enligt paragrafen ska Livsmedelsverket årligen på sin webbplats offentliggöra den rapport om foderkontrollen som avses i 40 §. Analysresultaten från produktkontrollen av foder offentliggörs företagspecifikt som sådana. Personuppgifter och sekretessbelagda uppgifter får dock inte offentliggöras. Bestämmelser om skyldigheterna i fråga om konfidentiell behandling i anknytning till offentliggörande av information samt öppenhet i offentlig kontroll finns i artiklarna 8 och 11 i kontrollförordningen.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om offentliggörandet av kontrollresultaten utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

49 §. Maskinell underskrift. I paragrafen föreslås det att beslut som utarbetats med hjälp av automatisk databehandling och handlingar som hänför sig till behandlingen av ett ärende får undertecknas maskinellt. Enligt 20 § 2 mom. i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) ska det föreskrivas särskilt om maskinell underskrift av handlingar som kommit till i förvaltningsmyndigheternas verksamhet. Användning av maskinell underskrift är ett enklare förfarande än den elektroniska underskrift av handlingar som avses i 16 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

7 kap. Administrativa tvångsmedel och påföljder

50 §. Föreläggande. Enligt artikel 138 i kontrollförordningen ska den behöriga myndigheten vidta någon av de åtgärder som avses i artikeln, om myndigheten konstaterar bristande efterlevnad. I detta fall ska hänsyn tas till den bristande efterlevnadens art och till den utsträckning i vilken aktören tidigare har efterlevt bestämmelserna. Åtgärderna motsvarar innehållsmässigt de tvångsmedel som föreslås i 7 kap. I paragrafen föreskrivs det om det lindrigaste tvångsmedel som myndigheten har till sitt förfogande och som ska användas när bristande efterlevnad inte har kunnat avhjälpas genom myndighetens uppmaningar eller om en uppmaning inte kan anses vara tillräcklig på grund av att försummelsen har upprepats eller av någon annan orsak. Bestämmelsen motsvarar innehållsmässigt gällande 40 §.

Tillsynsmyndigheten kan bestämma att ett missförhållande ska avhjälpas om ett foder, informationen om fodret, ett stadium i produktions-, tillverknings- eller distributionskedjan eller produktionslokalerna, primärproduktionsstället eller den verksamhet som bedrivs där kan orsaka hälsofara, äventyra sanningsenligheten eller tillräckligheten när det gäller informationen om fodret eller vilseleda konsumenten eller i övrigt inte uppfyller kraven i foderlagstiftningen. Avhjälpande av missförhållandet kan innebära t.ex. korrigerande av förpackningspåskrifter som är vilseledande, bristfälliga eller annars inte uppfyller bestämmelserna, ändring av fodrets sammansättning eller korrigerande av missförhållanden i produktionslokalerna eller i företagarens processer.

Av tillsynsmyndighetens beslut ska vid behov framgå t.ex. hur man ska gå till väga med fodret eller hur verksamheten fortsätter till dess att den bristande överensstämmelsen med bestämmelserna har undanröjts. Om myndigheten försäkras sig om att missförhållandet kan avhjälpas på något annat sätt än genom ett föreläggande, är det inte nödvändigt att meddela ett föreläggande. Myndigheten ska i sitt beslut bestämma om missförhållandet ska avhjälpas omedelbart eller inom den tid myndigheten fastställt.

51 §. Påföljdsavgift inom foderkontrollen. Enligt artikel 139 i kontrollförordningen ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Enligt punkt 2 i den artikeln ska medlemsstaterna säkerställa att ekonomiska sanktioner för överträdelser av kontrollförordningen och av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 i den, om de begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande, i enlighet med nationell rätt återspeglar åtminstone antingen aktörens ekonomiska fördel eller, beroende på vad som är lämpligt, en procentandel av aktörens omsättning.

I 1 mom. specificeras vilka skyldigheter förseelserna kan gälla för att en påföljdsavgift ska kunna påföras. Tillämpningsområdet för den föreslagna avgiften föreslås omfatta försummelser som det är enkelt att bevisa och inte kräver utredningsmässiga åtgärder. Den behöriga myndigheten kan påföra en påföljdsavgift t.ex. om ett föreläggande enligt 50 § anses otillräckligt. Påföljdsavgift kan påföras om företagarens oaktsamhet har varit mindre än det uppsåt eller den grova oaktsamhet som en i 60 § avsedd överträdelse av foderlagen förutsätter. Påföljdsavgiften föreslås vara minst 300 och högst 5 000 euro, vilket är något högre än t.ex. försummelseavgiften enligt lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), där den är 300–1 000 euro. Med avgiftens storlek är syftet särskilt att påföljden ska ha en förebyggande effekt.

Den behöriga tillsynsmyndigheten kan enligt det föreslagna 1 mom. påföra en påföljdsavgift, om företagaren försummar sina skyldigheter enligt 14 och 15 § i fråga om märkning och förpackning av foder, bedriver foderverksamhet utan att iaktta anmälningsskyldigheten enligt 19 §, försummar skyldigheten att ansöka om godkännande enligt 20 § av sin verksamhet, försummar skyldigheten enligt 21 § att föra journal, försummar skyldigheten enligt 22 § att lämna uppgifter eller bryter mot den skyldighet att avbryta experiment och underrätta om avbrytandet som anges i 24 §.

Genom påföljdsavgifter kan man ingripa i de vanligaste brister eller förfaranden som upptäcks vid kontrollen. I fråga om alla brister ska påföljdsavgift dock inte påföras, utan användningen av en administrativ påföljd påverkas i praktiken av hur allvarlig företagarens förfarande är, om förfarandet varit uppsåtligt och hur ofta förfarandet upprepats. Avsikten är att en administrativ påföljdsavgift ska omfatta endast sådana försummelser som det är enkelt att bevisa och som inte kräver utredningsmässiga åtgärder. Det ska vara fråga om förseelser och försummelser som ska betraktas som ringa. De krav på proportionalitet och andra krav som en god förvaltning ställer samt kraven på rättssäkerhet ska uppfyllas när avgift påförs. I fråga om beslut som gäller påföljdsavgift ska det finnas rätt att överklaga, och en part ska ha rätt att bli hörd innan den påförs en avgift. En påföljdsavgift som tillsynsmyndigheten påfört ska vara verkställbar endast om den har vunnit laga kraft.

Enligt 2 mom. ska vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgiften behöver inte påföras eller avgiften kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den är lägre än minimibeloppet. Det är inte heller nödvändigt att påföra en påföljdsavgift i sådana fall där det bestäms att fodret ska förstöras, vilket redan i sig medför en betydande ekonomisk förlust för importören. Eftersom det är fråga om en administrativ påföljdsavgift, ska påföljdens straffkaraktär och förebyggande verkan beaktas vid bestämmandet av avgiftens storlek. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om förbud mot dubbel straffbarhet, enligt vilken flera påföljder av straffkaraktär inte får påföras för en och samma gärning. Förbudet omfattar även administrativa påföljder av straffkaraktär för en och samma gärning. Påföljdsavgift får inte påföras en fysisk person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett sådant brottmål som behandlas i domstol eller som har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en påföljdsavgift påförts en fysisk person, får personen inte i domstol dömas till straff för samma gärning. Med stöd av den föreslagna bestämmelsen om myndigheternas rätt att få information har tillsynsmyndigheten rätt att ur bötesregistret få de uppgifter som behövs för att försäkra sig om att en person inte redan har dömts till bötesstraff i domstol för

samma brott. Rätten att få uppgifter behövs för att säkerställa att förbudet mot dubbel straffbarhet iakttas innan administrativa sanktionsavgifter påförs. Säkerställandet av bötesregisteruppgifterna innan böter påförs ligger också i den företagares intresse som påförs påföljdsavgift.

Enligt 4 mom. får påföljdsavgift inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. I många tillsynsobjekt förrättas inspektion en gång om året, vilket innebär att en kortare tid än ett år i många fall leder till att försummelsen upptäcks för sent och att påföljdsavgift inte längre kan påföras. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades. Enligt förslaget förfaller påföljdsavgiften när en betalningsskyldig fysisk person avlider. Betalningsskyldigheten ska således endast gälla den betalningsskyldige vars försummelse påföljden riktar sig mot, och skyldigheten övergår inte på dennes rättsinnehavare.

Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter föreslås ingå i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Därför föreslås det att den lagen ändras så att påföljdsavgift inom foderkontrollen fogas till lagens tillämpningsområde i 1 § i den lagen. För verkställigheten av påföljdsavgiften svarar Rättsregistercentralen, som redan har motsvarande verkställighetsuppdrag. När det gäller verkställbarheten av ett beslut iakttas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Ingen ränta tas ut på påföljdsavgiften.

Den föreslagna bestämmelsen är ny.

52 §. Förbud. I paragrafen föreslås bestämmelser om förbud som meddelas av tillsynsmyndigheten. Förbudet kan gälla produktion eller tillverkning, bearbetning, utsläppande på marknaden, användning, transport, lagring eller handel på den inre marknaden, import eller export. I 1 mom. räknas förutsättningarna för ett förbud upp.

Enligt 2 mom. får ett förbud meddelas endast om det är fråga om en fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön eller om missförhållandet fortgår eller återkommer eller om det är fråga om en uppsåtlig gärning.

Enligt 3 mom. ska ett förbud meddelas temporärt, om det missförhållande som ligger till grund för förbudet kan avhjälpas. Det temporära förbudet ska gälla tills tillsynsmyndigheten ger sitt slutliga avgörande i ärendet. Förbudet ska återkallas om det missförhållande som förbudet grundar sig på avhjälpas eller om missförhållandet inte längre är av betydelse för förbudet.

Enligt 4 mom. ska ett förbud iakttas även om ändring söks, om inte besvärmyndigheten förbjuder verkställighet av tillsynsmyndighetens beslut eller bestämmer att verkställigheten ska avbrytas.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

53 §. Ny bearbetning, förstörande och återsändande av foder. I paragrafen föreskrivs det att i en situation där tillsynsmyndigheten med stöd av 52 § har meddelat ett förbud mot produktion, tillverkning, bearbetning, utsläppande på marknaden, användning, handel på den inre marknaden, import eller export av foder, får Livsmedelsverket bestämma att fodret ska bearbetas på nytt, förstöras, användas för annat ändamål eller återsändas till avgångslandet. Livsmedelsverket ska samarbeta med miljömyndigheterna när det gäller förstörande av foder. Företagaren svarar för de kostnader som föranleds av föreläggandet om bearbetning, förstörande eller återsändande av fodret. Till beslutet kan Livsmedelsverket foga bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid verkställigheten.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

54 §. *Avbrytande, ändring och återkallelse av registrering och godkännande av foderföretagare.* I paragrafen föreslås bestämmelser om förutsättningarna för att avbryta, ändra eller återkalla registrering och godkännande av foderföretagare. Bestämmelser om förutsättningarna finns i artiklarna 14—16 i foderhygienförordningen och i bilaga IV till TSE-förordningen. Enligt foderhygienförordningen ska registreringen eller godkännandet upphävas när det påvisas att anläggningen inte längre uppfyller de villkor som gäller för verksamheterna. Registreringen eller godkännandet ska återkallas om anläggningen upphör med sin verksamhet, anläggningen under ett år inte har uppfyllt de villkor som gäller för dess verksamhet eller tillsynsmyndigheten konstaterar allvarliga brister eller har varit tvungen att stoppa verksamheten vid en anläggning och företagaren inte kan lämna tillräckliga garantier för den framtida produktionen. Den behöriga myndigheten ska på begäran ändra registreringen eller godkännandet av en anläggning när anläggningen har påvisat att den har kapacitet att utveckla ytterligare verksamhet utöver den för vilken den först registrerats eller godkänts eller verksamhet som ersätter den ursprungliga. Enligt 2 mom. kan godkännandet återkallas också i det fall att företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 18 §. Eftersom återkallande av ett godkännande i hög grad ingriper i näringsidkarens rättsliga ställning, ska försummelserna av skyldigheten vara allvarliga eller väsentliga med tanke på verksamheten. Företagaren ska ges möjlighet att avhjälpa försummelsen och en förutsättning för återkallande av ett godkännande är att företagaren inte har avhjälpt försummelsen trots föreläggande från myndigheten.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

55 §. *Återkallelse av godkännande av ett laboratorium för egenkontroll.* Enligt 1 mom. ska Livsmedelsverket återkalla godkännandet av ett godkänt laboratorium för egenkontroll, om laboratoriet lägger ned den verksamhet som utgör grund för godkännandet.

Enligt 2 mom. kan Livsmedelsverket återkalla godkännandet av ett laboratorium, om laboratoriet på något väsentligt sätt bryter mot eller det i laboratoriets verksamhet på något väsentlig sätt bryts mot de skyldigheter som föreskrivs för det. En förutsättning för återkallande är dessutom att laboratoriet trots Livsmedelsverkets föreläggande inte har avhjälpt bristerna inom skälig tid. Om en brist eller en överträdelse av skyldigheter som upptäckts i laboratoriets verksamhet kan medföra oskälig skada för människors eller djurs hälsa eller för miljön, kan godkännandet återkallas omedelbart.

Vidare enligt 3 mom., om bristen i verksamheten vid laboratoriet är sådan att den riskerar äventyra undersökningsresultatets tillförlitlighet, kan Livsmedelsverket återkalla godkännandet redan för den tid som behövs för att behandla ärendet. En sådan brist är t.ex. grov försummelse av de åtgärder som bedömningsorganet förutsätter att ska vidtas för att bristerna ska avhjälpas.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

56 §. *Återkallelse av beslut om att utse ett laboratorium.* I paragrafen föreslås bestämmelser om återkallelse av beslut om utseende av laboratorier. Paragrafens 1 mom. gäller nationella referenslaboratorier. Enligt momentet kan jord- och skogsbruksministeriet återkalla sitt i 25 § 2 mom. avsedda beslut om utseende av ett nationellt referenslaboratorium, om referenslaboratoriet eller den verksamhet som bedrivs där inte uppfyller kraven i 36 § eller i artiklarna 100 och 101 i kontrollförordningen. En ytterligare förutsättning för återkallelse är att missförhållandet är väsentligt och att referenslaboratoriet trots jord- och skogsbruksministeriets föreläggande inte avhjälper bristerna inom utsatt tid.

Enligt 2 mom. kan Livsmedelsverket återkalla sitt i 32 § avsedda beslut om utseende av ett officiellt laboratorium, om laboratoriet bryter mot eller det i laboratoriets verksamhet bryts mot de krav som föreskrivs i denna lag.

Enligt 3 mom. ska Livsmedelsverket återkalla sitt beslut om utseende av ett sådant laboratorium som avses i 37 §, om en företagare begär det eller om laboratoriet lägger ned sin verksamhet.

Jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket kan återkalla sitt beslut om utseende av ett laboratorium också temporärt för tiden för behandling av ett ärende, om det är nödvändigt på grund av att verksamheten medför oskäligen skada för människors eller djurs hälsa eller för miljön eller om bristerna i verksamheten vid laboratoriet riskerar äventyra undersökningsresultatets tillförlitlighet. En sådan brist är t.ex. försummelse av ackrediteringen.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

57 §. Återkallelse av tillstånd att använda en fodertillsats. I paragrafen föreslås bestämmelser om återkallelse av tillstånd som avses i 23 §. Livsmedelsverket kan återkalla ett tillstånd att som fodertillsats för produktionsdjur använda ett ämne som inte har godkänts för ändamålet i fråga, om det framgår att tillståndshavaren på ett väsentligt sätt bryter mot tillståndsvillkoren enligt lagen. Sådana förseelser kan vara vilseledande uppgifter om det ämne som undersöks eller en betydande avvikelse från den experimentplan som ingick i ansökan, såsom att ämnet ges till andra djur än de som nämns i ansökan.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

58 §. Stängning av webbplats. I paragrafen föreslås bestämmelser om att Livsmedelsverket kan bestämma att en webbplats eller del av en webbplats ska stängas, om det foder som saluförs via den eller uppgifter som lämnas om fodret orsakar eller av grundad anledning kan befaras orsaka fara för människors eller djurs hälsa, vilseleda köparen av fodret på ett väsentligt sätt eller på något annat sätt väsentligen strida mot foderbestämmelserna. Stängningen av en webbplats ska genomföras med iakttagande av proportionalitetsprincipen så att man strävar efter att begränsningen ska vara proportionerlig genom att tillämpa tvångsmedel stegvis, dvs. genom att i första hand bestämma att endast den del eller sida på en webbplats ska stängas som tillhandahåller den skadliga produkten eller felaktiga informationen. Livsmedelsverket kan få behövliga uppgifter om foder som saluförs via en webbplats t.ex. genom sådan provtagning utan identifiering som avses i 41 § 3 mom. Livsmedelsverket ska kunna bestämma att en webbplats eller en del av den ska stängas t.ex. när det foder som säljs innehåller icke-godkända fodertillsatser eller annars förbjudna beståndsdelar, såsom material av animaliskt ursprung för idisslare, icke-godkänt genetiskt modifierat material eller sådant material i ekologiskt foder som inte har godkänts för användning i ekologisk produktion. Det ska också kunna bestämmas att en webbplats ska stängas om den innehåller medicinska eller andra hälsorelaterade påståenden eller annars vilseledande påståenden. Ett föreläggande att stänga webbplatsen eller en del av den ska meddelas först om myndighetens föreläggande att avhjälpa ett missförhållande inte har iakttagits.

Föreläggandet att stänga en webbplats kan meddelas temporärt för den tid då ärendet utreds eller missförhållandet avhjälpas. Den temporära stängningen gäller tills Livsmedelsverket har fattat ett slutligt beslut i ärendet.

I artikel 138 i kontrollförordningen finns bestämmelser om åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad. Den behöriga myndigheten ska vidta lämpliga åtgärder enligt artikel 138.2. En åtgärd som nämns är att beordra att de webbplatser som aktören driver eller använder läggs ner under en lämplig tidsperiod.

Förslaget är nytt och motsvarar bl.a. det som föreskrivs i den gällande livsmedelslagen.

59 §. Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande. Enligt paragrafen kan tillsynsmyndigheten förena ett föreläggande eller förbud som meddelats med stöd av denna lag med vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande. Bestämmelser om vite samt hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

60 §. Foderlagsförseelse. I 1 mom. föreslås det att de gärningar anges för vilka det enligt den föreslagna lagen kan dömas ut böter för foderlagsförseelse, om inte strängare straff för förseelsen föreskrivs någon annanstans i lagstiftningen. En sådan gärning för vilken strängare straff föreskrivs annanstans i lagstiftningen kan vara t.ex. ett miljöbrott enligt 48 kap. 1 § i strafflagen. Straff behöver inte heller dömas ut för en gärning om försummelsen eller den fara som den medför kan anses vara ringa eller om vite har dömts ut för samma gärning.

Gärningsman vid en förseelse kan vara foderföretagaren eller den som använder fodret, och en gärning som uppfyller rekvisitet kan begås antingen uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Vid bedömning av om gärningen berott på oaktsamhet bör man beakta i synnerhet verksamhetens art. Av den som tillverkar eller släpper ut foder på marknaden förutsätts t.ex. betydligt större omsorgsfullhet än av den som använder foder, eftersom den skada som de först nämnda möjligtvis kan orsaka berör en större grupp användare.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

61 §. Polisanmälan. Enligt paragrafen gör Livsmedelsverket för de myndigheters räkning som avses i 25—29 § och för de auktoriserade inspektörers räkning som avses i 30 § en polisanmälan om en gärning som avses i denna paragraf och som är straffbar enligt denna lag eller någon annan lag. Anmälan behöver dock inte göras, om förseelsen som helhet betraktad ska anses som uppenbart ringa. I dessa fall har det i praktiken konstaterats att foderföretagaren har gjort sig skyldig till en foderlagsförseelse som dock inte anmäls till förundersökningsmyndigheterna på grund av att den är ringa. I dessa fall vidtar dock Livsmedelssäkerhetsverket vid behov åtgärder som avses i 7 kap.

I 2 mom. föreskrivs det om Livsmedelsverkets ställning som sakkunnig under en straffprocess på motsvarande sätt som t.ex. i fråga om arbetarskyddsmyndigheten. Vid förundersökning av en gärning som omfattas av tillämpningsområdet för foderlagen och som är straffbar enligt strafflagen (39/1889) eller 60 § i foderlagen ska Livsmedelsverket ges tillfälle att bli hörd. Åklagaren ska ge Livsmedelsverket tillfälle att yttra sig innan åtalsprövningen avslutas. Livsmedelsverket ska ha rätt att närvara och yttra sig vid den muntliga förhandlingen i ärendet vid domstol. Genom Livsmedelsverkets expertutlåtande och deltagande i straffprocessen säkerställs den sakkunskap som hänför sig till verksamheten inom livsmedelskedjan och tillämpningen av foderbestämmelserna vid förundersökning, åtalsprövning och domstolsbehandling. Detta gör det lättare för polisen och åklagaren att fatta beslut och ger stöd vid en eventuell rättegång. Brott som gäller foder kan utöver miljöförstöring enligt 48 kap. 1 § i strafflagen och foderlagsförseelse enligt 60 § uppfylla rekvisitet för flera andra brott, såsom brott som har koppling till grå ekonomi. Av denna anledning har Livsmedelsverkets ställning som sakkunnig inte begränsats till miljöförstöring och foderlagsförseelse, utan den gäller också andra gärningar som är straffbara enligt strafflagen.

8 kap. Särskilda bestämmelser

62 §. Skadeståndsskyldighet. I paragrafen föreslås bestämmelser om att den som tillverkat foder, medräknat mobil blandare, den som låtit tillverka foder samt den som fört in foder från en medlemsstat i Europeiska unionen eller importerar omfattas av strikt skadeståndsansvar. Ansvar som är oberoende av vållande förtydligar ansvarsförhållandena i foderproduktionskedjan. I den föreslagna bestämmelsen begränsas det strikta ansvaret till de företagare som bäst kan påverka fodrets kvalitet och de uppgifter om fodret som ska ges i varudeklarationen. Det strikta skadeståndsansvaret sträcker sig däremot inte till t.ex. lokala bybutiker eller företagare inom primärproduktionen som inte tillverkar foder för utsläppande på marknaden. Det föreslås att sådana aktörers ställning i handeln mellan näringsidkare ska fortsätta omfattas av bestämmelserna i köplagen (355/1987) och konsumentskyddslagen (38/1978). Dessutom har ansvaret begränsats till skador som uppkommit vid yrkesmässig användning av foder, t.ex. uppfostring av slaktdjur.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att någon skadeståndsskyldighet inte föreligger, om den mot vilken skadeståndsanspråket framställs visar att det är sannolikt att fodret inte varit behäftat med det fel som orsakat skadan vid den tidpunkt då denne släppte ut fodret på marknaden. Ansvar uppkommer alltså inte om t.ex. en företagare eller importör som bedriver handel på den inre marknaden kan visa att det är sannolikt att felet har uppstått i lagret.

I 3 mom. föreslås för tydlighetens skull att bestämmelser om skada som fodret har orsakat på person eller på sådan egendom som är avsedd för enskild användning eller konsumtion och som den skadelidande huvudsakligen har använt på ett sådant sätt finns i produktansvarslagen (694/1990).

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

63 §. Avgifter för statliga myndigheters prestationer. Enligt det föreslagna 1 mom. ska det i regel tas ut en avgift för offentlig kontroll. I artikel 79 i kontrollförordningen finns det bestämmelser om grunderna för de avgifter som tas ut vid gränskontrollstationer och andra kontrollställen för import. När det gäller foder av animaliskt ursprung får avgifter tas ut på kostnadstäckningsbasis eller i enlighet med det som föreskrivs i kapitel IV i förordningen. Utöver det ska avgifter tas ut på kostnadstäckningsbasis för offentlig kontroll i samband med import av sådant foder som avses i artikel 47.1 d, e och f i förordningen. Dessa bestämmelser gäller foder som omfattas av förstärkt kontroll eller av beslut om skyddsåtgärder samt ekologiskt foder. Enligt artikel 79.2 b i kontrollförordningen ska avgift dessutom tas ut för godkännande av foderföretagare samt enligt artikel 79.2 c för offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad och som, enligt led i, har blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad hos samma aktör påvisats under en offentlig kontroll som utförts i enlighet med kontrollförordningen och, enligt led ii, utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

Enligt artikel 80 i kontrollförordningen får medlemsstaterna ta ut även andra avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet än de avgifter eller pålagor som avses i artikel 79, om detta inte är förbjudet enligt den lagstiftning som är tillämplig på de områden som omfattas av de bestämmelser som avses i artikel 1.2. I artikel 82 i kontrollförordningen föreskrivs det om beräkning av avgifter eller pålagor. Artikeln gäller endast obligatoriska avgifter. Därför ska lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) tillämpas i fråga om grunderna för beräkning av andra avgifter eller pålagor som avses i artikel 80. I 8 § 2 mom. i den lagen föreskrivs det om grunderna för avgifter till myndigheter. Storleken på den avgift som staten tar ut för en inspektion av ett tillsynsobjekt ska motsvara beloppet av statens totalkostnader för prestationen, dvs. självkostnadsvärdet.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om arrangemangen enligt artiklarna 79—82 i kontrollförordningen och bestämmandet av avgifternas storlek utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Enligt de nämnda artiklarna i kontrollförordningen är det på nationell nivå möjligt att besluta att det under vissa förutsättningar tas ut lägre avgifter och att besluta om även andra än obligatoriska avgifter.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

64 §. Ändringssökande. I paragrafen föreslås bestämmelser om sökande av ändring i beslut som fattats med stöd av foderlagen. Det primära sättet att söka ändring i ett beslut av en statlig myndighet är begäran om omprövning. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Begäran om omprövning gäller dock inte vissa myndighetsbeslut som räknas upp i paragrafen, utan beslut som avses i 20 och 50–58 § får överklagas genom besvär direkt hos förvaltningsdomstolen. Det har ansetts vara bäst att avvika från ett ändringssökande i två steg, eftersom en alltför lång besvärstid kan leda till att det foder som beslutet gäller blir skämt eller att dess värde minskar. Bestämmelser om förvaltningsbesvär finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I 3 mom. föreslås bestämmelser om sökande av ändring i en avgift som påförts av en statlig myndighet, i fråga om vilket det hänvisas till lagen om grunderna för avgifter till staten.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om sökande av ändring i Tullens beslut, i fråga om vilket det hänvisas till tullagen (304/2016).

I 5 mom. föreslås bestämmelser om sökande av ändring i vite, och momentet innehåller en hänvisning till viteslagen.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen.

65 §. Skydd för rapportörers identitet. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om skydd för dem som rapporterar överträdelse av bestämmelser i enlighet med artikel 140 i kontrollförordningen. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande lagen. Enligt artikel 140.1 i förordningen ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelse av förordningen. Dessa mekanismer ska enligt artikel 140.2 åtminstone omfatta förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelse och uppföljning av dem (led a), lämpligt skydd för personer som inrapporterar en överträdelse mot repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling (led b) och skydd av personuppgifter för den person som inrapporterar en överträdelse i enlighet med unionsrätten och nationell rätt (led c).

Enligt skäl 91 i ingressen till kontrollförordningen bör vem som helst ha möjlighet att inkomma med nya uppgifter till de behöriga myndigheterna för att hjälpa dem att upptäcka fall av överträdelse av förordningen och av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och i sådana fall ålägga sanktioner. I samma skäl konstateras det även att avsaknad av tydliga förfaranden eller rädsla för repressalier kan avskräcka visselblåsare.

Skyddet för rapportörers identitet hänger också samman med vissa bestämmelser i offentlighetslagen. Enligt 24 § 1 mom. 6 punkten i den lagen är handlingar som avser en klagan sekretessbelagda innan ärendet har avgjorts, om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling skulle försvåra ärendets utredning eller utan vägande skäl vara ägnat att åsamka den som har del i saken skada eller lidande. Dessutom är enligt 3 punkten i det momentet anmälan om brott till en kontroll- och tillsynsmyndighet sekretessbelagd tills ärendet har tagits upp till behandling

vid ett domstolssammanträde eller åklagaren beslutat låta bli att väcka åtal eller ärendet avskrivits, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling inte äventyrar brottsutredningen eller utan vägande skäl vållar den som har del i saken skada eller lidande eller hindrar domstolen från att utöva sin rätt att sekretessbelägga handlingar enligt lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007).

När det gäller skyddet för identiteten är den föreslagna bestämmelsen mer heltäckande än de nämnda bestämmelserna eftersom den även gäller rapporter om sådana överträdelser av bestämmelserna som ännu inte när rapporten görs kan kopplas till en viss straffrättslig kriminaliseringsbestämmelse eller som inte alls har kriminaliserats. Förverkligandet av syftet med artikel 140 i kontrollförordningen kan anses motivera det mer heltäckande skydd för personuppgifter som nu föreslås.

Enligt den föreslagna bestämmelsen är en förutsättning för att rapportörens identitet ska hållas hemlig att det kan bedömas vara till nackdel för personen att hans eller hennes identitet röjs. En sådan nackdel kan t.ex. ha att göra med att rapportören står i en särskild relation till den som rapporten gäller. Rapportörens subjektiva uppfattning om nackdelen räcker inte i sig för att de grunder för hemlighållande som avses i bestämmelsen ska tillämpas. Den nu föreslagna bestämmelsen skyddar ändå inte rapportören vid en eventuell rättegång, om han eller hon t.ex. uppträder som vittne.

Bestämmelser om skydd för rapportörens identitet finns för närvarande även t.ex. i 36 § i data-skyddslagen (1050/2018), 71 a § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) och 80 a § i livsmedelslagen. Bestämmelser om rapporteringskanaler via vilka rapporter om lagöverträdelser kan lämnas (eng. *whistleblowing*) finns dessutom t.ex. i fråga om kreditinstitut i 7 kap. 6 § i kreditinstitutslagen (610/2014) och i fråga om försäkringsbolag i 6 kap. 17 a § i försäkringsbolagslagen (521/2008) samt i 12 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen (746/2012).

Att hålla rapportörens identitet hemlig är en form av reglering som gäller strikt avgränsade situationer. Det är således inte fråga om en allmänt tillämplig sekretessgrund, utan den hänför sig strikt till kontrollförordningen. Det är därför ändamålsenligt att föreskriva om denna sekretessgrund i foderlagen, även om huvudregeln är att bestämmelser om sekretessgrunder koncentreras till offentlighetslagen. Detta överensstämmer också med den s.k. *whistleblowing*-regleringen.

Paragrafen motsvarar i sak den gällande bestämmelsen.

9 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

66 §. *Ikraftträdande.* I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens ikraftträdande.

Genom denna lag upphävs foderlagen (86/2008). De förordningar och beslut som jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat med stöd av den lag som upphävs genom denna lag förblir alltjämt i kraft.

67 §. *Övergångsbestämmelse.* Bestämmelserna om foderföretagares tillförlitlighet i 18 § föreslås bli tillämplade först från och med den 1 juni 2021. På så sätt kan man garantera den tid som behövs för arbetet med informationssystemen i anslutning till utredningen av tillförlitligheten.

I 2 och 3 mom. föreslås bestämmelser om möjligheten för foderföretagare som godkänts eller anmälts före lagens ikraftträdande att fortsätta sin verksamhet och om de bestämmelser som tillämpas på anmälningar och ansökningar om godkännande.

7.2 Lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

6 §. *Syftet med fullgöranderapporter.* Det föreslås att 1 mom. utvidgas så att Enheten för utredning av grå ekonomi utarbetar en fullgöranderapport till stöd för utredningen av foderföretagares tillförlitlighet enligt foderlagen.

7.3 Lagen om verkställighet av böter

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* Rättsregistercentralen sörjer för verkställigheten av försumelse- och påföljdsavgifter som påförs med stöd av olika lagar med iakttagande av förfarandet för verkställigheten av böter. Det föreslås att det till 2 mom. fogas bestämmelser om att en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen verkställs i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter.

Enligt 4 § i lagen om verkställighet av böter ska den som bestämmer avgiften och fullföljdomstolen göra en anmälan om sitt beslut till Rättsregistercentralen, och Rättsregistercentralen har möjlighet att bevilja betalningstid med stöd av 14–18 § i lagen.

8 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

9 Samband med andra propositioner

De register som det föreskrivs om i foderlagen är en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem. Avsikten är att regeringens proposition som gäller en reform av lagen om landsbygdsförvaltningens informationssystem ska överlämnas till riksdagen i slutet av höstsessionen 2020. Strävan har varit att skriva bestämmelserna i den föreslagna foderlagen så att de är förenliga med både den nuvarande lagen om informationssystem och den nya lag som är under beredning.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av fordonslag och till lagar som hänför sig till den (RP 177/2020 rd) överlämnades till riksdagen i 2020. Propositionen innehåller förslag till ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter. Avsikten var att ändringen skulle träda i kraft hösten 2020.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Näringsfrihet och egendomsskydd

Enligt 18 § 1 mom. i Finlands grundlag (731/1999) har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har ansett näringsfriheten enligt grundlagen vara huvudregeln, men haft den uppfattningen att näringsverksamhet i vissa fall kan förenas med tillståndsplikt (GrUU 19/2002 rd). Man har ansett att reglering av registrerings- och anmälningsskyldighet i sak kan jämföras med reglering av tillståndsplikt (GrUU 56/2002 rd). I 3 kap. i den föreslagna lagen finns det bestämmelser om verksamheten inom foderbranschen, betydande förändringar i den och den skriftliga anmälan om upphörande med verksamheten med stöd av vilken tillsynsmyndigheten registrerar eller godkänner verksamheten. Foderföretagaren ska dessutom årligen lämna uppgifter om foder som har använts vid tillverkningen och foder som tillverkats. För organiseringen av kontrollen är det nödvändigt att tillsynsmyndigheten får uppgifter om vilka de verksamhetsutövare som ska övervakas är och var de bedriver sin verksamhet. Skyldigheten att registrera eller godkänna

verksamheten inom foderbranschen grundar sig på Europeiska unionens lagstiftning som är bindande för Finland. Syftet med registreringen eller godkännandet av verksamheten inom foderbranschen är framför allt att främja fodersäkerheten och säkerheten inom livsmedelskedjan. Syftet med regleringen är också att säkerställa en effektiv övervakning. Sådana skäl kan anses vara godtagbara samhälleliga intressen med tanke på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna. Kravet på registrering eller godkännande stöder också för sin del tryggheten av de grundläggande fri- och rättigheterna som avses i 20 § i grundlagen. Enligt 20 § i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Det allmänna ska verka för att alla tillförsäkras en sund och trygg miljö. För att dessa grundläggande fri- och rättigheter ska kunna tryggas är det motiverat med kontroll av tillverkningen, hanteringen och distributionen av foder.

Enligt lagförslaget ska jord- och skogsbruksministeriet utse nationella referenslaboratorier. Livsmedelsverket ska utse officiella laboratorier som undersöker myndighetsprov och utsedda laboratorier för egenkontroll. Bestämmelser om krav på officiella laboratorier finns i kontrollförfordningen. Kraven gäller i synnerhet sakkunnighet, verktyg och infrastruktur, personalens antal och kompetens samt ackreditering. Laboratorieundersökningar har en central betydelse vid bedömningen av kvaliteten på och säkerheten hos foder och produktionen. Därför kan de föreslagna kraven och systemet för godkännande av laboratorier anses motiverade med tanke på 20 § i grundlagen.

I 7 kap. i den föreslagna lagen föreskrivs om administrativa tvångsmedel, bl.a. olika förelägganden, förbud och beslut om återkallelse av godkännande. I de allra allvarligaste fallen kan tillsynsmyndigheten förbjuda en viss verksamhet eller återkalla en registrering eller ett godkännande. Tillsynsmyndigheten kan med stöd av den föreslagna 50 § meddela föreskrifter om fullgörandet av verksamhetsutövarens skyldigheter. I 51 § finns det bestämmelser om en administrativ påföljdsavgift som myndigheten kan påföra vid lindrigare förseelser. Med stöd av den föreslagna 52 § kan tillsynsmyndigheten under de förutsättningar som beskrivs i paragrafen förbjuda produktion och tillverkning, bearbetning, utsläppande på marknaden eller användning, transport eller lagring av foder samt handel på den inre marknaden, import och export. Ett förbud får meddelas endast om missförhållandet kan medföra fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön, om missförhållandet fortgår eller återkommer eller om det förorsakas uppsåtligt.

I den föreslagna 54 § finns det bestämmelser om avbrytande, ändring och återkallelse av registrering och godkännande av foderföretagare. Avbrytande, ändring och återkallelse kan göras enligt artikel 14–16 i foderhygienförordningen. Enligt förordningen kan registreringen eller godkännandet upphävas om anläggningen inte längre uppfyller de föreskrivna villkoren, har upphört med sin verksamhet eller underlåtit att uppfylla villkoren eller om allvarliga brister konstaterats i den. Om villkoren för registrering bestäms också i bilaga IV till TSE-förordningen. Utöver de nämnda EU-bestämmelserna kan Livsmedelsverket även avbryta eller återkalla registreringen eller godkännandet av en foderföretagare, om företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i den föreslagna 18 § och grunden för att företagaren inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art och företagaren inte har avhjälpit försummelsen trots föreläggande från myndigheten. Livsmedelsverket kan återkalla ett beslut om att utse ett officiellt laboratorium eller ett godkännande av ett laboratorium för egenkontroll med stöd av 55 och 56 §, om laboratoriet eller den verksamhet som bedrivs där på något väsentligt sätt bryter mot de krav som föreskrivs i denna lag och laboratoriet trots Livsmedelsverkets föreläggande inte avhjälpes bristerna. I den föreslagna 57 § finns det dessutom bestämmelser om återkallelse av tillstånd att använda en tillsats.

De ovan nämnda åtgärderna innebär begränsningar i fråga om rätten att idka näring. När det gäller bestämmelser om näringsverksamhet har grundlagsutskottet brukat anse att återkallande av tillstånd får mer kännbara följder än avslag på tillståndsansökan. Därför har utskottet ansett att det för att lagstiftningen ska vara proportionerlig är nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelse och till att eventuella anmärkningar eller varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats (t.ex. GrUU 13/2014 rd). Förslagen anses emellertid uppfylla de krav som grundlagsutskottet ställer. Tillämpningen av nämnda 52 § förutsätter emellertid i regel att en allvarlig fara uppstår eller kan uppstå, varför förslaget till denna del kan anses uppfylla kraven enligt proportionalitetsprincipen. En förutsättning för återkallelse av ett godkännande enligt 54 § är också att faran inte annars kan förhindras och att bristen eller försummelsen är av väsentlig och allvarlig art. Återkallelse av beslut om att utse ett laboratorium förutsätter ett brott mot lagens bestämmelser som är väsentlig art och dessutom försummelse att iaktta myndighetens föreläggande att avhjälpa bristerna. Eftersom foderföretagaren också har möjlighet att rätta till sin verksamhet genom tillsynsmyndighetens föreläggande eller förbud innan myndigheten kan återkalla godkännandet eller förbjuda verksamheten, kan förslagen anses uppfylla kraven enligt proportionalitetsprincipen. Förslaget står inte i strid med vad som i 18 § i grundlagen föreskrivs om vars och ens rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt.

I 15 § i grundlagen föreskrivs att vars och ens egendom är tryggad. Till egendomsskyddet hör även att inskränkningar i användningen av egendom inte får bli så betydande att de till sina faktiska verkningar kan jämföras med expropriation av egendom (t.ex. GrUU 38/1998 rd). Förutom fysiska personer omfattar egendomsskyddet även som en allmän rättsprincip juridiska personer. De administrativa tvångsmedlen i den föreslagna lagen innebär i praktiken ett ingrepp i företagarens egendomsskydd. I 53 § i den föreslagna lagen föreskrivs att Livsmedelsverket får bestämma att det foder som avses i 52 § ska bearbetas på nytt, förstöras, användas för annat ändamål eller återsändas till ursprungslandet.

I förslaget ingår en bestämmelse om tillförlitlighet, som är av betydelse med tanke på den näringsfrihet som tryggas i 18 § i grundlagen. Enligt förslaget kan Livsmedelsverket avbryta eller återkalla registreringen eller godkännandet av en foderföretagare, om företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 18 § och grunden för att företagaren inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art och företagaren inte har avhjälpt försummelsen trots föreläggande från myndigheten. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 6/2019 rd, s. 6-7) bedömt utredandet av tillförlitligheten med tanke på begränsning av näringsfriheten. Utskottet har för att bestämmelsen ska vara rätt proportionerad ansett det nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd binds vid allvarliga och väsentliga överträdelser eller försummelse och vid att eventuella anmärkningar eller varningar till tillståndshavaren inte har lett till att uppenbara brister i verksamheten har korrigerats.

I propositionen finns en bestämmelse om stängning av en webbplats. Genom bestämmelsen vill man ge myndigheten möjligheter att ingripa i den ökade försäljningen av foder över nätet, om verksamheten kan orsaka fara. Med stöd av 58 § i den föreslagna lagen kan Livsmedelsverket bestämma att en webbplats som drivs eller används av en foderföretagare ska stängas, om det är uppenbart att ett foder som saluförs via den eller uppgifter som lämnas om fodret orsakar eller av grundad anledning kan befaras orsaka fara för djurs hälsa, kvaliteten på animaliska livsmedel eller vilseleder konsumenterna på ett väsentligt sätt eller på något annat sätt väsentligen strider mot foderbestämmelserna. Det ska i första hand bestämmas att en sådan del av en webbplats ska stängas där det saluförs foder som strider mot bestämmelserna på det sätt som avses ovan. Om stängningen av en del av webbplatsen inte undanröjer överträdelserna av bestämmelserna, ska det vid behov bestämmas att hela webbplatsen ska stängas.

Enligt artikel 138 i kontrollförordningen ska den behöriga myndigheten vidta någon av de åtgärder som avses i artikeln, om myndigheten konstaterar bristande efterlevnad. I detta fall ska hänsyn tas till överträdelsens art och till i vilken utsträckning aktören tidigare har underlåtit att iakttä bestämmelserna. De administrativa tvångsmedel som föreslås i foderlagen ger tillsynsmyndigheten ett urval av metoder som gör det möjligt att välja tvångsmedel i förhållande till den aktuella överträdelsen av bestämmelserna.

Grunderna för vidtagande av administrativa tvångsmedel har beskrivits exakt i lagförslaget. Tvångsmedlen är motiverade också för att trygga en sund livsmiljö enligt 20 § i grundlagen. I lagförslaget har också proportionalitetsprincipen beaktats.

Hemfrid

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt 41 § 2 mom. i propositionen får i ett tillsynsobjekt som är beläget i utrymmen som används för boende av permanent natur inspektioner utföras för att uppfylla de krav som ställs på offentlig kontroll i artiklarna 9, 10 och 14 i kontrollförordningen, om det är nödvändigt att utföra inspektion för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller. Sådana inspektioner får endast utföras av en behörig tillsynsmyndighet. I synnerhet med avseende på sådan tillverkning och försäljning som bedrivs från hemmet i anslutning till näthandel har det ansetts nödvändigt att vid behov utsträcka inspektionsverksamheten även till utrymmen som omfattas av hemfriden. EU-lagstiftningen, som är förpliktande för Finland, förutsätter att de behöriga myndigheterna har tillgång till rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörens lokaler och tillgång till de handlingar som de innehar, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt.

Grundlagsutskottet har tagit ställning till villkoren för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna i ett betänkande (GrUB 25/1994 rd). Inskränkningar i grundläggande fri- och rättigheter bör bygga på lagar som stiftats av riksdagen. Detta är förknippat med ett förbud att delegera befogenheter att inskränka grundläggande fri- och rättigheter till lägre författningsnivå än lag. Inskränkningarna ska vara noga avgränsade och tillräckligt exakt definierade. Deras innehåll ska till väsentliga delar framgå av lagen. Grunderna för inskränkningar ska vara acceptabla. Inskränkningar ska vara dikterade av något tungt vägande samhälleligt skäl. Inskränkningarna ska vara förenliga med kravet på proportionalitet. De bör vara nödvändiga för att uppnå ett acceptabelt syfte. Vissa inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna är tillåtna bara om målet inte kan nås genom mindre ingrepp i rättigheterna. Grundlagsutskottet har dessutom tagit ställning till inspektionernas koppling till nödvändighetskravet i syfte att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna (t.ex. GrUU 54/2014 rd och GrUU 18/2010 rd) med avseende på huruvida inspektionerna kan anses nödvändiga i enlighet med 10 § 3 mom. i grundlagen. Enligt utskottets etablerade ståndpunkt ska en åtgärd som ingriper i skyddet för hemfriden ha ett klart och tillräckligt nära samband med bestämmelsen om grundläggande fri- och rättigheter som tryggas enligt grundlagen. I det föreslagna fallet är syftet med en inspektion som utförs i utrymmen som används för boende av permanent natur att det allmänna enligt 19 § 3 mom. i grundlagen ska främja befolkningens hälsa samt trygga en sund livsmiljö enligt 20 § i grundlagen. I det föreslagna fallet kan tryggandet av säkerheten inom livsmedelskedjan anses uppfylla kraven på ett vägande samhälleligt behov och godtagbarhet.

Också sådana inspektionsbefogenheter som bygger på EU-lagstiftning och som gäller utrymmen som används för boende av permanent natur och där kopplingen till tryggandet av de grundläggande fri- och rättigheterna har varit friare under de senaste åren har behandlats i grundlagsutskottets praxis (se GrUU 39/2016 rd, s. 5–6, GrUU 54/2014 rd, s.3 och GrUU 6/2 019 rd, s. 5). Ett centralt gemensamt drag i dessa fall har varit att befogenhetsbestämmelserna på grund av EU-lagstiftning inte har tillåtit att inspektionsbefogenheterna avgränsas enligt 10 § 3 mom. i

grundlagen. Regleringen har då analyserats utifrån principen om företräde för EU:s sekundär-rätt. Grundlagsutskottet har också ansett att befogenhet att utföra inspektioner på hemfridsskyddade platser innebär rätt till ett betydande ingrepp i vars och ens grundlagstryggade hemfrid, och befogenheterna handlar därför om betydande utövning av offentlig makt.

Det väsentliga innehållet i inspektionen framgår av lagens bestämmelse och den har definierats exakt och noggrant avgränsat. Inspektionerna har ålagts endast tillsynsmyndigheten och de får utföras endast för att uppfylla vissa krav. Inspektionen ska vara nödvändig för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller. Bestämmelsen uppfyller således kraven på delegeringsförbud, proportionalitet och nödvändighet. Nödvändigheten uppfyller också kravet på att inspektionen inte får utföras med medel som gör mindre intrång i hemfriden. Bestämmelsen kan således anses uppfylla de krav som ställs enligt 10 § i grundlagen och i grundlagsutskottets utlåtandep Praxis.

Utövning av offentlig makt

Enligt 119 § i Finlands grundlag (731/1999) ska de allmänna grunderna för myndigheters uppgifter regleras genom lag. Grundlagsutskottet har särskilt när det gäller bestämmelser som har kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna ansett att den behöriga myndigheten entydigt eller annars exakt ska framgå av lagen eller att åtminstone utgångspunkterna för myndigheternas behörighetsförhållanden och villkoren för att överföra behörighet ska framgå tillräckligt exakt av lagen (GrUU 18/2004 rd samt i utlåtandet nämnda GrUU 7/2001 rd, GrUU 21/2001 rd, GrUU 45/2001 rd, GrUU 47/2001 rd, GrUU 52/2001 rd och GrUU 17/2004 rd).

I propositionen föreslås bestämmelser om de uppgifter som ska åläggas jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen, regionförvaltningsverket och Tullen. Dessutom kan Livsmedelsverket skriftligen utse en utomstående fysisk person till att utföra särskilt angivna uppgifter som anknyter till den offentliga kontrollen. Uppgifterna inbegriper utövning av offentlig makt, och därför föreskrivs det om dem i lag. En tillsynsmyndighet får på de villkor som anges i artiklarna 28–33 i kontrollförordningen delegera utförandet av sådana kontroller, undersökningar och utredningar som behövs för den offentliga kontrollen eller andra offentliga uppgifter till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer. Administrativa beslut som eventuellt ska fattas på basis av kontrollerna, undersökningarna eller utredningarna ska emellertid fattas av den tillsynsmyndighet som delegerat uppgifterna. Myndigheternas behörighet och uppgifter har beskrivits detaljerat i lagen, vilket innebär att villkoren i grundlagens bestämmelse uppfylls.

Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Grundlagsutskottet har i behandlat överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter (GrUU 11/2006 rd, GrUU 11/2004 rd och GrUU 12/2004 rd).

Enligt den föreslagna 30 § kan Livsmedelsverket utse inspektörer för att bistå vid kontrollen. Inspektörerna handlar under tjänsteansvar och under tillsyn av Livsmedelsverket. De auktoriserade inspektörerna ska bistå myndigheterna vid kontroller och provtagning. De administrativa beslut som eventuellt ska fattas utifrån inspektionerna fattas av Livsmedelsverket. Vid utförandet av de uppgifter som avses i paragrafen ska bestämmelserna om principerna för god förvaltning i förvaltningslagen, språklagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

iakttas. På grund av det stora antalet tillsynsuppgifter ska överföringen av uppgifterna anses vara ändamålsenlig. De grundläggande fri- och rättigheterna och rättssäkerheten garanteras genom att kravet på god förvaltning iakttas och förvaltningsbeslut anvisas endast till myndigheter. I förvaltningsbeslut kan det vara fråga om betydande utövning av offentlig makt och därför fattas besluten av en myndighet.

Delegering av lagstiftningsbehörigheten

I 80 § i grundlagen föreskrivs det om utfärdande av förordningar. Enligt paragrafen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag utfärdas genom lag. Republikens president, statsrådet och ministerierna får utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Även andra myndigheter kan genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska dock utfärdas genom lag. Enligt grundlagsutskottets praxis (GrUU 56/2002 rd) ska bemyndiganden att utfärda förordning och delegering av lagstiftningsbehörigheten vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. Av lagen ska det tydligt framgå vad som ska regleras i förordningen.

Propositionen innehåller bestämmelser om flera bemyndiganden att utfärda förordning. Närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet enligt den föreslagna 12 § om krav som gäller tillverkning, bokföring över tillverkning och överlåtelse, ordnande av verksamheten, förskrivning och överlåtelse samt import i fråga om foderläkemedel, enligt den föreslagna 14 § om bestämning av, lämnande av information om och märkning av energi- och proteinvärden hos foderråvaror och foderblandningar samt om kategorier av foderråvaror i fråga om foderblandningar för sällskapsdjur, enligt den föreslagna 17 § om kraven i fråga om hantering, användning, transport och lagring av foder samt om foderföretagarnas egenkontroll och de undersökningar och åtgärder som ska utföras inom ramen för kvalitetssäkringen när sådant foder påträffas som inte uppfyller kraven, enligt den föreslagna 20 § om de uppgifter som ska lämnas i en ansökan om godkännande av en företagare och om ansökningsförfarandet, enligt den föreslagna 21 § om foderföretagares journal över uppgifter som har att göra med verksamheten och om journalens innehåll, uppläggning och bevarande samt enligt den föreslagna 22 § om foderföretagarens anmälan och enligt den föreslagna 23 § om ansökningsförfarandet och om innehållet i ansökan. Enligt den föreslagna 38 § utfärdas närmare bestämmelser om när och hur foderföretagare ska göra förhandsanmälan till Livsmedelsverket om foderpartier som avses i 1 mom. och om hur provtagning och annan importkontroll ska utföras genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Dessutom får närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet enligt den föreslagna 19 § om de uppgifter som foderföretagaren ska meddela i en skriftlig anmälan och om anmälningsförfarandet, enligt den föreslagna 37 § om ansökningsförfarandet och om hur laboratorierna ska utses, enligt den föreslagna 41 § om provtagning och undersökningen av prov samt om det övriga inspektions- och kontrollförfarandet, enligt den föreslagna 46 § om registrering av foderföretagare, enligt den föreslagna 48 § om offentliggörandet av tillsynsresultaten samt enligt den föreslagna 63 § om de nationella arrangemangen enligt artiklarna 79–82 i kontrollförordningen och bestämmandet av avgifternas storlek. Enligt den föreslagna 16 § kan jord- och skogsbruksministeriet genom förordning temporärt förbjuda

RP 200/2020 rd

eller begränsa tillverkning, utsläppande på marknaden, användning, import eller export av fodret i fråga samt bestämma att förbjudna foder dras bort från marknaden och avlägsnas från lagren på primärproduktionsställena och hos övriga innehavare.

I vissa ärenden har fullmakten att utfärda förordning anvisats statsrådet. Närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet enligt den föreslagna 10 § om de nationella kontaktmyndigheter, den säkerhetsbedömning av genetiskt modifierade foder och utformningen av den nationella ståndpunkten i fråga om godkännande av genetiskt modifierade foder som förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder förutsätter, enligt den föreslagna 34 § om de standarder som beskriver godkända laboratorier och om de krav som ställs på laboratoriernas kvalitetsystem och om övriga krav för godkännande av laboratorier samt enligt den föreslagna 35 § om innehållet i och lämnande av anmälningar och sammandrag och om sändande av mikrobstammar.

Dessutom får närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet enligt den föreslagna 36 § om innehållet i och lämnande av nationella referenslaboratoriernas anmälningar samt enligt den föreslagna 47 § om tillsynsmyndigheters och auktoriserade inspektörers skyldighet att lämna uppgifter.

De föreslagna bemyndigandena är beskrivna på ett exakt och noggrant avgränsat sätt. Bemyndigandena kan anses uppfylla kraven i 80 § i grundlagen.

Yttrandefrihet

I 12 § i grundlagen finns det bestämmelser om yttrandefrihet och offentlighet. Enligt paragrafen har var och en yttrandefrihet. Till yttrandefriheten hör rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Enligt 58 § i den föreslagna lagen kan Livsmedelsverket bestämma att en webbplats eller del av en webbplats ska stängas, om det är uppenbart att ett foder som saluförs via den eller uppgifter som lämnas om fodret orsakar eller av grundad anledning kan befaras orsaka fara för djurs hälsa, kvaliteten på animaliska livsmedel eller vilseleder konsumenterna på ett väsentligt sätt eller på något annat sätt väsentligen strider mot bestämmelserna.

Stängning av en webbplats kan anses ha drag av begränsningar av yttrandefriheten. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 6/2019 rd, s. 5–6) konstaterat att på grund av proportionalitetskravet visavi begränsningen av yttrandefriheten måste befogenheten att lägga ner en webbplats delas in i bestämmelsen på ett sätt som visar att en nedläggning av hela webbplatsen är en sista utväg. I propositionen har åtgärderna för att stänga en webbplats graderats så att den kan stängas delvis om t.ex. endast en del av de produkter som säljs på den webbplats som fungerar som handelsplats strider mot bestämmelserna. Att stänga hela webbplatsen skulle vara sista utvägen. Webbssidornas huvudsakliga syfte är marknadsföring och försäljning av foder, och därför kan yttrandefriheten inte anses vara det skyddsintresse som primärt ska skyddas. På lagnivå kan det uppställas begränsningar för utövandet av de grundläggande fri- och rättigheterna. Användningsområdet för de grundläggande fri- och rättigheterna kan inskränkas t.ex. av andras grundläggande fri- och rättigheter eller av välgående samhällsintressen. För att trygga skyldigheten att främja befolkningens hälsa enligt 19 § 3 mom. i grundlagen och en sund livsmiljö enligt 20 § i grundlagen måste myndigheterna kunna förhindra marknadsföring av farligt foder eller foder som på något annat sätt väsentligt strider mot bestämmelserna också med metoder som begränsar yttrandefriheten.

Rättsskydd

I 21 § i grundlagen föreskrivs det om rättsskydd. Var och en har rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. I 64 § i lagförslaget finns det standardiserade bestämmelser om ändringsökande i beslut som fattas med stöd av lagen. På basis av det som beskrivits ovan kan kraven på rättsskydd anses bli tillgodosedda.

Utlämnande av uppgifter och skydd för personuppgifter

Utifrån skyddet för privatliv och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen har grundlagsutskottet bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få uppgifter trots sekretess och då noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt utskottet gälla behövliga uppgifter för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (GrUU 17/2016 rd).

Grundlagsutskottet har också ansett att rätten till information, som går före sekretessbestämmelserna, i sista hand går ut på att den myndighet som är berättigad till informationen i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av den sekretess som gäller den myndighet som innehar informationen. I 42 § i propositionen finns det bestämmelser om tillsynsmyndighetens rätt att trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Nödvändighetskravet kan anses uppfylla kraven i 10 § i grundlagen.

Det material som samlas in hos myndigheten i samband med utredningen av foderföretagarens tillförlitlighet har uppkommit i samband med uppgifter som innebär utövning av offentlig makt. På behandling av sådana uppgifter tillämpas de allmänna författningarna som gäller informationshantering, dvs. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och dataskyddslagen (1050/2018). Om det i samband med bedömningen av en aktörs tillförlitlighet framkommer personuppgifter i anknytning till fällande domar i brottmål eller överträdelse, tillämpas på behandlingen av dem kraven i artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt artikeln får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelse eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder enligt artikel 6.1 endast utföras under kontroll av myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. Ett fullständigt straffregister förs endast under kontroll av en offentlig myndighet.

Enligt den föreslagna 46 § ska Livsmedelsverket för kontrollen föra ett register över anmälningsskyldiga foderföretagare och laboratorier. I enlighet med artikel 4 i den allmänna dataskyddsförordningen ska Livsmedelsverket bestämma ändamålen med och medlen för behandlingen av personuppgifter och således vara den personuppgiftsansvarige som definieras i förordningen.

I 65 § i förslaget föreskrivs det om skydd för rapportörers identitet. Bestämmelsen avviker från 12 § 2 mom. i grundlagen, där det föreskrivs om offentlighet för handlingar som innehas av myndigheterna. Enligt momentet kan från kravet på offentlighet avvika genom lag och i 66 § föreskrivs om avvikelser från detta för genomförande av bestämmelsen i kontrollförordningen.

Påföljdsavgift

I 51 § i förslaget finns bestämmelser om administrativ påföljdsavgift som påförs foderföretagare om de inte iakttar bestämmelserna. Grundlagsutskottets vedertagna tolkning (se sammanfattningsvis GrUU 9/2012 rd, s. 2) är att en sådan avgift med avseende på 81 § i grundlagen varken är en skatt eller en avgift, utan en administrativ påföljd av sanktionskaraktär för en lagstridig gärning. Utskottet har i sak jämställt ekonomiska påföljder av straffkaraktär med straffrättsliga påföljder (GrUU 57/2010 rd, GrUU 4/2001 rd, GrUU 32/2005 rd, GrUU 55/2005 rd). De allmänna grunderna för administrativa påföljdsavgifter ska anges i lag i enlighet med 2 § 3 mom. i grundlagen, eftersom det innebär utövning av offentlig makt att ålägga en sådan påföljd. Utskottet har också ansett att det är fråga om betydande utövning av offentlig makt. I lagen måste det exakt och tydligt föreskrivas om grunderna för betalningsskyldigheten och avgiftens storlek, rättsskyddet för den betalningsskyldige och grunderna för verkställigheten av lagen (GrUU 32/2005 rd, GrUU 55/2005 rd). Dessutom har utskottet ansett att även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen, som framgår av grundlagens 8 §, inte direkt gäller administrativa påföljder kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte åsidosättas i ett sådant sammanhang.

Grundlagsutskottet har vid behandlingen av administrativa påföljder av straffkaraktär fäst vikt vid den s.k. ne bis in idem-regeln i artikel 4 i tilläggsprotokoll 7 till Europakonventionen. Regeln säger att ingen får lagföras eller straffas på nytt i en brottmålsrättegång i samma stat för ett brott för vilket han redan har blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och rättegångsordningen i denna stat (GrUU 9/2012 rd). Påföljdsbestämmelser ska i så fall tolkas i överensstämmelse med skydd mot självinkriminering med beaktande av bland annat Europadomstolens rättspraxis. Detta skydd är ett av kriterierna för en rättvis rättegång på det sätt som avses 21 § i grundlagen (se GrUU 39/2014 rd, s. 4/I och RP 309/1993 rd, s. 78/II).

Lagförslaget innehåller tillräckligt exakta bestämmelser om grunderna för betalningsskyldigheten och storleken i fråga om påföljdsavgiften inom foderkontrollen liksom även om rättsskyddet för den betalningsskyldige och verkställigheten av påföljdsavgiften och preskriptionen av verkställigheten. Verkställbarheten av påföljdsavgiften bestäms enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Den behöriga myndighetens beslut om en administrativ påföljdsavgift är verkställbart när det har vunnit laga kraft.

Enligt regeringens uppfattning överensstämmer förslagen med grundlagen, och den föreslagna lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan och eftersom de EU-förordningar som gäller foderbranschen innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Foderlag

I enlighet med riksdagens beslut

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är

- 1) att säkerställa kvaliteten, säkerheten och spårbarheten hos foder samt sakkunnig information om foder för att trygga djurhälsan och kvaliteten på animaliska livsmedel,
- 2) att främja verksamhetsförutsättningarna för foderföretagare inom lagens tillämpningsområde.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på foder och foderhantering, foderföretagare, laboratorier samt kontrollen i alla stadier av produktions-, tillverknings- och distributionskedjan, från primärproduktionen av fodret tills det släpps ut på marknaden och används.

Denna lag tillämpas inte på foder som används vid utfodring av djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål. Lagens 23 och 24 § tillämpas dock på ämnen som används i vetenskapliga experiment som fodertillsatser i foder för produktionsdjur och som inte har godkänts för ändamålet i fråga.

3 §

Europeiska unionens foderlagstiftning

Om inte något annat föreskrivs i någon annan lag, tillämpas denna lag också på tillsynen över efterlevnaden av följande rättsakter om foder, om bedrivande av verksamhet inom foderbranschen och om foderkontroll som antagits av Europeiska unionen och på tillsynen över efterlevnaden av rättsakter som utfärdats med stöd av dessa rättsakter:

1) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, nedan *allmänna livsmedelsförordningen*,

2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429

RP 200/2020 rd

och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), nedan *kontrollförordningen*,

3) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 om fastställande av krav för foderhygien, nedan *foderhygienförordningen*,

4) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 om fodertillsatser, nedan *tillsatsförordningen*,

5) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter), nedan *förordningen om animaliska biprodukter*,

6) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG,

7) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder, nedan *förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder*,

8) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1830/2003 om spårbarhet och märkning av genetiskt modifierade organismer och spårbarhet av livsmedel och foderprodukter som är framställda av genetiskt modifierade organismer och om ändring av direktiv 2001/18/EG, nedan *GMO-spårbarhetsförordningen*,

9) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer,

10) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati, nedan *TSE-förordningen*,

11) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen,

12) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2009 om utsläppande på marknaden och användning av foder, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 och om upphävande av rådets direktiv 79/373/EEG, kommissionens direktiv 80/511/EEG, rådets direktiv 82/471/EEG, 83/228/EEG, 93/74/EEG, 93/113/EG och 96/25/EG samt kommissionens beslut 2004/217/EG, nedan *förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder*,

13) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien,

14) Kommissionens förordning (EU) nr 68/2013 om en förteckning över foderråvaror,

15) rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91,

16) Kommissionens förordning (EU) 2020/354 om upprättande av en förteckning över avsedda användningsområden för foder avsett för särskilda näringsbehov och om upphävande av direktiv 2008/38/EG, nedan *förordningen om särskilda näringsbehov*.

4 §

Förhållandet till annan lagstiftning

Bestämmelser om import av foder från stater utanför Europeiska unionen och om kontrollen av denna import finns förutom i denna lag även i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor ([1277/2019](#)). Bestämmelser om grunderna för bedömningen av strålsäkerheten i fråga om

foder finns i strålskyddslagen (859/2018). Bestämmelser om innesluten användning och avsiktlig utsättning i miljön av genetiskt modifierade organismer samt om ibruktagande av och verksamhet vid anläggningar och lokaler för hantering av genetiskt modifierade organismer finns i gentekniklagen (377/1995). Bestämmelser om tillverkning, import, distribution och försäljning av läkemedel samt annan överlåtelse till förbrukning finns i läkemedelslagen (395/1987). I lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014) föreskrivs det om användning av och tillsyn över läkemedel och andra ämnen som är avsedda för behandling av djur samt om redskap som är avsedda att användas vid medicinsk behandling av djur och om tillsynen över dessa redskap. I lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (497/2013) föreskrivs det om krav som ställs på verksamhetsutövare och anläggningar inom sektorn samt om tillståndsbeviljande och tillsyn.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *foder* foder enligt artikel 3.4 i allmänna livsmedelsförordningen,
- 2) *foderråvaror* foderråvaror enligt artikel 3.2 g i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder,
- 3) *foderblandning* foderblandning enligt artikel 3.2 h i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder,
- 4) *foderparti* foderparti enligt artikel 3.2 r i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder,
- 5) *fodertillsatser* fodertillsatser enligt artikel 2.2 a i tillsatsförordningen,
- 6) *genetiskt modifierat foder* foder enligt artikel 2.7 i förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder,
- 7) *foderläkemedel* sådana blandningar av ett eller flera veterinärmedicinska läkemedel och foder som har färdigställts för utsläppande på marknaden och som på grund av sina botande eller förebyggande egenskaper eller övriga medicinska egenskaper är avsedda att ges till djur utan vidare bearbetning,
- 8) *foder för särskilda näringsbehov* foder för särskilda näringsbehov enligt artikel 3.2 o i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder,
- 9) *skadliga ämnen, produkter och organismer* sådana ämnen, produkter och organismer i foder som kan förorsaka hälsofara för djur eller via animaliska produkter för människor eller fara för miljön,
- 10) *etikett* etikett enligt artikel 3.2 t i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder,
- 11) *foderföretagare* fysiska eller juridiska personer som utför vilket som helst stadium i fodrets produktions-, tillverknings- och distributionskedja samt företagare som producerar, tillverkar eller lagrar foder för utfodring av de livsmedelsproducerande djur de äger eller innehar; med foderföretagare avses dock inte företagare som enbart
 - a) bedriver privat produktion, tillverkning eller lagring av foder i hemmet för utfodring av livsmedelsproducerande djur som är avsedda för privat konsumtion,
 - b) levererar primärprodukter som de producerat på en areal på högst tre hektar per år direkt till en lokal gårdsbruksenhet för vidareanvändning,
 - c) bedriver fiskevårdande fiske eller fritidsfiske,
 - d) bedriver detaljhandel med sällskapsdjursfoder,
- 12) *primärproduktion av foder* primärproduktion av foder enligt artikel 3 f i foderhygienförordningen,
- 13) *primärproducent av foder* den som bedriver verksamhet enligt artikel 5.1 a–c i foderhygienförordningen,

14) *stadier i produktions-, tillverknings- och distributionskedjan* alla stadier från primärproduktion till leverans av fodret till slutkonsumenten,

15) *anläggning* en enhet som genomför vilket som helst av stadierna i produktions-, tillverknings- och distributionskedjan i ett foderföretag,

16) *egenkontroll* foderföretagarens eget kontrollsystem genom vilket företagaren strävar efter att försäkra sig om att fodret och foderhanteringen uppfyller krav som ställs i bestämmelserna,

17) *prov* en samling av ett eller flera stickprov som har tagits från det undersökta foderpartiet eller en del av det,

18) *avgångsland* det land från vilket foderpartiet importeras till Finland,

19) *beräkningsmetoder* Naturresursinstitutets formler med konstanter, i fodertabellen angivna koefficienter för smältbarhet och i fråga om idisslarfoder även mängden protein som sönderdelas,

20) *utsläppande på marknaden* utsläppande på marknaden av foder enligt artikel 3.8 i allmänna livsmedelsförordningen,

21) *spårbarhet* möjlighet att spåra foder genom alla stadier i produktions-, tillverknings- och distributionskedjan och följa det genom dessa stadier,

22) *handel på den inre marknaden* införsel till Finland från andra medlemsstater i Europeiska unionen eller utförsel från Finland till andra medlemsstater i Europeiska unionen,

23) *salmonellabakterie* alla bakterier som hör till släktet Salmonella,

24) *produktionsdjur* djur som avses i artikel 3.6 i förordningen om animaliska biprodukter,

25) *särskilt riskbenäget foder* foder som enligt anmälningar via det system för snabb varning för livsmedel och foder som avses i artikel 50 i allmänna livsmedelsförordningen eller enligt vetenskapliga riskbedömningar är förenat med en större risk för salmonella än andra foder.

Vad som i denna lag föreskrivs om Europeiska unionen eller Europeiska unionens medlemsstater gäller också Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och dess stater.

2 kap.

Krav som gäller foder

6 §

Allmänna kvalitetskrav för foder

Foder ska uppfylla kraven enligt denna lag och Europeiska unionens foderlagstiftning och vara oförfalskade, av god kvalitet och säkra samt lämpliga som näring för djur. Bestämmelser om allmänna krav på fodersäkerhet finns också i artiklarna 11 och 15 i allmänna livsmedelsförordningen och bestämmelser om särskilda krav på foder som exporteras från gemenskapen i artikel 12 i den förordningen.

Foder får inte innehålla skadliga ämnen, produkter eller organismer så att användningen av det kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön, eller ge upphov till kvalitetsfel hos animaliska produkter. Det får inte förekomma salmonellabakterier i foder.

Bestämmelser om de tillåtna maximihalterna av skadliga ämnen och produkter i djurfoder finns i kommissionens förordningar om ändring av bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/32/EG om främmande ämnen och produkter i djurfoder.

7 §

Foderråvaror

Foderråvaror ska till sin kvalitet och sammansättning samt sina övriga egenskaper vara lämpade för utfodring av djur.

RP 200/2020 rd

Europeiska unionen publicerar en gemenskapsförteckning över foderråvaror enligt artiklarna 24 och 26 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder.

8 §

Foder för särskilda näringsbehov

Foder för särskilda näringsbehov ska till sin kvalitet och sammansättning samt sina övriga egenskaper vara lämpade för att tillgodose särskilda näringsbehov hos djur.

Endast sådana foder för särskilda näringsbehov får släppas ut på marknaden vars användningsområden och viktigaste näringsegenskaper motsvarar det syfte som avses i förteckningen över användningsområden för foder avsett för särskilda näringsbehov.

Bestämmelser om förteckningen över användningsändamål för foder avsett för särskilda näringsbehov och de allmänna kraven på dessa foder finns i artikel 10 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder och i förordningen om särskilda näringsbehov.

9 §

Fodertillsatser

Bestämmelser om godkännande och utsläppande på marknaden av fodertillsatser finns i artiklarna 3—5 i tillsatsförordningen.

10 §

Genetiskt modifierade foder

Bestämmelser om godkännande och utsläppande på marknaden av foder som omfattas av förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder finns i artiklarna 17–19 i den förordningen.

Närmare bestämmelser om de nationella kontaktmyndigheter, den säkerhetsbedömning av genetiskt modifierade foder och utformningen av den nationella ståndpunkten i fråga om godkännande av genetiskt modifierade foder som förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder förutsätter utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Foderblandningar

Foderblandningar ska till sin kvalitet och sammansättning samt sina övriga egenskaper vara lämpade för utfodring av djur. Foderblandningar får innehålla endast sådana foder som avses i 7—10 § och som uppfyller föreskrivna krav.

12 §

Foderläkemedel

För tillverkning av foderläkemedel får användas endast sådana läkemedel som är godkända i enlighet med Europeiska unionens centraliserade förfarande eller för vilka Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet med stöd av läkemedelslagen har beviljat försäljnings-tillstånd eller annat tillstånd för utlämnande till konsumtion.

Den som tillverkar och släpper ut foderläkemedel på marknaden ska föra journal över uppgifter om tillverkning och överlåtelser. Foderläkemedel ska lagras, förpackas och transporteras på behörigt sätt.

Tillverkare och återförsäljare får överlåta foderläkemedel endast med stöd av ett av en veterinär utskrivet recept på foderläkemedel till den som äger eller innehar djuret.

På foderläkemedel tillämpas utöver bestämmelserna i 1—3 mom. de bestämmelser som gäller foderblandningar.

Närmare bestämmelser om krav som gäller tillverkning, bokföring över tillverkning och överlåtelser, ordnande av verksamheten, förskrivning och överlåtelse samt import i fråga om foderläkemedel utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

13 §

Allmänna krav som gäller information om foder

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag om information som ska ges om foder ska det på foderförpackningar, etiketter och medföljande dokument samt i broschyrer, reklamer och annars i samband med marknadsföringen och presentationen av fodret ges sanningsenlig och tillräcklig information om fodret.

Bestämmelser om principerna för tillåtna påståenden i märkning och presentation av foderråvaror och foderblandningar finns i artikel 13 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder.

14 §

Krav på märkning av foder

Bestämmelser om obligatoriska märkningsuppgifter för foderråvaror och foderblandningar och om presentation av märkningsuppgifterna finns i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder, TSE-förordningen, förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder, GMO-spårbarhetsförordningen och förordningen om animaliska biprodukter. Även andra uppgifter om foderråvaror och foderblandningar kan lämnas förutsatt att de allmänna principerna i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder följs och att uppgifterna är entydiga och mätbara och kan motiveras. Bestämmelser om märkningskraven för fodertillsatser och förblandningar finns i tillsatsförordningen.

För foderblandningar för sällskapsdjur får foderråvarans särskilda namn ersättas med namnet på den kategori foderråvaran tillhör i enlighet med artikel 17 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder.

Bestämmelser om märkning av icke tillåtna foderråvaror och foderblandningar finns i artikel 20 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder.

Märkningar av foder som är direkt eller indirekt avsedda för slutanvändare ska göras åtminstone på finska och svenska. På foder som endast säljs i enspråkiga kommuner får dock enspråkiga märkningar på kommunens språk användas. I tvåspråkiga kommuner får märkningarna på foder som har förpackats på försäljningsstället, på foder i lösvikt som en fodertillverkare levererar direkt till slutanvändaren och på foder som en foderföretagare inom primärproduktionen levererar till en annan foderföretagare inom primärproduktionen göras på slutanvändarens språk, antingen finska eller svenska.

Energi- och proteinvärden hos foderråvaror och foderblandningar ska bygga på de beräkningsgrunder som Naturresursinstitutet har publicerat, om inte något annat föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning.

RP 200/2020 rd

Närmare bestämmelser om bestämning av, lämnande av information om och märkning av energi- och proteinvärden hos foderråvaror och foderblandningar samt om kategorier av foderråvaror i fråga om foderblandningar för sällskapsdjur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Krav på förpackning av foder

Foder ska vara förpackade på ett säkert och med beaktande av produktens egenskaper lämpligt sätt.

Bestämmelser om förpackningskraven för foderråvaror och foderblandningar finns i artikel 23 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder och bestämmelser om förpackningskraven för fodertillsatser och förblandningar finns i artikel 16 i tillsatsförordningen.

16 §

Temporära begränsningar

Livsmedelsverket har rätt att meddela ett temporärt föreläggande genom vilket tillverkning, utsläppande på marknaden, användning, import eller export av ett foder förbjuds eller begränsas samt genom vilket det bestäms att förbjudna foder dras bort från marknaden och avlägsnas från lagren på primärproduktionsställena och hos övriga innehavare, om det finns grundad anledning att anta att fodret kan orsaka allvarlig fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön.

Livsmedelsverket får i enskilda fall ge tillstånd att avvika från de förbud och begränsningar som avses i 1 mom., om det kan säkerställas att det foder som tillståndet gäller inte medför fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön.

3 kap.

Krav som gäller bedrivande av verksamhet

17 §

Ordnanande av verksamhet

En foderföretagare är skyldig att ordna sin verksamhet så att de krav på verksamheten och fodret som föreskrivs i Europeiska unionens foderlagstiftning samt i denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den uppfylls.

En foderföretagare ska ha lämpliga lokaler, anordningar och redskap för de olika stadierna i produktions-, tillverknings-, och distributionskedjan. Vid bearbetning, användning, transport och lagring av foder ska tillräcklig omsorgsfullhet och varsamhet iakttas i syfte att förebygga negativa effekter i fråga om hälsan, säkerheten och miljön.

Vid export av foder till en stat utanför Europeiska unionen är det foderföretagarens ansvar att utreda och uppfylla de importkrav och eventuella krav i fråga om transitering som den mottagande statens myndigheter har ställt.

Närmare bestämmelser om kraven i fråga om bearbetning, användning, transport och lagring av foder, om foderföretagarnas egenkontroll, de undersökningar som ska utföras inom ramen för kvalitetssäkringen och om åtgärder när sådant foder påträffas som inte uppfyller bestämmelserna utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

18 §

Foderföretagares tillförlitlighet

En foderföretagare ska vara tillförlitlig. Företagaren anses inte vara tillförlitlig om företagaren

1) under tre år före bedömningen i sin näringsverksamhet upprepade gånger har visat uppenbar likgiltighet för att trygga fodersäkerheten,

2) under tre år före bedömningen upprepade gånger eller i betydande grad har försummat sina registrerings-, anmälnings- eller betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som Tullen tar ut, eller

3) enligt utmätning eller annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder.

Om foderföretagaren är en juridisk person gäller kravet på tillförlitlighet verkställande direktören och dennes ställföreträdare, medlemmar och suppleanter i styrelsen, medlemmar och suppleanter i förvaltningsrådet och jämförbara organ samt ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller även personer som direkt eller indirekt innehar minst 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag.

För bedömning av tillförlitligheten kan de omständigheter som avses i 1 mom. utredas för sådana registrerade företag och organisationer som avses i 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) och som har en direkt eller indirekt koppling till en foderföretagare eller till personer som avses i 2 mom. i denna paragraf.

Livsmedelsverket kan av Enheten för utredning av grå ekonomi i fråga om en företagare begära en sådan fullgöranderapport som avses i 5 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010).

19 §

Anmälningskyldighet för foderföretagare

En foderföretagare ska i enlighet med artikel 9 i foderhygienförordningen för registrering göra en skriftlig anmälan till Livsmedelsverket om verksamheten, betydande förändringar i den och upphörande med verksamheten.

Av anmälan ska framgå

1) företagarens namn och adress samt annan kontaktinformation anläggningsvis,

2) företagarens företags- och organisationsnummer, eller om sådant saknas, personbeteckning eller lägenhetssignum,

3) uppgifter om verksamhetens art eller betydande förändringar i verksamheten.

En foderföretagare ska en gång per år lämna uppgifter till Livsmedelsverket på det sätt som verket begär om foder som har använts vid tillverkningen och foder som tillverkats. I anmälan ska också foder som importerats och foder som exporterats specificeras.

Närmare bestämmelser om de uppgifter i fråga om verksamhetens art som ska meddelas och om anmälningsförfarandet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

20 §

Godkännande av foderföretagare

En foderföretagare ska innan verksamheten inleds hos Livsmedelsverket ansöka om godkännande av verksamheten, om avsikten är att bedriva verksamhet enligt artikel 10 i foderhygien-

förordningen eller enligt punkt 10 i avsnittet "lokaler och utrustning" i bilaga II till den förordningen, verksamhet som kräver godkännande enligt bilaga IV till TSE-förordningen eller artikel 8.2 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder, verksamhet enligt punkt 1 i bilaga VIII till förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder, eller tillverkning eller utsläppande på marknaden av foderläkemedel. Bestämmelser om förutsättningarna för godkännande enligt foderhygienförordningen finns i artikel 13 i den förordningen och om förutsättningarna för godkännande enligt TSE-förordningen i bilaga IV till den förordningen.

Av en ansökan om godkännande ska framgå

- 1) företagarens namn och adress samt annan kontaktinformation anläggningsvis,
- 2) företagarens företags- och organisationsnummer, eller om sådant saknas, personbeteckning eller lägenhetssignum,
- 3) uppgifter om verksamhetens art eller betydande förändringar i verksamheten,
- 4) tidpunkten då verksamheten eller verksamheten i ändrad form avses bli inledd.

Även betydande förändringar i en godkänd anläggnings verksamhet ska vara godkända innan den ändrade verksamheten inleds. En företagare ska ge tillsynsmyndigheten tillfälle att inspektera produktionsenheter och andra lokaler innan verksamheten inleds.

En foderföretagare ska godkännas om de krav som ställs i foderhygienförordningen och TSE-förordningen är uppfyllda. Ett godkännande kan utfärdas villkorligt i enlighet med artikel 13.2 i foderhygienförordningen. För en godkänd företagare kan uppställas krav, begränsningar och andra villkor som gäller verksamheten i syfte att förebygga fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas i en ansökan om godkännande av en företagare och om ansökningsförfarandet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

21 §

Krav som gäller journaler och spårbarhet

En foderföretagare ska föra journal över uppgifter som har att göra med verksamheten och ur vilken de uppgifter som behövs med tanke på tillsynen och fodrets spårbarhet vid behov kan klarläggas. Bestämmelser om skyldigheten att föra journal finns också i artikel 18.2 och 18.3 i allmänna livsmedelsförordningen, i bilagorna I och II till foderhygienförordningen samt i artikel 22 till förordningen om animaliska biprodukter. Skyldigheten att föra journal gäller uppgifter med hjälp av vilka foder kan spåras samt användningen av produktionsinsatser och kontrollen av produktionsprocesserna kan följas.

Närmare bestämmelser om journalens innehåll, uppläggning och bevarande utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

22 §

Foderföretagarens skyldighet att lämna uppgifter

Om en foderföretagare har skäl att misstänka att det foder som företagaren har släppt ut på marknaden eller använder inte uppfyller kraven på säkerhet eller om det vid egenkontrollen upptäcks att de högsta tillåtna halterna av skadliga ämnen, produkter eller organismer har överskridits, ska företagaren omedelbart informera Livsmedelsverket. För att undvika riskerna med foder som har släppts ut på marknaden, ska den foderföretagare som släppt ut fodret på marknaden omedelbart meddela salmonellaobservationer till den aktör som har mottagit fodret. En företagare som använder foder ska omedelbart informera fodertillverkaren om det för en sådan anläggning som avses i artikel 4.27 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429

om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag") har fattats ett beslut om förhindrade av spridning av sjukdom på grund av misstankar om salmonella eller ett konstaterat fall av salmonellasmitta.

En foderföretagare ska utan dröjsmål underrätta Livsmedelsverket om undersökningsresultat som tyder på foder som inte uppfyller bestämmelserna, om undersökningen har gjorts av ett i 37 § avsett laboratorium, och ge laboratoriet anvisningar för att sända i 35 § avsedda anmälningar och sammandrag.

Närmare bestämmelser om anmälningarna får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelser om tillbakadragning av foder som inte uppfyller bestämmelserna, men som redan har släppts ut på marknaden, finns i artikel 20 i allmänna livsmedelsförordningen.

23 §

Tillstånd att använda icke-godkända fodertillsatser

Företagare som i utfodringen av produktionsdjur i vetenskapliga experiment som fodertillsats har för avsikt att använda ett ämne som inte har godkänts för ändamålet i fråga ska ansöka om tillstånd för detta av Livsmedelsverket. Livsmedelsverket får bevilja tillståndet, om det för godkännande av ämnet som fodertillsats krävs att ämnets effekt påvisas i produktionsexperiment. Tillstånd beviljas, om bedömningen är att experimentet sannolikt inte har skadliga verkningar för människors eller produktionsdjurs hälsa eller för miljön.

Den som ansöker om tillstånd ska utse en ansvarsperson för experimentet. Sökanden ska till tillståndsansökan foga en experimentplan med uppgifter om det ämne som ska användas, dess användningssyfte, den mängd som ska användas, vilka produktionsdjur som ska användas i experimentet, utformningen av experimentet och experimentets varaktighet.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid ansökan om tillstånd och om innehållet i ansökan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

24 §

Avbrytande av vetenskapligt experiment

Ett i 23 § avsett experiment ska avbrytas, om det under experimentets gång framgår att ämnet har sådana betydande skadliga verkningar för människors eller produktionsdjurs hälsa eller för miljön som inte kunde förutses när tillståndet att använda ämnet beviljades. Ansvarspersonen för experimentet ska utan dröjsmål underrätta Livsmedelsverket om att experimentet avbrutits.

4 kap.

Myndigheterna och deras uppgifter

25 §

Jord- och skogsbruksministeriet

Jord- och skogsbruksministeriet sörjer för den allmänna styrningen och uppföljningen av verkställigheten av denna lag och Europeiska unionens foderlagstiftning.

Jord- och skogsbruksministeriet utser nationella referenslaboratorier i enlighet med artikel 100 i kontrollförordningen.

RP 200/2020 rd

26 §

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket

- 1) planerar, styr och utvecklar foderkontrollen på nationell nivå,
 - 2) svarar för den riksomfattande tillsynen över verkställigheten och efterlevnaden av denna lag och av Europeiska unionens foderlagstiftning,
 - 3) sköter den riksomfattande informationen och det årliga offentliggörandet av kontrollresultaten,
 - 4) utarbetar kontrollplaner och rapporter om genomförande av kontrollen,
 - 5) utser och godkänner laboratorier på ansökan,
 - 6) övervakar att de laboratorier som avses i 32 och 34 § iakttar foderbestämmelserna,
 - 7) utfärdar exportintyg,
 - 8) beviljar tillstånd för icke-godkända ämnen som i vetenskapliga experiment används som fodertillsats i foder,
 - 9) är en sådan nationell kontaktpunkt i systemet för snabb varning som avses i artikel 50 i allmänna livsmedelsförordningen,
 - 10) utvärderar de nationella riktlinjer för god praxis som avses i artikel 21 i foderhygienförordningen,
 - 11) för en sådan förteckning över anläggningar i tredjeländer som avses i artikel 24 i foderhygienförordningen,
 - 12) svarar för den i artikel 5.4 i kontrollförordningen avsedda utbildningen av personer som utför offentlig kontroll,
 - 13) svarar för sådan samordning och sådana kontakter med kommissionen och övriga medlemsstater som avses i artikel 4.2 b i kontrollförordningen,
 - 14) utser fysiska personer till vilka vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen har delegerats med stöd av artikel 28 i kontrollförordningen,
 - 15) är ett sådant förbindelseorgan mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter som avses i artikel 103 i kontrollförordningen,
 - 16) ansvarar för upprättandet av en sådan riksomfattande beredskapsplan inför exceptionella situationer som avses i artikel 115 i kontrollförordningen och lämnar in den och ändringar i den till jord- och skogsbruksministeriet.
- Dessutom svarar Livsmedelsverket för de uppgifter som enligt Europeiska unionens foderlagstiftning ska skötas av den behöriga myndigheten, om inte en viss uppgift enligt denna lag har överförs på en annan myndighet.

27 §

Närings-, trafik- och miljöcentralerna

Närings-, trafik- och miljöcentralerna utöver jämsides med Livsmedelsverket tillsyn över foder inom sina egna verksamhetsområden.

28 §

Regionförvaltningsverken

Regionförvaltningsverken utövar jämsides med Livsmedelsverket tillsyn över foderläkemedel inom sina egna verksamhetsområden.

RP 200/2020 rd

29 §

Tullen

Tullen utövar jämsides med Livsmedelsverket tillsyn över exporten av annat foder än foder av animaliskt ursprung samt förekomsten av salmonellabakterier i samband med import av särskilt riskbenäget foder.

30 §

Auktoriserade inspektörer

Livsmedelsverket kan skriftligen utse en utomstående fysisk person till att utföra särskilt angivna uppgifter som anknyter till den offentliga kontrollen i enlighet med artiklarna 28 och 30 i kontrollförordningen (auktoriserad inspektör). De administrativa beslut som inspektionerna eventuellt ger anledning till ska fattas av Livsmedelsverket.

På auktoriserade inspektörer tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppdrag enligt denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

På auktoriserade inspektörer som sköter de uppgifter som avses i 1 mom. tillämpas förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003), lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) och lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019). Bestämmelser om offentlighet för handlingar som lämnas till auktoriserade inspektörer och handlingar som de upprättar, inspektörernas tystnadsplikt och hur offentligheten för handlingar förverkligas finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

En auktoriserad inspektör ska visa upp ett skriftligt intyg över sitt bemyndigande om foderföretagaren kräver det.

31 §

Export av foder

Livsmedelsverket utfärdar på begäran av foderföretagaren exportintyg för foder, om det går att säkerställa att de uppgifter som ska intygas är korrekta och de krav som den mottagande staten har ställt för intyg uppfylls, samt deltar vid behov i utredningen av sådana myndighetskrav som avses i 17 § 3 mom., om inte dessa krav kan klarläggas på något annat sätt. Dessutom deltar Livsmedelsverket vid behov i utarbetandet av sådana dokument som krävs för att få tillträde till och stanna kvar på fodermarknaden och i annat utredningsarbete.

Livsmedelsverket kan avbryta sitt deltagande i skötseln av dessa uppgifter om det inte längre finns förutsättningar för att fortsätta utredningsarbetet.

5 kap.

Laboratorier

32 §

Officiella laboratorier och undersökning av myndighetsprov

De prov som tillsynsmyndigheten tagit eller låtit ta för tillsynen enligt denna lag ska undersökas hos Livsmedelsverket eller i ett av Livsmedelsverket utsett officiellt laboratorium i Finland

RP 200/2020 rd

eller i en annan medlemsstat i Europeiska unionen. De laboratorier som undersöker prov ska uppfylla kraven i kontrollförfordningen. Laboratoriet kan också ha en mobil verksamhetsenhet.

33 §

Undersökning av egenkontrollprov

De egenkontrollprov som lagstiftningen förutsätter och som tas med tanke på salmonella ska undersökas i ett sådant laboratorium för egenkontroll som godkänts av Livsmedelsverket, hos Livsmedelsverket eller i ett officiellt laboratorium som utsetts av Livsmedelsverket. Laboratoriet kan också ha en mobil verksamhetsenhet.

Bestämmelser om undersökning av egenkontrollprov med avseende på dioxin finns i bilaga II till foderhygienförfordningen.

34 §

Godkännande av laboratorier för egenkontroll

Förutsättningen för att ett egenkontrolllaboratorium ska godkännas är att dess kompetens har påvisats genom ackreditering eller med ackreditering jämförbar bedömning av kompetens i enlighet med lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005). Kompetensen hos ett bedömt laboratorium ska bedömas på nytt minst vart tredje år.

Om ett laboratorium inte uppfyller kraven i 1 mom., men bristerna inte äventyrar undersökningarnas tillförlitlighet, kan Livsmedelsverket godkänna laboratoriet för viss tid. Laboratoriet ska inom utsatt tid avhjälpa bristerna och ansöka om slutligt godkännande.

För ett godkänt laboratorium kan det ställas krav, begränsningar och andra villkor som gäller verksamheten i syfte att förebygga fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön.

Närmare bestämmelser om de standarder som beskriver godkända laboratorier och om de krav som ställs på laboratoriernas kvalitetssystem och om övriga krav för godkännande av laboratorier utfärdas genom förordning av statsrådet.

35 §

Anmälningsskyldighet för officiella laboratorier och godkända laboratorier för egenkontroll

Ett officiellt laboratorium och ett godkänt laboratorium för egenkontroll ska utan dröjsmål underrätta sin uppdragsgivare om undersökningsresultat som tyder på foder som inte uppfyller bestämmelserna och Livsmedelsverket om undersökningar och undersökningsresultat som hänför sig till uppföljning och övervakning av sjukdomar eller infektioner som direkt eller indirekt kan överföras mellan djur och människor.

Ett officiellt laboratorium och ett godkänt laboratorium för egenkontroll ska sända de mikrobstammar som isolerats i undersökningar till ett nationellt referenslaboratorium samt på Livsmedelsverkets begäran lämna verket ett sammandrag av de i 32 och 33 § avsedda undersökningar som laboratoriet utfört och om undersökningsresultaten. Sammandragen av de undersökningar som avses i 33 § och av undersökningsresultaten får inte innehålla personuppgifter eller identifieringsuppgifter om tillsynsobjekt.

RP 200/2020 rd

Ett officiellt laboratorium och ett godkänt laboratorium för egenkontroll ska utan dröjsmål underrätta Livsmedelsverket om det görs betydande ändringar i verksamheten, om verksamheten avbryts och om verksamheten upphör.

Närmare bestämmelser om innehållet i och lämnande av anmälningar och sammandrag och om sändande av mikrobstammar utfärdas genom förordning av statsrådet.

36 §

Nationella referenslaboratoriernas anmälningskyldighet

Ett nationellt referenslaboratorium ska på begäran lämna Livsmedelsverket och Institutet för hälsa och välfärd sådan information som behövs för epidemiologisk uppföljning och dessutom lämna Livsmedelsverket sådan information om mikrobstammar enligt 35 § 2 mom. som behövs för styrning av tillsynen. Informationen till Institutet för hälsa och välfärd får inte innehålla identifieringsuppgifter om tillsynsobjekt.

Närmare bestämmelser om innehållet i och lämnande av anmälningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

37 §

Utsedda laboratorier

Livsmedelsverket kan utse ett laboratorium i en annan medlemsstat i Europeiska unionen för att undersöka sådana egenkontrollprov som krävs enligt lagstiftningen och som tagits med tanke på salmonella.

Livsmedelsverket utser ett sådant laboratorium som avses i 1 mom. på ansökan av en foderföretagare. Förutsättningen för att ett laboratorium ska utses är att laboratoriet uppfyller kraven i artikel 12.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen med avseende på kvalitetssäkringssystem och att kvalitetssäkringssystemet har verifierats av det behöriga organet i medlemsstaten i fråga.

Ansökan behöver inte göras om laboratoriet uppfyller kraven i artikel 37.4 e i kontrollförordningen.

Närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet och om hur laboratorierna ska utses får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

6 kap.

Tillsyn

38 §

Organisering av offentlig kontroll

Foder och foderföretagare ska kontrolleras objektivt och regelbundet. Kontrollen ska effektiviseras om det kan misstänkas att fodret eller foderföretagarens verksamhet inte uppfyller de krav som anges i Europeiska unionens foderlagstiftning eller i denna lag eller bestämmelser

som utfärdats med stöd av den. Kontrollåtgärderna ska vara ändamålsenliga och ska på ett lämpligt sätt omfatta alla stadier i produktions-, tillverknings- och distributionskedjan för foder, från primärproduktionen av fodret tills det släpps ut på marknaden och används.

Närmare bestämmelser om organisering av kontrollen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

39 §

Förhandsanmälan om och provtagning av särskilt riskbenäget foder

Innan en foderföretagare tar emot ett parti särskilt riskbenäget foder som importeras från en stat utanför Europeiska unionen ska företagaren med tanke på eventuell provtagning lämna en anmälan till Livsmedelsverket.

Av förhandsanmälan ska framgå

- 1) importörens namn och adress,
- 2) importörens företags- eller organisationsnummer eller, om importören inte har ett sådant, personbeteckning eller lägenhetsnummer,
- 3) fodrets namn och typ,
- 4) foderpartiets storlek,
- 5) avgångsland,
- 6) tid för ankomsten till finskt territorium och ankomstort,
- 7) importsätt.

Foder som importeras kan, om Livsmedelsverket så bestämmer, förvaras under Tullens uppsikt på ett av Livsmedelsverket godkänt ställe tills verket har fått tillräcklig utredning om att de krav som anges i Europeiska unionens foderlagstiftning samt i denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den är uppfyllda.

Närmare bestämmelser om när och hur foderföretagare ska göra förhandsanmälan till Livsmedelsverket om foderpartier som avses i 1 mom. och om hur provtagning och annan importkontroll ska utföras utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

40 §

Livsmedelsverkets kontrollplan och rapportering

För att styra och samordna foderkontrollen utarbetar Livsmedelsverket en riksomfattande kontrollplan som ett led i den fleråriga nationella kontrollplan som avses i artikel 109 i kontrollförordningen. Dessutom utarbetar Livsmedelsverket en årlig kontrollplan för organiseringen av foderkontrollen samt en rapport om genomförandet av foderkontrollen.

I den årliga kontrollplanen ska innehållet i kontrollerna samt antalet kontroller av tillsynsobjekten anges. I planen ska dessutom grunderna för riskbedömningen av tillsynsobjekten och för utvärderingen av genomförandet av planen anges.

Den årliga rapporten ska inbegripa resultaten av analysen av foderprov och en sammanställning av andra resultat som är väsentliga för kontrollen, betydande förändringar, antalet konstaterade överträdelser och deras art samt de åtgärder som förelagts med anledning av överträdelserna. Rapporteringen ska också inbegripa uppgifter om fodrets ursprung samt statistik över det foder som har använts vid tillverkningen i Finland och det foder som har tillverkats här, med det foder som har importerats och exporterats specificerat separat, samt uppgift om mängderna av dessa foder.

Livsmedelsverket ska lämna jord- och skogsbruksministeriet kontrollplanen för det innevarande året före utgången av mars månad varje år samt rapporter om kontrollen under det föregående kalenderåret före utgången av juni månad varje år.

41 §

Myndighetens rätt att utföra inspektioner

Tillsynsmyndigheten och auktoriserade inspektörer har för den offentliga kontrollen rätt att vidta åtgärder som föreskrivs i denna lag och i Europeiska unionens lagstiftning, få tillträde till lokaler där foder och handlingar som gäller foder hanteras, används eller förvaras, inspektera transportmedel, foderföretagarens journal och i 21 § avsedda journaler, avgiftsfritt ta behövliga prov av foder och vid behov ge uppmaningar att iaktta foderbestämmelserna. Företagaren ska få ett intyg över provtagningen.

I ett tillsynsobjekt som är beläget i utrymmen som används för boende av permanent natur får en inspektion göras för att uppfylla de krav på offentlig kontroll som ställs i artiklarna 9, 10 och 14 i kontrollförordningen, om en inspektion är nödvändig för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller. Sådana inspektioner får endast göras av en behörig tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndigheten får utan att identifiera sig beställa prov på foder som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation. Proven får användas i den offentliga kontrollen. Efter att ha fått provet ska tillsynsmyndigheten meddela företagaren att provet har beställts för offentlig kontroll. Företagaren har rätt att på egen bekostnad få ett andra sakkunnigutlåtande om provet.

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. om finska myndigheters rätt att utföra inspektioner gäller också inspektörer som avses i Europeiska unionens lagstiftning och i internationella avtal som är bindande för Finland, om den förpliktelse som binder Finland förutsätter detta. Tillsynsmyndigheten ska vid dessa inspektioner samarbeta med dessa inspektörer.

Närmare bestämmelser om provtagning och undersökningen av prov samt om inspektions- och kontrollförfarandet i övrigt får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

42 §

Myndighetens rätt att få information

Tillsynsmyndigheten och Europeiska unionens inspektörer har trots sekretessbestämmelserna rätt att av statliga och kommunala myndigheter, de som sköter offentliga uppdrag, foderföretagare samt sådana i 5 § 11 punkten avsedda aktörer som inte betraktas som foderföretagare få de uppgifter som är nödvändiga för kontrollen. Även de auktoriserade inspektörerna har trots sekretessbestämmelserna rätt att av de aktörer som avses ovan få de uppgifter som är nödvändiga för kontrollen.

Tillsynsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om hur foderföretagaren skött registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter samt om foderföretagarens verksamhet, ekonomi och kopplingar som är nödvändiga för att klargöra den tillförlitlighet som avses i 18 § eller för avbrytande eller återkallelse av registreringen eller godkännande i enlighet med 54 §.

43 §

Handräckning

Polisen och Tullen är skyldiga att ge tillsynsmyndigheten handräckning för utförande av tillsynsuppdrag. Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011) och bestämmelser om Tullens handräckning finns i 100 § i tullagen (304/2016).

44 §

Myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut information

Tillsynsmyndigheten får trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ till en annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag lämna ut sådan information om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning och företagshemligheter som tillsynsmyndigheten fått vid skötseln av de uppgifter som avses i denna lag, om informationen är nödvändig för skötseln av de uppgifter myndigheten eller den som sköter det offentliga uppdraget har enligt gällande bestämmelser.

45 §

Tillsynsregistret

För tillsynsändamål för Livsmedelsverket ett riksomfattande register över sådana anmälnings-skyldiga foderföretagare som avses i 19 § och sådana laboratorier som avses i 32, 34 och 37 § (tillsynsregistret).

Tillsynsregistret är en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem enligt lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008).

46 §

Uppgifter som införs i tillsynsregistret

I tillsynsregistret ska i fråga om foderföretagare införas

- 1) foderföretagarens namn och adress samt övriga kontaktuppgifter,
- 2) verksamhetsställes adresser och kontaktuppgifter,
- 3) foderföretagarens företags- och organisationsnummer, eller om sådant saknas, personbe-teckning eller lägenhetssignum,
- 4) verksamhetsbeskrivning,
- 5) godkännandenummer, om det är fråga om godkännande enligt foderhygienförordningen,
- 6) uppgifter om förelägganden, förbud, straff och andra påföljder som meddelats foderföreta-garen med stöd av 50—55 eller 57—60 § eller med stöd av artiklarna 14—16 i foderhygienför-ordningen,
- 7) verkställda tillsynsåtgärder samt andra motsvarande uppgifter enligt denna lag som behövs med tanke på tillsynen.

I tillsynsregistret ska i fråga om officiella laboratorier, godkända laboratorier för egenkontroll och utsedda laboratorier införas

- 1) laboratoriets namn och adress samt övriga kontaktuppgifter,
- 2) analysmetoder som tillämpas vid bedömning eller ackreditering,
- 3) analysmetoden i fråga om ett i 37 § avsett laboratorium,
- 4) namnet på den person som ansvarar för undersökningarna i laboratoriet,
- 5) uppgift om återkallelse av godkännande med stöd av 55 § och om återkallelse av beslut om att utse ett laboratorium med stöd av 56 § 2 mom. samt uppgift om andra påföljder,
- 6) uppgifter om tillsynsåtgärder som genomförts i officiella laboratorier och godkända labo-ratorier för egenkontroll samt andra motsvarande uppgifter enligt denna lag som behövs med tanke på tillsynen.

Livsmedelsverket offentliggör utifrån de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. en förteckning över foderföretagarna och laboratorierna.

Uppgifterna om en foderföretagare avförs ur registret tio år och uppgifterna om ett laborato-rium tre år efter det att företagaren eller laboratoriet har meddelat tillsynsmyndigheten om att

RP 200/2020 rd

verksamheten upphört eller efter det att verksamheten upphört. Uppgifter om straff avförs dock när straffbarhet inte längre föreligger för gärningen. Om en uppgift beror på ett beslut som ännu inte har vunnit laga kraft och beslutet senare upphävs, ska uppgiften avföras så snart beslutet om upphävande har vunnit laga kraft.

Närmare bestämmelser om registrering av foderföretagare får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

47 §

Tillsynsmyndighetens skyldighet att lämna uppgifter

Om en tillsynsmyndighet eller en auktoriserad inspektör vet eller har skäl att misstänka att ett foder eller användningen av det kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön, ska tillsynsmyndigheten eller den auktoriserade inspektören omedelbart underrätta den behöriga miljö-, livsmedels-, veterinär-, genteknik- eller hälsoskyddsmyndigheten om saken. En anmälan ska också alltid göras till Livsmedelsverket. Livsmedelsverket ska göra en anmälan till Institutet för hälsa och välfärd, om ett foder eller användningen av ett foder kan orsaka fara för människors hälsa. Anmälningarna ska göras trots sekretessbestämmelserna.

Tillsynsmyndigheten och den auktoriserade inspektören är skyldig att meddela Livsmedelsverket de uppgifter som behövs för tillsynsregistret. Tillsynsmyndigheten är dessutom skyldig att på begäran meddela Livsmedelsverket de övriga uppgifter om inspektioner, tillsynsåtgärder, tillsynspersonal, avgifter och tillsyn som behövs för uppföljningen av tillsynen enligt denna lag.

Tillsynsmyndigheten och den auktoriserade inspektören ska lämna de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. på det sätt som Livsmedelsverket bestämmer.

Närmare bestämmelser om tillsynsmyndighetens och auktoriserade inspektörers anmälningskyldighet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

48 §

Offentliggörande av kontrollresultat

Livsmedelsverket offentliggör årligen på sin webbplats de berättelser om foderkontrollen som avses i 40 §. Sekretessbelagda uppgifter får dock inte offentliggöras.

Närmare bestämmelser om offentliggörandet av kontrollresultaten får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

49 §

Maskinell underskrift

Beslut enligt denna lag som utarbetats med hjälp av automatisk databehandling och de handlingar som hänför sig till ärendet får undertecknas maskinellt.

7 kap.

Administrativa tvångsmedel och påföljder

50 §

Föreläggande

Tillsynsmyndigheten ska med hänsyn till ärendets art meddela den som inte iakttar denna lag, Europeiska unionens foderlagstiftning eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem ett föreläggande att fullgöra skyldigheterna i enlighet med artikel 138.2 i kontrollförordningen .

Tillsynsmyndigheten kan bestämma att ett missförhållande ska avhjälpas om ett foder, informationen om fodret, ett stadium i produktions-, tillverknings- eller distributionskedjan eller produktionslokalerna, primärproduktionsstället eller den verksamhet som bedrivs där kan orsaka hälsofara, äventyra sanningsenligheten eller tillräckligheten när det gäller informationen om fodret eller vilseleda konsumenten eller i övrigt inte uppfyller kraven i foderlagstiftningen. Tillsynsmyndigheten ska bestämma att missförhållandet ska avhjälpas omedelbart eller inom den tid myndigheten anger.

51 §

Påföljdsavgift inom foderkontrollen

Den behöriga tillsynsmyndigheten kan ålägga foderföretagaren att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro inom foderkontrollen, om företagaren

1) försummar sina skyldigheter enligt 14 och 15 § i fråga om märkning och förpackning av foder,

2) bedriver foderverksamhet utan att göra anmälan enligt 19 §,

3) underlåter att ansöka om godkännande enligt 20 § av sin verksamhet,

4) försummar skyldigheten enligt 21 § att föra journal,

5) försummar skyldigheten enligt 22 § att lämna uppgifter, eller

6) i strid med 24 § underlåter att avbryta ett experiment eller att underrätta om avbrytandet.

Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgiften behöver inte påföras eller avgiften kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den är lägre än minimibeloppet. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift får inte påföras en fysisk person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett sådant brottmål som behandlas i domstol eller som har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en påföljdsavgift påförts en fysisk person, får personen inte i domstol dömas till straff för samma gärning.

Påföljdsavgift får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades. Påföljdsavgiften avskrivs när den betalningsskyldige avlider. Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

52 §

Förbud

Tillsynsmyndigheten kan förbjuda att ett foder

1) produceras och tillverkas, om produktions-, tillverknings- eller förvaringslokalerna, de metoder eller den utrustning som används vid tillverkningen eller tillverkarens kvalitetssäkringssystem eller produkter inte uppfyller de krav som ställs på dem i Europeiska unionens foderlagstiftning eller i denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

2) bearbetas, om bearbetnings- eller förvaringslokalerna, de metoder eller den utrustning som används vid bearbetningen eller foderföretagarens kvalitetssäkringssystem eller produkter inte uppfyller de krav som ställs på dem i Europeiska unionens foderlagstiftning eller i denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

3) släpps ut på marknaden eller används, om

a) fodret, förpackandet av det eller uppgifterna om det inte uppfyller de krav som ställs i Europeiska unionens foderlagstiftning eller i denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

b) fodret används i strid med bruksanvisningarna,

c) fodertillverkaren eller den som släpper ut fodret på marknaden eller använder det har underlåtit att iaktta anmälningsskyldigheten enligt 19 §,

d) fodertillverkaren eller den som släpper ut fodret på marknaden eller använder det inte är godkänd i enlighet med 20 §, eller

e) salmonellabakterier har påträffats i produktionsmiljön eller transportmaterielen,

4) transporteras eller lagras, om transportmaterielen eller lagerlokalerna inte uppfyller de krav som ställs i Europeiska unionens foderlagstiftning eller i denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

5) är föremål för handel på den inre marknaden eller importeras eller exporteras, om fodret inte uppfyller de krav som ställs i Europeiska unionens foderlagstiftning eller i denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Ett förbud får meddelas endast om missförhållandet kan medföra fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön, om missförhållandet fortgår eller återkommer eller om det förorsakas uppsåtligen.

Ett förbud ska meddelas temporärt, om det är möjligt att avhjälpa det missförhållande som ligger till grund för förbudet. Det temporära förbudet gäller tills tillsynsmyndigheten ger sitt slutliga avgörande i ärendet. Förbudet ska återkallas utan dröjsmål om det missförhållande som förbudet grundar sig på avhjälps eller om missförhållandet inte längre är av betydelse för förbudet.

Ett förbud ska iaktas även om ändring söks, om inte besvärmyndigheten förbjuder verkställighet av tillsynsmyndighetens beslut eller bestämmer att verkställigheten ska avbrytas.

53 §

Ny bearbetning, förstörande och återsändande av foder

Har tillsynsmyndigheten med stöd av 52 § meddelat ett förbud mot produktion, tillverkning, bearbetning, utsläppande på marknaden, användning, handel på den inre marknaden, import eller export av foder, får Livsmedelsverket bestämma att fodret på ett sätt som verket godkänner och på foderföretagarens bekostnad ska bearbetas på nytt, förstöras, användas för annat ändamål eller återsändas till avgångslandet. Beslutet kan förenas med bestämmelser om det förfarande som ska iaktas vid verkställigheten.

54 §

Avbrytande, ändring och återkallelse av registrering och godkännande av foderföretagare

Bestämmelser om avbrytande, ändring och återkallelse av registrering och godkännande av en foderföretagare finns i artiklarna 14—16 i foderhygienförordningen. Bestämmelser om registrering och godkännande enligt TSE-förordningen finns i bilaga IV till TSE-förordningen.

Livsmedelsverket kan dessutom avbryta eller återkalla registreringen eller godkännandet av en foderföretagare, om företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 18 § och grunden för att företagaren inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art och företagaren inte har avhjälpt försummelsen trots föreläggande från en myndighet.

55 §

Återkallelse av godkännande av ett laboratorium för egenkontroll

Livsmedelsverket ska återkalla godkännandet av ett godkänt laboratorium för egenkontroll, om laboratoriet lägger ned den verksamhet som utgör grund för godkännandet.

Dessutom kan Livsmedelsverket återkalla godkännandet av ett laboratorium för egenkontroll, om laboratoriet på något väsentligt sätt bryter mot eller det i laboratoriets verksamhet på något väsentligt sätt bryts mot de krav som föreskrivs i denna lag och laboratoriet trots Livsmedelsverkets föreläggande inte avhjälper bristerna inom skälig tid. Ett godkännande kan dock återkallas omedelbart, om det är nödvändigt på grund av en oskälig skada som verksamheten medför för människors eller djurs hälsa eller för miljön.

Livsmedelsverket kan också återkalla ett godkännande av ett laboratorium för egenkontroll under tiden för behandling av ett ärende som avses i 2 mom., om bristerna i laboratoriets verksamhet riskerar äventyra undersökningsresultatets tillförlitlighet.

56 §

Återkallelse av beslut om att utse ett laboratorium

Jord- och skogsbruksministeriet kan återkalla sitt beslut om utseende av ett nationellt referenslaboratorium, om referenslaboratoriet eller den verksamhet som bedrivs där inte uppfyller kraven i 36 § eller i artiklarna 100 och 101 i kontrollförordningen, missförhållandet är väsentligt och referenslaboratoriet trots jord- och skogsbruksministeriets föreläggande inte avhjälper bristerna inom skälig tid.

Livsmedelsverket kan återkalla sitt beslut om utseende av ett officiellt laboratorium, om laboratoriet på något väsentligt sätt bryter mot eller det i laboratoriets verksamhet på något väsentligt sätt bryts mot de krav som föreskrivs i denna lag och laboratoriet trots Livsmedelsverkets föreläggande inte avhjälper bristerna inom skälig tid.

Livsmedelsverket ska återkalla sitt beslut om utseende av ett sådant laboratorium som avses i 37 §, om foderföretagaren begär det eller om laboratoriet lägger ned sin verksamhet.

Jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket kan återkalla sitt beslut om utseende av ett laboratorium också för tiden för behandling av ett ärende, om det är nödvändigt på grund av att verksamheten medför oskälig skada för människors eller djurs hälsa eller för miljön eller om bristerna i laboratoriets verksamhet riskerar äventyra undersökningsresultatets tillförlitlighet.

57 §

Återkallelse av tillstånd att använda en fodertillsats

Livsmedelsverket kan återkalla ett i 23 § avsett tillstånd, om tillståndsinnehavaren på ett väsentligt sätt bryter mot de tillståndsvillkor som avses denna lag.

58 §

Stängning av webbplats

Livsmedelsverket kan bestämma att en webbplats eller del av en webbplats som drivs eller används av en foderföretagare ska stängas, om det är uppenbart att ett foder som saluförs via den eller uppgifter som lämnas om fodret orsakar eller av grundad anledning kan befaras orsaka fara för djurs hälsa eller för kvaliteten på animaliska livsmedel, vilseleder köparen av fodret på ett väsentligt sätt eller på något annat sätt väsentligen strider mot bestämmelser eller föreskrifter som gäller foder.

Livsmedelsverket ska bestämma att en sådan del av en webbplats ska stängas där det saluförs foder som strider mot föreskrifter eller bestämmelser om foder på det sätt som avses ovan. Om stängningen av en del av webbplatsen inte undanröjer överträdelsen av bestämmelserna eller föreskrifterna, ska det vid behov bestämmas att hela webbplatsen ska stängas.

Föreläggandet att stänga webbplatsen eller delen av webbplatsen kan meddelas temporärt för den tid då ärendet utreds eller missförhållandet avhjälpes. Webbplatsen eller delen av den ska hållas stängd. Den temporära stängningen gäller tills Livsmedelsverket har fattat ett slutligt beslut i ärendet.

59 §

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

Livsmedelsverket kan förena ett föreläggande enligt 50 §, ett förbud enligt 52 § samt ett föreläggande om ny bearbetning, förstörande eller återsändande enligt 53 § med vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande.

Bestämmelser om vite och hot om tvångsutförande och avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

60 §

Foderlagsförseelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) producerar, tillverkar, på marknaden släpper ut, importerar eller exporterar foder som inte uppfyller de krav som föreskrivs i 6—15 § eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av de paragraferna,

2) bryter mot bestämmelserna om tillverkning, bearbetning, transport, lagring, användning eller egenkontroll av foder i 17 § 1 eller 2 mom. eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av 17 § 4 mom.,

3) bryter mot ett temporärt förbud som meddelats med stöd av 16 §,

4) försummar anmälningsskyldigheten enligt 19 §, skyldighet att föra journal eller skyldigheten enligt 42 § 1 mom. att lämna uppgifter,

5) försummar att ansöka om godkännande som foderföretagare enligt 20 §,

6) i strid med 13 eller 14 § eller i övrigt ger en vilseledande uppgift om ett foder eller ett foders egenskaper,

7) försummar att iaktta förpackningskrav enligt 15 §,

8) bryter mot ett föreläggande som meddelats med stöd av 50 §, ett förbud som meddelats med stöd av 52 §, ett föreläggande om bearbetning, förstörande eller återsändande som meddelats med stöd av 53 § eller fortsätter utöva sin verksamhet fastän en registrering eller ett godkännande har avbrutits med stöd av artikel 14 eller återkallats med stöd av artikel 15 i foderhygienförordningen, eller

9) bryter mot

a) de allmänna kraven om fodersäkerhet i artikel 15 i allmänna livsmedelsförordningen, artikel 4 i foderhygienförordningen eller bilaga I del A, bilaga II eller bilaga III till den förordningen eller artikel 4 eller 6 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder,

b) kraven om fodrets spårbarhet och om registrering av uppgifter i artikel 18 i allmänna livsmedelsförordningen, artikel 4 A eller artikel 5 i GMO-spårbarhetsförordningen eller bilaga I del A II eller bilaga II till foderhygienförordningen,

c) kravet om anmälan med tanke på registrering i artikel 9 i foderhygienförordningen,

d) kravet om godkännande av anläggningar i artikel 10 i foderhygienförordningen eller punkt 10 i avsnittet "lokaler och utrustning" i bilaga II till den förordningen, artikel 8.2 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder eller punkt 1 i bilaga VIII till den förordningen eller bilaga IV till TSE-förordningen,

e) bestämmelserna om skyldigheter för foderföretagare i artikel 20 i allmänna livsmedelsförordningen eller artikel 5 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder,

f) egenkontrollskyldigheterna i artiklarna 5–7 i foderhygienförordningen eller bilagorna I och II till den förordningen,

g) bestämmelserna om export i artikel 12 i allmänna livsmedelsförordningen,

h) bestämmelserna om utsläppande på marknaden i artikel 3 i tillsatsförordningen eller artikel 9 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder,

i) bestämmelserna om märkning eller presentation i artikel 16 i tillsatsförordningen eller bilaga III till den förordningen, artikel 25 i förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder, artikel 4 b i GMO-spårbarhetsförordningen eller artiklarna 11 eller 13–20 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder eller bilaga II eller V–VIII till den förordningen,

j) bestämmelserna om förpackning i artikel 16 i tillsatsförordningen eller artikel 23 i förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder,

k) bestämmelserna om allmänna användningsvillkor i bilaga IV till tillsatsförordningen och bilaga I till förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder,

l) kravet om ansökan om godkännande i artikel 4 i tillsatsförordningen eller artikel 16 i förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder,

m) ett förbud angående utfodring av djur i bilaga IV till TSE-förordningen eller bilaga III till förordningen om utsläppande på marknaden och användning av foder, eller

n) en foderrättsakt i Europeiska unionens lagstiftning om genomförande av en sådan förordning som nämns i någon av underpunkterna a–m,

ska, om inte försummelsen eller den fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön som gärningen medfört ska anses ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för foderlagsförseelse dömas till böter.

Den som bryter mot ett förbud eller åläggande som har meddelats med stöd av denna lag och förenats med vite, kan lämnas obestraftad för samma gärning, om vitet har dömts ut.

61 §

Polisanmälan

Livsmedelsverket gör polisanmälan om foderlagsförseelse för de myndigheters räkning som avses i 25—29 § och för de auktoriserade inspektörers räkning som avses i 30 §. Anmälan behövs dock inte göras, om överträdelsen som helhet betraktad ska anses som uppenbart ringa.

Vid förundersökning av en gärning som omfattas av tillämpningsområdet för foderlagen och som är straffbar enligt strafflagen (39/1889) eller enligt 60 § i denna lag ska Livsmedelsverket ges tillfälle att bli hört. Åklagaren ska ge Livsmedelsverket tillfälle att yttra sig innan åtalsprövningen avslutas. Livsmedelsverket har rätt att närvara och yttra sig vid den muntliga förhandlingen i ärendet vid domstol.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

62 §

Skadeståndsskyldighet

Den som tillverkat eller låtit tillverka foder eller som fört in foder från ett land inom Europeiska unionen eller importerat foder från ett land utanför Europeiska unionen ska ersätta en skada som i yrkesanvändning orsakas köparen av att fodret inte uppfyller de krav som ställs i Europeiska unionens foderlagstiftning, i denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Ersättning ska betalas även om skadan inte orsakats uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Någon skadeståndsskyldighet enligt 1 mom. föreligger dock inte, om den mot vilken skadeståndsanspråket framställs gör sannolikt att fodret inte varit behäftat med det fel som orsakat skadan vid den tidpunkt då denne släppte ut fodret på marknaden.

Bestämmelser om skyldigheten att ersätta skada som fodret har orsakat på person eller på sådan egendom som är avsedd för enskild användning eller konsumtion och som den skadelidande huvudsakligen har använt på ett sådant sätt finns i produktansvarslagen (694/1990).

63 §

Avgifter för statliga myndigheters prestationer

Bestämmelser om avgifter för den tillsyn som statliga myndigheter utövar med stöd av denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning finns i kontrollförordningen. Dessutom tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), om inte något annat föreskrivs i kontrollförordningen.

Närmare bestämmelser om de nationella arrangemangen enligt artiklarna 79—82 i kontrollförordningen och bestämmandet av avgifternas storlek får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

64 §

Ändringsökande

I fråga om beslut av statliga myndigheter, med undantag av de beslut som avses i 20 och 50—58 §, får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Bestämmelser om sökande av ändring i en avgift som påförts av en statlig myndighet finns i lagen om grunderna för avgifter till staten.

Bestämmelser om sökande av ändring i Tullens beslut finns i tullagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut enligt 59 § om utsättande och utdömande av finns i viteslagen.

65 §

Skydd för rapportörers identitet

Om en sådan rapport om överträdelse av bestämmelser som avses i artikel 140 i kontrollförordningen lämnats till tillsynsmyndigheten av en fysisk person, ska personens identitet hållas hemlig, om det utifrån omständigheterna kan bedömas vara till nackdel för personen att hans eller hennes identitet röjs.

9 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

66 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 2021.

Genom denna lag upphävs foderlagen (86/2008). De förordningar och beslut som jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat med stöd av den lag som upphävs genom denna lag förblir alltså i kraft.

67 §

Övergångsbestämmelser

Bestämmelserna i 18 § tillämpas från och med den 1 juni 2021.

Foderföretagare som före ikraftträdandet av denna lag godkänts eller anmälts med stöd av foderlagen eller lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket (193/2013) får utan särskilt godkännande eller separat anmälan fortsätta sin verksamhet.

På sådana anmälningar och ansökningar om godkännande som gäller foderföretagare och som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 27 punkten, sådan den lyder i lag 624/2020, och
fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/2019 och 624/2020, en ny 28 punkt som följer:

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

27) handläggning av och beslutsfattande och tillsynsuppgifter i ärenden som gäller utlänningars inresa, utresa, vistelse och arbete samt medborgarskap enligt utlänningslagen (301/2004), medborgarskapslagen (359/2003), lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsonganställning (907/2017), lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (908/2017) och lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018),

28) utredning av foderföretagares tillförlitlighet enligt 18 § i foderlagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1285/2019, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019) och en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 29 oktober 2020

Statsminister

Sanna Marin

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä

2.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 27 punkten, sådan den lyder i lag 624/2020, och fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/2019 och 624/2020, en ny 28 punkt som följer:

Gällande lydelse

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

27) handläggning av och beslutsfattande och tillsynsuppgifter i ärenden som gäller utlänningars inresa, utresa, vistelse och arbete samt medborgarskap enligt utlänningslagen (301/2004), medborgarskapslagen (359/2003), lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (907/2017), lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (908/2017) och lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018).

Föreslagen lydelse

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

27) handläggning av och beslutsfattande och tillsynsuppgifter i ärenden som gäller utlänningars inresa, utresa, vistelse och arbete samt medborgarskap enligt utlänningslagen (301/2004), medborgarskapslagen (359/2003), lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (907/2017), lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (908/2017) och lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018),

28) utredning av foderföretagares tillförlitlighet enligt 18 § i foderlagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1285/2019, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Lagens tillämpningsområde

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019) och en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019).

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019) och en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .